UNIVERSAL
LIBRARY

సౌభాగ్యకామేశ్వరి

(ఉత్తరార్ధము)

శ్రీ తిరుపతి వేంకటీయము

1943

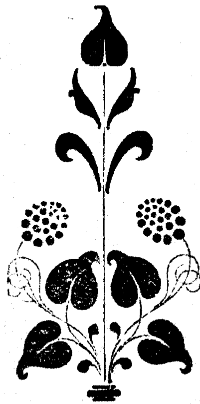
వెల ౦—౬—౦

సౌభాగ్యకామేశ్వరి

(ఉత్తరార్ధము)

శ్రీ తిరుపతి వేంకటీయము

1943

వెల 0—6—0

తొలిపలుకు

నేను నాముప్పదవయేటను మొదలు 'కామేశ్వరీ' అనుమకుటముతో వందలేకాదు వేలుపద్యములు వ్రాసితిని. 'కలాషష్టి' అను వయస్సు దాటినపిమ్మట నామకుటము సౌభాగ్యపదమును జేర్చికొన్నది. ఆపదము చేయుటకు గారణము వ్రాయుచో నెంతో వ్రాయవలెను. పైగా దానిని లోకము విశ్వసించునో లేదో! ఆరోగ్యకామేశ్వరి చి॥ కృష్ణునికి సంబంధించినది. ఆయీ ప్రస్తుత రచనలో 'ఉత్తరార్ధము' అని యుంచుటకు గారణము కొలదినాళ్ల క్రిందట సుమారాఱువందల పద్యము లీమకుటముతోడనే వేఱొకరికిం గృతి యీయఁబడి ముద్రిత మగుటయే. ఎప్పటికప్పుడే తుదిరచనగాఁ దోఁచియు స్వప్నదేవతానుగ్రహవశమున నియ్యది పెరుఁగుచున్నది. లోగడ బ్రచురించినపద్యములకు, 'పూర్వార్ధము' అని వచ్చుముద్రణమునఁ జేర్పఁదగు. ఇందు సున్నలును అరసున్నలును దప్ప నితరముద్రణప్రమాదములు విశేషించి లేవు. 10వ పుట 17 వ పంక్తిలో తప్పనే మనుజుఁడు— తప్ప నేమనుజుఁడు అనియు, 66 వ పుట 14 వ పంక్తిలో బారికాజేయక— బారికాజేయుకా అనియు, 35 లో 13 వ పంక్తి గొ— గా అనియు, 37 లో 8 వ పంక్తి ముగుల--- మిగుల అనియు, 38 లో 19 వ పంక్తి వర్తించు— నర్తించు అనియు, 39 లో 23 పంక్తి అది— ఇది అనియు, 59---25 వ పంక్తి యోగినామణి-— యోగినామపి అనియు, 73 — 22 వ పంక్తిలో నీసత్తు-- నీసత్త అనియు, 80— 6వ పంక్తి దీనావనమ్మౌ సనాసక్తి-- దీనావనమ్మున నాసక్తి అనియు, 81 -- 4 పంక్తి యెంతో--- యెందో అనియు, 11 — 19 వ పంక్తి వ్యయముల్-- వ్యయమున్ అనియును సవరించి చదివికోనగు. కొన్ని కామాలు స్పేసులు సవరించుకోనగు.

వేం॥ శా॥ శతావధాని.

ఆశీర్వచనము

శా॥ శ్రీమంతుల్ గల రెందఱో జగతి, నిన్ సేవించుటే పూర్వమం
దా మాన్యత్వము గల్గఁజేసెనని వ్యాఖ్యానింతుర్ పౌరాణికుల్
నేమంబొప్ప సదా నినున్ గొలుచువానిన్ భక్తిమచ్ఛిష్యు శ్రీ
వేమూర్యాన్వయు రాముజీని గరుణ న్వీక్షింపు కామేశ్వరీ !

ఉ॥ ఎందఱు స్కూలునం జదివి, రింతకు నా చదువెంతపాటి, దా
మందకుఁ గాపుగాచు నొకమాదిరి గొల్లఁడు ‘టీచ’ రందులో
నం దెలుఁగు న్వచించుటయనన్ దొలిజన్మపుఁగర్మ మండ్రిగా
కందఱు నాయెడం బెరిమ మంతయొ యింతయొ చూపిరాప్తులై॥

తే॥ గీ॥ కతలుగాఁ జెప్పికొండ్రు నేఁ గవితఁగట్టి
కొంచు వాండ్రకు నా సల్పు గురుతగుటచి
ఐరి కవులెందఱో, యితఁడందుఁ జేరఁ
డుత్త భక్తుండు వర్ణ్య మా బత్తిరీతి॥

మ॥ “గురువన్నన్ భయభక్తిసంభ్రమము లేకోశమ్మునం గానరా
వరయన్ రా వొక కొన్నియేనియును మర్యాదాస్థితుల్ హూణావి
ద్య రహి న్నేర్చెడిబాలురం” దనుచు నే నన్నాఁడ; నాశిష్యులం
దఱు నాపట్టునఁ జూపుగౌరవముచే నామాట పొల్లయ్యెడిన్॥

కం॥ ఇతనికి దేవియెడంగల
మితిమీఱినభక్తి కేను మెచ్చి కృతినొసం
గితి శిష్యుఁడనియు మిక్కిలి
కృతజ్ఞుఁ డనఘుండుననియు నెంచి ముదమునన్॥

ఆ॥ వె॥ చిన్నతనమునుండి సేవించెశిష్యుఁడై,
నేనుగొలుచుదేవినే సతంబుఁ
గొలుచు, నన్ను నెపుడుఁ దలఁచు దేవునిగాఁగ
వీనికోర్కి గారవింపవలదె?

కం॥ దేవికి సంబంధించిన
వేవో పద్యములు మున్నె యేఁ జెప్పిన వీ
దేవీభక్తునికోరిక
కై వేచుచునుండె దేవియనుమత మిదియే॥

* తే॥గీ॥ శిష్యుచేత నిప్పింపఁగఁ జిత్తమందు
దలఁచితిని సంస్కరించితి, దైవవశత
నది యెటో అంతరించె, నే నతనికోర్కి
తీర్పవలసి తీర్చితి నిటు ధీరులార!

కం॥ ఇతనికి దీర్ఘాయువు స
త్సుతులు ధనము ధాన్య మాత్మతుష్టియు సుఖజీ
వితమును గామేశ్వరి యి
చ్చుతమని యాశీర్వచింతు సుతతుల్యునకున్॥

శ్రీ శ్రీ శ్రీ

---

* చి॥ పిశుపాటి సుబ్రహ్మణ్యశాస్త్రిచే, ఆంధ్రీకరింపఁబడిన మూకపంచశతి ప్రమాదవశమున నెట్లో పోయినది.

శ్రీ మత్పగదేవతాయైనమః

శుభమస్తు అవిఘ్నమస్తు

శ్రీ సౌభాగ్యకామేశ్వరీస్తవము

ఉత్తరార్ధము

శా॥ కన్నప్పన్ వినియుంటి భక్తుఁడని; త్వత్కాంతుండు రక్షించెనా
దున్న, న్విప్రుఁడనయ్యుఁ దాదృశుఁడ క్షుద్రుండంచునన్నెంచ కె
ట్లున్న న్నాదుసపర్య గైకొనుము, నే యోగ్యుండనే యాదునే
నిన్ని న్నింతగ వేడికొందునె భవానీ తల్లి! కామేశ్వరీ ॥౧॥

మ॥ నవరాత్రమ్ములఁ బూజ యెట్లొ జరిగె, న్నా పుత్రులున్ శిష్యులు
న్నవుఁబాఁగొందకయుండఁ జేసి, రెపుడు న్నాపూజ యెట్లున్న న
న్నవమానింప వటం చెఱుంగుదు, సపర్యం జేసి మెప్పించు ధీ
రవరుల్ మృగ్యులు; భక్తియే పరిణతులన్ రక్షించుఁ గామేశ్వరీ॥

మ॥ క్రమమైనట్టిదిగాదు నాదగుసపర్యాచర్య; నీచిత్తప
ద్మమునం దీనికిఁ జోటు చేకుఱునొకో! తల్లీ! పౌరిన్ భక్తవ
ర్గము లీపుణ్యదినమ్ములందు నిను నారాధింతు, రే నందు లే
శమునుంగానెటు నన్ను నోమెదొ? కటాక్షంబుంచి కామేశ్వరీ॥

మ॥ * ఫలపుష్పాదులులోనుగాఁగలుగుసంభారమ్ములా? లేవు, వి
పులిల కన్నంబిడినట్లు లే, దఖిలమున్ బూజ్యంబ, పూజాంతమం
దలిశ్లోకంబును జ్ఞప్తికిన్ గొలుపు నీ నాపూజ; యుద్దానికీ
వెలమిన్ గైకొని నన్నుఁ బ్రోవవలె నింతే కోర్కి కామేశ్వరీ॥ ౪

* శ్లో॥ మంత్రహీనం క్రియాహీనం—పరిపూర్ణంతదస్తుతే ॥

శా॥ శ్లోక మ్మయ్యది పుట్టిబుద్ధెట్టెఁగి మెచ్చోఁగాని లక్ష్య మ్మిట్టుల్
ప్రాకట్యమ్ముగఁగాంచియుండ, దెట లోపం బబ్బునో?యన్న యా
భీకంపమ్మునఁజేసి వాదుదురు తద్విద్వాంసు, లీనాఁటికిన్
జేకూరెన్ దగులక్ష్య, మిద్ది గొని యాశీ స్సిమ్ము కామేశ్వరీ॥ ౭

మ॥ జననీ! ఆయువు వృద్ధిఁ జేసితి, వపుస్సారమ్ము బెండయ్యె నె
ట్లనుభూతమ్ముగఁ జేసికోవలయు నిన్ బ్రార్థింతు నో దేవి? యి
చ్చినయద్దానికిఁ దగ్గమట్టుకయినన్ జేవన్ గటాక్షించి నీ
ఘనతన్ వర్ణ్యముఁజేసికొమ్మని యిదే కైమోడ్తుఁ గామేశ్వరీ॥

మ॥ కృతకృత్యుండను నేను, నా కెదియు లేనే లేదు కర్తవ్య, మే
కృతికై నిల్పితి నన్ను? నిల్పునెడ నా కేమాత్రమో చేవ ని
మ్మతిగా నిన్నును వేడికొందుఁ గవనమ్మర్పింతు సేవింతు స
న్నుతిఁజేతున్ భజియింతు సారె యజియింతున్ దల్లి కామేశ్వరీ॥

మ॥ నిను నే నెన్ని భవమ్ములన్ గొలిచియో నేర్పించు కార్జించియుం
టిని నన్మించెడి భక్తుఁడెవ్వఁడొ నను న్నెట్టున్ భువిన్ దాదృశున్
గనఁబోనిప్పటి, కిప్పు డెవ్వరొ ననున్ గంగారుమై వచ్చి మా
ర్కొని యోడంది శపింతు రిమ్ము మది నాకున్ శాంతి కామేశ్వరీ॥

మ॥ ♦ అరిషడ్వర్గము సర్వమున్ దురితమే ఆర్జించు నోయమ్మ; య
వ్వరుసన్ రెండవ దాచరించు దురితప్రారంభముల్ మెండు, గొం
దఱు తద్దాస్యమొనర్చి దుస్తర 'మరణ్యానిం' బ్రవేశించి దుః
ఖరసావాలములోడు రెల్లరుఁ దమున్ ఖండింపఁ గామేశ్వరీ॥ ౯

మ॥ ఎవరో తిట్టినయంతఁ బోమెడియశం బెన్నాళ్ళు నిల్చున్ మహా
దవధూమంబుల నెల్ల నార్పఁగల యుద్దామంపుసత్కీర్తియే
కవి నాకల్పము నిల్పుఁ, (దుమ్మినయెడన్ గంగారుగాఁబోవు ము
క్కు వడిన్ దగ్గిన నిల్వనేర్చెడినె ?) నాకున్ దెల్పు కామేశ్వరీ॥ ౧౦

♦ "అరణ్యాని" అనుతిట్టుపాఠము, ఇతరులది చూడనగు.

మ॥ అవసానంబు సమీపమాయె వయసులో నన్యేచ్ఛ లేముండు ? మృ
త్యువుకున్నే భయమంద, మృత్యువెభయంబొందున్న నుంజూచి;నా
కవనమ్మే ఘటియించు నా కవనమున్ గర్వమ్ముతో నుంటి నో
శివసంధాయిని! నాదుగర్వమున కాశీ స్సిమ్ము కామేశ్వరీ॥ ౧౧

శా॥ ఏజన్మాంకునకుఁ బంపినన్ సరియె నీయిష్టంబు, నీసేవ నా
కోజన్ గూర్చుటతప్పఁ దక్కఁగలయుద్యోగమ్ము లే దొల్ల నే
రాజత్వమ్మును నొల్ల నంబ! నిను నారాధించు సౌభాగ్యమే
రాజత్వమ్ము లొసంగు? నియ్యది మహారాజ్యమ్ము కామేశ్వరీ॥

మ॥ అల లెత్తున్ జలరాశిలో నొలయున ట్లాశ్వాసపర్యంతమున్
గలుగుం జిక్కులు సంసృతి, న్నిను మదిన్ గళ్యాణి సేవించువా
రలచిక్కుల్ దొలఁగున్ గ్రమక్రమముగాఁ బ్రారబ్ధముల్గూడవా
రల బాధింప వటంచు నే నెఱిఁగి యారాధింతుఁ గామేశ్వరీ॥

శా॥ నా కన్నన్ బలవంతు లేగిరి యిటుల్ నానాఁటికిన్ జిక్కుచున్
వీఁకన్ జర్మము నెమ్ములున్ మిగిలి నిన్ వేమాఱు వేధించుచున్
జాకే నిల్చితి నించుకంత యెటులో శక్తిన్ బ్రసాదించి నన్
సాఁకంగో రెద వట్టియాయు విది యైశ్వర్యంబె! కామేశ్వరీ॥౧౪

మ॥ బలహైన్యమ్మున కేను వచ్చుపిదపం బ్రాణమ్ముల న్నిల్పినం
* దులకున్ మూఁడు ప్రబంధముల్ సలిపితిన్ గొంగ్రొత్తవ్యాసాలు బం
దులకున్ దోలితిఁ గాలమొక్క త్రుటియున్ దుర్వ్యాపృతిన్ బోవనీ
నెలమి న్నీ కిడినాఁడఁ బద్యముల నెన్నే నంబ? కామేశ్వరీ॥ ౧౫

మ॥ జననీ! నీదగుప్రాపు చూచికొని నే సాఁగింతు నేదేని; నేఁ
జనుచుంటిన్ బెజవాడ, కయ్యది భవత్థ్సానంబులం దొండు; భ
క్తుని రెడ్డిన్ గరుణించి నాతనువునం గొండొక్కదార్ఢ్యంబు నిం
పినఁ జాలున్ బల మెక్క డిమ్మని నినున్ బీడింపఁ గామేశ్వరీ॥ ౧౬

* (1) సుశీల (2) శివభక్తి (3) పతివ్రత శివలీల మొదలైనవి.

మ॥ కనులం దున్నవి నాకుఁ బ్రాణములు; నిక్కంబింత; నీతోడ నే
నన్నృతంబాడ నెఱుంగు దీవు జననీ! ఆయీననున్ మన్నిచి 'నీ
యనుకంపాఖని వీఁ' డటన్నసుయశం బర్పింపు మోయమ్మ! రా
ననినం దప్పని దీవప్రయాణమగుటం బ్రార్థింతుఁగామేశ్వరీ॥ ౧౭

మ॥ ధనలోభమ్మునఁజేసి యేగు టనుచున్ దర్కింపఁగాఁబోకు మో
జననీ! యింటనె యున్న నాముదుపు హస్తగమ్మగున్ వచ్చి, న
న్నును విద్వత్సభలో యజించుటకు నెంతో కోర్కితో నున్న రె
డ్డిని మన్నింపు మతండు భక్తుఁడగువాఁడే నీకుఁ గామేశ్వరీ॥

మ॥ జననీ! నీదగుకొండయందు నిలిపెన్ సత్రమ్మునొక్కండు; మొ
న్ననె పాల్ద్రావెడి చంటిపిల్లలను మన్నన్ లచ్చకున్ హెచ్చుగా
ధనమున్ వెచ్చగఁబెట్టి యింకనొకసత్రమ్మంచ యత్నించె నా
తనిమోమోట గణించి నా కొసఁగుమీ దార్ఢ్యంబు కామేశ్వరీ॥

మ॥ పరలోకమ్మున కేగుటేనియు నెటో ప్రాల్మాలి తప్పించుకోన్
దెరు వూహించుకొనం గనంబడెడిఁగానీ యీప్రయాణం బెటుల్
సురుఁగంజూచినయేని తప్పనియటుల్ చూపట్టు, నీసత్కృపా
భరమే సర్వము నిర్వహింపవలె నంబా! చూడు కామేశ్వరీ॥

మ॥ జని కల్పించినదాన వీవ, పిదపన్ సంసారిగాఁజేసి సం
తును గల్పించినదాన వీవ, కవితాదుగ్ధాబ్ధి నోలాడు బు
ద్ధిని గల్పించినదాన వీవ, యిపు డీదీనున్ గృపన్ శక్తిమం
తునిగాఁజేసినదాన వీవ, యని సంతోషింతుఁ గామేశ్వరీ॥ ౨౧

శా॥ నాకు న్నీ విడినట్టి ముఖ్యధనమన్నన్ గైత యొక్కండె, త
త్ప్రాకట్యమ్మననే యిహంబుఁ బరసందర్భంబు సాధించుచు
న్నీ కారుణ్యము సార్థకత్వమునకు న్నేఁ దేవలె, న్నన్ రుజా
భీకంపమ్ము దొలంచి ప్రోచి తిదియే వేవేలు కామేశ్వరీ॥ ౨౨

రెడ్డి=చుండూరి వెంకటరెడ్డి. ధర్మపురుషుఁడు.

శా॥ తూలాలేశముకన్న డీల్పడిన నన్ దోశ్శాలిగా నింతలో
నేలాచేసితి వంబరో! యెఱుఁగ, నె ట్లీప్రోలు రప్పించితో?
నీలోఁ దేరికి గోచరంబగు భవానీ! నీదుకారుణ్యమే
వాలాయమ్మును నాదు వార్ధకము సంభాళించుఁ గామేశ్వరీ॥ ౨౩

శా॥ నాకే యక్కఱమయ్యెడిన్ జననిరో! నావైద్యముల్, నీకృపా
శ్రీ కల్గన్వలెఁ గాని అయ్యది యెటో సిద్ధించుచో దోమ యే
నైనె కర్జంబులొనర్చు, నిందులకు నే నావంత శంకింప, నా
కేకార్యమ్మును నీకృపాకలనమే యీడేర్చుఁ గామేశ్వరీ॥ ౨౪

మ॥ నినుఁ బ్రార్థించి యెటోయెటో సభలకు న్నేనేగుటల్ గాంచి న
న్నును జుట్టమ్ములు గేలిసేయుదురు 'విందుల్ గల్గుచోఁ బోవు నీ
యన' యంచున్ గలతత్త్వముం దెలియలే రవ్వారు, పోనిమ్ము నా
జని నీళ్లే తుదిదాఁక; నా కిదియె యాశాస్యమ్ము కామేశ్వరీ॥ ౨౫

శా॥ అంతో యింతయొ చేవ నిచ్చితివి నీ యవ్యాజకారుణ్యమున్
స్వాంతమ్మందున నమ్మినందుకు; సభాస్తారుల్ జగజ్జేతలౌ
నంతర్వాణులు నిండియున్నసభలో నస్మత్కృతుల్ విన్పితిన్
సంతోషించె సదస్సు, నీ కిదె నమస్కారమ్ము కామేశ్వరీ॥ ౨౬

శా 'గ్రామోఫోను' నలంకరించి సభలో గానమ్ము నాలించిన
ట్లే మాన్యుల్ ననుఁ దీసికొంచుఁజని సంతృప్తింగనం జూతు, రే
మోమోటమ్మున మాఱువల్కుటకునై ముగ్ధుండనై యేగుదు
న్నీమాహాత్మ్యము సర్వ, మేను దృణమేనిన్ జేయుఁ గామేశ్వరీ॥

మ॥ కొడుకుల్ గూఁతులుమన్మరాండ్రుమనుమల్ కోడండ్రునల్లుండ్రు వ
చ్చెడి యభ్యాగతు లాశ్రితాదు లతిథుల్ శ్రీ నీవు గల్గించుటన్
గుడువన్ లో టగుపట్టకున్నయది, నన్ గోటీశ్వరున్ జేయుమం
చడుగన్, దీనికి లోటురానిసిరి నే యాచింతుఁ గామేశ్వరీ ॥౨౮॥

శా॥ నాదౌనార్జన హెచ్చెయయ్యును'యదహ్నో' త్తన్నయట్లుండు, నే
నేదైన్యంబు నెఱుంగ, బెట్టుసరిగానే నీదుచేయూఁతచే
నీఁదఁగా జాలితి సంస్మృతిన్, గృపణతన్ వృద్ధుండ రుగ్ణుండ నా
పైఁ దాఁకింపక యిట్టులే భవము సంబాళింపు కామేశ్వరీ॥

మ॥ అతిథుల్ దప్పరు యాచకావళికి ద్రవ్యం బిచ్చుటల్ మానితిన్
మృతికిన్ దాపుననున్న నే నిపు డెటుల్ ఱేండ్లన్ గనంబోదు సం
తతికిన్ ద్రవ్యము సేకరించుట కదీనంబైన యాచ్ఞన్ గణిం
చితి, నాయార్జన నీ వెఱింగినదియే శ్రీదేవి కామేశ్వరీ॥ ౩౦

మ॥ జననంబందితి బాల్యమేగె నటుపై సాక్షాత్కరించెన్ భవ
ఘనకారుణ్యము, పెండ్లి పేరఁటము తత్తత్సర్వముల్ యత్నమం
చును లేకే జరిగెన్, ధనార్జనకు నెచ్చో నేను గష్టింపలే
దనిమిత్తమ్ముగ నీ కటాక్షమది నా కర్పించెఁ గామేశ్వరీ॥ ౩౧

మ॥ అపకార మ్మొకఁ డాచరించినది నీయవ్యాజకారుణ్య; మే
నెపుడున్ విద్యనుగాని ద్రవ్యమునఁగానీ చాలసామాన్యుఁడన్
గపటం బిందు లవంబు లే, దధికునింగాఁ బేరుకల్పించి, తీ
విపుల న్నేఁ డది వార్ధకమ్మున నను న్వేధించుఁ గామేశ్వరీ॥ ౩౨

శా॥ నేనేమో కడులోభినై మెలఁగుచుంటి న్మిత్రనూజుల్ వృథా
గా నన్నో కొఱమాలినట్టి వ్యయముల్ గావింతు రీ సంసారమీ
పై నెట్లున్న విచారమే యెఱుఁగ రవ్వారం, డేరిది యేమైన న
జ్ఞానం బీపగి, జ్ఞాని కేటికి భవిష్యచ్చింత? కామేశ్వరీ॥ ౩౩

మ॥ సకలంబుల్ సమకూర్చి మంచితి కవీశానుల్ ననుంబోలె నె ల
చ్చికిఁ దావుల్గడుమ్మృగ్యు; లీనుడు లారుల్ చెప్పఁగా వినంగంటిఁ, బు
త్రిసు లార్జించినపండో? వేఱొకపదార్థంబో; తినన్ జిత్త ము
త్సుకమైయుండెడి; నిద్ది వృద్ధజనకౌత్సుక్యమ్ము కామేశ్వరీ॥ ౩౪

మ॥ తినినాఁడన్ జననాఁడు తండ్రిధనమున్ దేవీ ! భవత్సత్కృపా
జనితంబౌధనమున్ భుజించుట వయస్సంప్రాప్తికింబూర్వమే
ఘనుబంధించిన, దిప్డు నయ్యది యెభవిష్యమ్మొయ్యె, మత్పుత్రకుల్
ననుఁ బోషించుటకెప్పుడో తెలుపుమీ? నాతల్లి! కామేశ్వరీ॥

శా॥ వేదాంతమ్ములు శ్రద్ధతోఁ జదివితిన్ విజ్ఞత్వమార్జించితి
న్నాదౌర్బల్యము చిత్తసంభవము నీనామధ్య గోప్యంబెదిన్
లేదంచున్ విశదీకరించితిని దల్లీ! కోర్కె పూరించి ఆ
హ్లాదమ్మున్ ఘటియింపు మయ్యది యసాధ్యంబౌనె? కామేశ్వరీ॥

మ॥ తనయార్జించినద్రవ్య ముత్తమము, తద్ద్రవ్యంబుకన్నన్ గడున్
దనయస్వార్జిత ముత్తమంబనుచు నేఁ దర్కింతు నిద్దాన నె
మ్మన మా నిశ్చల, మట్టినిశ్చలతనే మానిందు ప్రాసింతు, వృ
ద్ధున కీభాగ్యము నీవొసంగు నెడ సంతోషింతుఁ గామేశ్వరీ॥ ౩౭

మ॥ ముదిమిన్ జిత్తముదప్పి కోరుటనుకోఁ బోకమ్మ! యీకోర్కె; నె
మ్మదికిన్ దీన ఘటిల్లు హాయి; గృహసంబంధంబు వార్ధక్యమం
దెదియున్నన్ ద్వదుపాస్తిసల్పుటకు నెంతే సంతరాయంబయా;
నదిగానన్ సుతులన్ బ్రయోజకులఁ జేయన్ జూడు కామేశ్వరీ॥

మ॥ వెలమల్గ్గిన యూరు మాడి, యలవా ర్వీరుల్, జమీందార్లు వీ
రలకున్ బంధులు, రాజసమ్ము కడుఁదోర మ్మకొ్కలమ్మందు నేఁ
డలవా ర్వీడిరిగాని దాని, నది మాయందున్ బ్రవేశించె నీ
యలవాటు న్నిరసించు నాకె యది సంప్రాప్తించెఁ గామేశ్వరీ॥

మ॥ ఎఱుఁగున్ లోభగుణమ్ము చెడ్డదని నాహృల్లోక మట్లయ్యు సం
సరణమ్మందలిదోషమో ? మఱి భవిష్యత్కాలపుంజైది గో
చరమై తోఁచుకతానవో ? తెలుపఁగాఁజాలన్ గతంబేమొ? నే
నరికిన్ లోభగుణాన కిచ్చితిని జో టావంత కామేశ్వరీ॥ ౪౦

శా॥ నావంశమ్మునవారి నెల్లఁ గనుఁగొన్నన్ వారిలో నెల్ల నే
నే విత్తేశుఁడఁ గూరుచుండి తినుచో నెన్నాళ్ళగున్ దీనితో;
దేవీ! కుఱ్ఱల కింతమాత్రమయినన్ దెల్విన్ గటాక్షింప, వె
ట్లో వీండ్రన్ గరుణించి ప్రోచుటకు వీ లూహింపు కామేశ్వరీ॥

శా॥ వేదాంతశ్రవణమ్ముగాని మననంబేగాని పల్మాఱు నే
నేదో వెట్టిగఁ జేసిచూచితిని గాని యీ మనోవ్యాధి పో
లే, దున్నట్టిది యున్నయట్టులుగఁ దల్లీ! తెల్పితి న్నీ, కెటో
యీ దౌర్భాగ్య మడంపనేర్తువని; న న్నే మందు కామేశ్వరీ॥

మ॥ ఇది యజ్ఞానమటంచు నే నెఱుఁగనే, యెవ్వారికేనిం బదిం
బది బోధింపఁగనేర్తు సత్సభల విద్వత్సన్నిధిన్, స్వాత్మకే
విదితం బియ్యదియయ్యుఁ గానియటులే వేధించు; నేరీతిగా
మదికిన్ శాంతిఘటించునో తెలుపుమంబా దేవి కామేశ్వరీ॥

మ॥ 'విరజాహోమ' మొనర్చి బోడితలతో విచ్చేయుసన్న్యాసు లం
దఱుగాకున్నను గొందఱేనియు నెటో ద్రవ్యార్జనం జేయు టే
మఱ, రద్దానిని బుత్రపౌత్రులకు సంపంజూతు రంబా! విర
క్తి రతుల్ ధన్యులు దానికోసమె నినుంగీర్తింతుఁ గామేశ్వరీ॥

మ॥ ఒరులం బెంచుటతప్పనే మనుజుఁ డుద్యోగాదులన్ జేయుచోఁ
బరికింపం దనపొట్టకే యనుట సంభావ్యంబు గా, దొక్కనిన్
బరివేష్టించెద రప్రయోజకు, లెటుంబాల్పోక వాఁ డెన్నియో
దురితమ్ముల్ పొనరించి నారకము నందున్ దల్లి కామేశ్వరీ॥ ౨౫

మ॥ అరరే! జానెఁడు పొట్టకోసము ద్రవ్యంబర్బుదాల్ శంఖముల్
నరు లార్జింతురె? ఆత్మసంస్కృతియు నన్యంబైన సంసారముల్
పరితుష్టింగను టన్నదే ఫలము సంపాదించు విత్తాన, కె
వ్వరికో తక్కిన నిట్టిపుణ్య మది లభ్యంబౌనె? కామేశ్వరీ॥ ౨౬

శా॥ చాలీచాలని విత్తముల్ గలుగు సంసారుల్ జమీందారులన్
బోలెన్ గర్వోన్నరింతురు, వీరలు మహాభూమండలంబేలు భూ
పాలాగ్రేసరుఁబోలెఁ గర్వులోనరింపంబూని పాడౌదు, రి
ట్లోలిన్ బాడగుగేస్తులే తెలుచుగానున్నారు కామేశ్వరీ॥ ౪౭

మ॥ పనికిన్రాలిన చెత్తసంతును గుటుంబంబంచుఁ బ్రేమించి దా
నిని బోషించుటకోసమై తనదుపాండిత్యంబు వెచ్చించి యె
వ్వనికి న్మృష్టినిగూడఁ బెట్టుటకు లోభమ్మడ్డి బాధింప జీ
వనమున్ జేసెడిగేస్తు ముట్టఁగలఁడే పారమ్ము? కామేశ్వరీ॥

మ॥ ధనసంపాదన మేరికోస మని యౌదాసీన్యమున్ జూపుచోఁ
దనకు న్నష్టి లవమ్ము లేకయు ధనార్థంబే ప్రయత్నించుఁబో
తినువాం డ్రెరును లేనివాఁడు, నది బుద్ధిన్ జొన్పిచూడం బురా
తనకర్మం బని తోఁచుఁ గారణ మనిర్ధార్యంబు కామేశ్వరీ॥ ౪౯

మ॥ ఇపు డేకుల్జుఁడుగాని కాళ్లు గడుగం, డేనేమమున్ లేకయే
శ్వపచుండున్ బలె మెక్కుఁ, గాలగతిచే సర్వప్రపంచమ్ము నీ
విపరీతస్థితి నుండె; వీండ్రకు వృథా వెచ్చించి "ఆధాన" మా
దిపురాప్రోక్తము లేటికో తెలుపరాదే? తల్లి కామేశ్వరీ॥ ౫౦

శా॥ అన్నప్రాశనలోనుగాఁగలుగుకార్యంబుల్ గడున్ లోభినై
న న్నే రె ట్లనుకొందురో యనక మానంజాలితిన్, గుజ్జులో
నన్నుంగాదని లేనిపోనివ్యయముల్ గావించుచున్నారు, లో
భి న్నే నైనప్రయోజనంబుగలదే వీసమ్ము? కామేశ్వరీ॥ ౫౧

మ॥ కవినంచున్ భవదీయమైన కృపకున్ గానాచినంచున్ ననున్
గవులున్ బండితులున్ దదన్యులుఁ గనంగావత్తు రే నెట్టులో
భవితవ్యమ్ము గణించి లోభినగుచున్ వర్తించుచున్నాఁడ నా
యవివేకమ్మును దెల్పినాఁడ నిది త ప్పౌనేమొ? కామేశ్వరీ॥

మ॥ భగవంతుండగు కృష్ణునోట వినినన్, బ్రహ్మంబె యానన్న య
య్యగజాభర్త శివుండు చెప్ప వినినన్, వ్యక్తంబుగాఁ దేల దా
నిగమాంతార్థము, నీదయాకలనచే నే నేర్చితిన్ సుంత; లో
భగుణం బయ్యది పాపనేర, దెది పాపన్నేర్చుఁ? గామేశ్వరీ॥ ౫౩

శా॥ వేధం దిట్టఁ గవీశ్వరుం డొకఁడు త న్వేధించుదారిద్ర్యపున్
బాధ న్నెట్టఁగ లేక, వేఱొకరుఁడో ప్రాణమ్ములన్ ద్రోసి స్వ
ర్వీథిన్ గాఁపురముండె, సత్కవికి దాతృత్వమ్మునం బ్రీతి మెం
డౌ ధాత్రిన్ ధనమిమ్ము వారలకు ధాన్యమ్మిమ్ము కామేశ్వరీ॥ ౫౪

శా॥ నాకీ విచ్చితి కోరినంతవఱకే, నాలోటె, నీలోటు లే,
దీకాలానకుఁ బుత్రపౌత్రులును దౌహిత్రాదులున్ గల్గుటన్
వీఁకన్ సంసృతి విస్తరించె, మిగులన్ వృద్ధుండ నే నిందఱన్
సాఁకంగావలె నీ వెఱింగినదియే సర్వంబు కామేశ్వరీ॥ ౫౫

మ॥ ఎపు డేమాత్రము నాకుఁ గావలయు నంతే కాని విస్తార మి
మ్మపుడే నాకని కోరు టే నెఱుఁగ, రే పేమౌనొ యన్భీతి నా
కెపుడున్ లే దిపు డేగుదెంచెనది, యీ వృద్ధత్వమం దెందుకీ
రిపువున్ లోభము నంటఁగట్టి! తిది దారిద్ర్యంబు కామేశ్వరీ॥

మ॥ వడుగుల్ చేసితిఁ బెండిళుల్ సలిపితిన్ వార్ధక్యమున్ బొందిన
ప్పుడె వేల్ కర్చొనరించినాఁడ నెఱుఁగం బోసుంత లోభంబు త
ప్పుడు లోభం బిపు డావరించినది, రేపో నేఁడో యన్ప్రాయమ
ప్పుడు నా కెందుల కీ యపాత్రపు గుణమ్మున్ బాపు కామేశ్వరీ॥

మ॥ * ఇది తిండిన్ దిననీదు దుర్వ్యయముగానే దానిఁ దోఁపించు 'ని
మ్మదినా' కం చెదియేని గోర సుతుఁడేని శత్రువౌ నంచుఁ గో
విదమాన్యుండల సంకుసాలకవి చెప్పెన్ బద్యమొక్కండు; నా
కది కంఠస్థమయయ్యు లోభనిలయం బైనాఁడఁ గామేశ్వరీ॥ ౫౮

* కవికర్ణరసాయనములో-చ॥ ఇడుమను ధర్మశాస్త్రకథలు॥ అను పద్యము చూ॥

మ॥ అరులఁ జంపెడియాయుధమ్ము లెవియో ఆనాఁడు నీనాఁడునుఁ
బరిశీలించిన లోహనిర్మితములే; ప్రాణ్యంతరంగస్థమౌ
నరిషడ్వర్గము మాయఁజేయునని, వేదాంతార్థవిజ్ఞానమే
అరుదాజ్ఞానము పైపయిం గలదె? దుష్ప్రాపంబు కామేశ్వరీ॥ ౫౯

మ॥ చిలుకల్ పల్కుట విందు, మర్మమట నిక్షేపించి వాక్రుచ్చునే?
యిల నట్లే యనుభూతిలే, దుపనిషత్తెల్లఁ బఠిం; తేరిను వా
రలలో నొక్కఁడనంచుఁ దేలె, వచనప్రాగల్భ్య మేలాభముఁ
గలిగించు? న్ననుసానుభూతికునిగాఁ గావింపు కామేశ్వరీ॥ ౬౦

మ॥ భవకాలానలదహ్యమానమగు జీవవ్రాతముఁ బ్రోవ నీ
స్తవ మొండే శరణమ్మటంచు నొడువుఁ దత్త్వజ్ఞసిద్ధాంతముల్
శివసంధాయిని పూర్వజన్మకృత మీ శ్రేయస్సు నా కిచ్చె నా
కవన మ్మన్నివిధాల నా కవనమే యౌఁగాక కామేశ్వరీ॥ ౬౧

మ॥ పనికిన్ మాలిన గుల్లలో నిమిడి స్వప్రాణమ్ము రక్షించుకొం
చు నెదో పుర్వు చరించు, వృద్ధుఁడు చరించుఁ సారహీనంబు మే
నునటే మోయుచు, స్వాభిమాన మవలన్ ద్రోయంగ లేఁ డెందుకీ
తనువంచాడును, వీఁడ లేఁ, డిది వృథాదైన్యంబు కామేశ్వరీ॥ ౬౨

శా॥ స్నానంబుల్ నియమంబుపోషణములుఁ సంధ్యాగ్నిహోత్రాదిని
త్యానైమిత్తికనిత్యసత్క్రియలు వాసశ్శుభ్రతల్ ధ్యానముల్
మానంబుల్ సకలంబు మాలఁబడె బ్రాహ్మణ్యమ్ము నేమంచు స
న్మానింపన్వలెఁ జెప్పుమంచును నినున్ బ్రశ్నింతుఁ గామేశ్వరీ॥

మ॥ ఆధానమ్ములు మాసె నిల్చిన వెవో ఆధానముల్, వేదబు
ద్బోధమ్ముల్ నిదురించె నెల్లెడల దుర్బోధమ్ము వ్యాపించె, ఛం
దోధిక్కారము దేవహేళనము సాధుద్వేష మధ్యాత్మవి
ద్యాధఃకారము నివ్వి యెవ్వరికి శ్రేయంబిచ్చుఁ గామేశ్వరీ॥ ౬౪

శా॥ వందల్ వేలు గణించు విప్రతతి పూర్వమ్ముండె, నాచారముల్
బొందంబూడ్చిన యట్లు లే, దిహపరంబుల్ బీరువోకుండ నా
నందంబందిరి లచ్చి కిక్కలయి; యీ నాఁడన్ననో జాతరా
నందంబే కనుపట్టు, శాశ్వతమె జన్మంబిద్ది? కామేశ్వరీ॥ ౬౫

మ॥ చరణమ్ముల్ గల వయ్యనూరునిబలెన్ సాగింత్రు వీ ర్జీవితం,
బరుగన్ లే రఱకోసుగూడను మొటా రామాత్రికన్ గావలెన్
దిరిపం బెత్తగ 'హార్మోనీయమ' కదా, దేశమ్మునం దెట్టినా
గరికత్వమ్ము ప్రవేశమందినదియో! కన్గొమ్ము కామేశ్వరీ॥ ౬౬

మ॥ అరుగున్ 'డాక్ట'రాగిన్ మొటారుపయి రోగార్తున్ బరీక్షింపఁగా
దొరవేసమ్మున; నేదొ కర్మకయి సందుల్గొందు లూరేగు భ
స్మరజం బాస్యమునుండి రాల 'సయికిల్ జాకీ' ద్విజోత్తంసుఁ డి
మ్మరియాదల్ గని యేవగించుకొను న న్మన్నింపు కామేశ్వరీ॥

శా॥ అన్నప్రాశనకన్నమున్న "సిగరె"ట్టభ్యాసమా, 'టీ' సరే
యెన్నండో జనియించునన్నతఱియందే నేర్చు, నేనేమముల్
సున్నైన దేశము సర్వథా పతితమై శుష్కించె, నీదేశమే
బన్నంబందిన నందుఁగాక పరితాపంబేల? కామేశ్వరీ॥ ౬౮

మ॥ పరమాన్నం బాకగేస్తుపం క్తిఁదినుటే బాగో? స్వహస్తమ్ముతోఁ
దిరిపంబెత్తిన దేని వరడితినుటే దివ్యంబొ? యీమర్మ మీ
శ్వరి! నీకేని యగోచరంబె? పరమచ్ఛందోవిదుల్ చక్కఁగా
నెఱుఁగన్నేర్చిరి జేండ్లకన్నఁ బయివారే వారు కామేశ్వరీ॥

శా॥ కూరల్ గాయలుఁ బిండివంట లెవియున్ గోరంగఁబో రూరకే
ప్రారంభింత్రు స్వహస్తపాకమనుచున్ బ్రాహ్ణోసకున్ లోపుగా
సారాచారులు దేవతార్చనపరుల్ సాయాహ్న మేపచ్చిసాం
ఖారో తోడుభుజింత్రు వారికి నమోవాకంబు కామేశ్వరీ॥ ౭౦

శా॥-స్వాతంత్ర్యమ్మన భుక్తియు న్నిదురయున్ సర్వమ్మునన్యానుకం
పాతాత్పర్యములేక యెవ్వని కగున్ వానిన్ వరించున్; దురా
శాతీతుల్ గల రొక్కకొందఱెవరో యద్దానిపై హెచ్చుగాఁ
బ్రీతిన్ జూపెడివారు, వారలను నేఁ బ్రేమింతుఁ గామేశ్వరీ॥ ౭౧

శా॥ భోగమ్ముల్ గలవారిఁ గాంచి తమ కాభోగమ్ము లార్జించికోఁ
గాఁ గష్టింపఁ బ్రయత్నమున్ సలుప సంకల్పించుకన్నన్ మనో
రాగమ్ము న్విదళించుశక్తి గలవైరాగ్యమ్ము నార్జించు నే
ర్పే గణ్యమ్మగు, దానిచేఁ దొలఁగు దారిద్ర్యమ్ము గామేశ్వరీ॥ ౭౨

మ॥ అనుభూతిన్ వినివృత్తిగాంచు నని భోగారంభముంగూర్చి చె
ప్పినవారున్ గల, రేమిలాభ మలవా ర్విద్వాంసులేయయ్యుఁ జె
ప్పినసందర్భ మెదోగతిన్ గనుపడున్, వేయేండ్లు భోగించినన్
జనునే వాంఛలు? నాఁడునాఁటి కవి హెచ్చంజొచ్చుఁగామేశ్వరీ

మ॥ బెడదన్ బెంచుకొలంది పెచ్చు పెరుఁగున్ భీ గేస్తుకు న్గూతులుం
గొడుకుల్ మన్మలు గల్గుసంసృతిఁ దగుల్కొన్నట్టివాఁడెట్టు ని
న్నెడఁదన్నిల్పి భజింపనేర్చుఁ? దనకాయాసంతు గల్పించునా
గొడవన్ మున్గి తరించుమార్గ మెటు చిక్కున్ దల్లి? కామేశ్వరీ॥

మ॥ సకలంబియ్యది రాగమూలకము నిస్సందేహ, మిప్పట్ల జ్ఞా
నికి నజ్ఞానికి లేదు భేద, మొకఁడెంతే నింద్యమం చాడుచున్
బ్రకటించు స్మమకార, మింకొకఁడిదే స్వర్గమ్ముగా నెంచు, వా
రక స్త్రీమూలకమైన యీ గొడవకున్ రారేరు? కామేశ్వరీ॥

శా॥ చీకున్ జింతయులేక యీ వయసులో శ్రీకాంతునో నిన్నునో
నీకాంతున్ శివునో మదిన్ సుగతికై నిశ్శ్రేణిఁ గల్పించుకో
వీఁకన్నిల్పి భజించికో కెవరినో వీక్షింప నాకేల ? సు
శ్రీకున్ జేయుము నన్ను వృద్ధుఁడనిదే చేమోడ్తుఁ గామేశ్వరీ॥

మ॥ నెలకుఁ రూపిక యేని తేఁగలుగువానిఁ గూడ నాసంతులో
పలఁ జూపింపవు, తోడి గేస్తులసుతుల్ భారంబు సాంసారికం
బెలమిం బూనిచరింపఁ దండ్రులు సుఖంప్రతీక్షించుచుం; మత్తనూ
జులనట్టుల్ పొనరింపుమంచుఁ గరముల్ జోడింతుఁ గామేశ్వరీ॥ ౨౭

శా॥ వైరాగ్యమ్మున కాలవాలమగు మత్స్వాంతమ్మునం దోడిసం
సారుల్ పుత్రులప్రోపుగైకొనుచుఁ 'గృష్ణా! రామ!' యన్గాంచు సం
సారమ్మందున నంటియుంటనిగతిం స్వైరమ్ముగానుంట క
న్నారం గాంచినమీఁదఁ బుట్టినది కామ్యంబిద్ది కామేశ్వరీ॥ ౨౮

మ॥ జననంబందెడినాఁటికే కొలఁదియైశ్వర్యంబు నాకున్న నె
ట్లనుకూలించెడి? విద్యలోనయినభవ్యంబైన సంపత్తి; ని
ర్ధనికత్వంబె మధూకరమ్మునకు నైతెమ్ము న్ననుం బంపనే
ర్చిన, దస్మత్తనుజాతు లిందిడుదురే చిత్తమ్ము? కామేశ్వరీ॥ ౨౯

శా॥ దారిద్ర్యంబునఁ బొందులాభములు విద్వత్తావివేకిత్వముల్
సారాచారత సత్యవాక్యరచనాసంసక్తిలోనైన వే
నారంగాంచితిఁ, ద్వత్కృపాకలనచే నైశ్వర్యమబ్బెన్, బునః
ప్రారంభం బలదాని కీసమని నిన్ బ్రార్థింతుఁ గామేశ్వరీ॥ ౩౦

శా॥ నాతోమాటెడి మార్పులెన్నిగలవో? నాకిప్డుగన్పట్టె నా
చేతమ్మున్ గలఁగించు, దీనికయి నన్ జీవింపుమంచందువా
నీతో పాటుగ? లేక నాహృదయము న్నిశ్చింతమున్ జేతువా?
వే తెల్పంగదవమ్మ! నిన్నడిగెదన్ వెఱ్ఱెత్తి కామేశ్వరీ॥ ౩౧

శా॥ చీమం గుట్టఁగనీక దోమనుదరిన్ జేరంగనీ కెంతయో
వ్యామోహమ్మునఁ బెంచు దేహమును గేహమ్ము స్థలాదుల్ మఱిన్
భూముల్ సంతుసమస్తమున్ విడి యెటో పోనున్న జీవాత్మకే
దేమైనం మఱియేమి? తెల్పుము భవాని తల్లి కామేశ్వరీ॥ ౩౨

శా॥ తన్నేమో కడుసుప్రయోజకునిగాఁ దానెంచు నవ్వానినే
అన్నల్ దమ్ములుఁ బుత్రులాదిగలవా రట్లించఁబో, రెట్టులో
యెన్నంజూతు, రహంకృతిన్ విడువలేఁడే వృద్ధుఁ డష్డైని, యీ
చిన్నెల్ సర్వము నీ పరిభావమనుచున్ జింతింతు గామేశ్వరీ॥

శా॥ అన్నంబాస్యమునందుఁబెట్ట నమలం, డాపైని మ్రింగండు, సం
పన్నుండౌజనకుండుగన్నకొడుకంబా! విద్య కామ్యంబా? సం
పన్నత్వమ్మది కామ్యమో? యనిన సంపన్నత్వమే కామ్యమై
యున్నట్టుల్ గనుపట్టు నేమికతమో యోజింపు కామేశ్వరీ॥ ౮౪

శా॥ నన్నున్ దూఱునొ యేమొ లోక మిచట న్నాలోపమేమున్న, దే
నెన్నండేనియు సోమరిం గనినచో నేవమ్మె చూపింతు, నీ
సన్నన్ గాంచియొ యేమొ? తత్సరణి మత్సంతానమందే సుసం
పన్నమ్ముంబొనరించితంచు మది సంభావింతుఁ గామేశ్వరీ॥ ౮౫

మ॥ చివుకంబాఱడి తాటియాకుబలె నే జీవించుచుంటిన్ సదా
శివుని న్నిన్ స్మరియించుకొంచు, నిది బల్ చిత్రమ్ముగాఁదోఁచు నే
లవముం ద్రాణయు లేని మేనియెడ నేలా నిల్చెనో ప్రాణవా
యువు? కాయంబన నింతప్రీతియొకొ ఆయుశ్శ్రీకిఁ? గామేశ్వరీ॥

మ॥ కదలంగా మెదలంగ మెక్కఁగను బల్కంగా వినోదింపఁగా
నిదురింపన్ బెదరింప సర్వమునకు న్నీ తేజపున్ లేశమం
దొదవంగావలెఁ, గేవలాయువున కే యోగంబు గన్పట్టుఁ, గో
విదు లీతత్త్వము చర్చచేసినదియే వేసాళ్లు కామేశ్వరీ॥ ౮౭

మ॥ ఇలువాకిళ్లను వీడవచ్చు, ధనమేని ధాన్యమేని సుతా
దులనేని త్యజియింపవచ్చు, మదికిన్ దుఃఖంబుగన్పట్ట ది
మ్ముల నాబాల్యముఁగూడి వర్తిలుధనమ్మున్ సత్కవిత్వమ్ము నే
యలసుండున్ విడఁడాత్మయందు నొకటన్ హత్తించుఁగామేశ్వరీ॥

మ॥ * జనుఁడెవ్వానికిఁగాని పూర్వజనిసంస్కారమ్ము లేకున్నచో
ఘనవిద్యల్ కవితాదు లబ్బవని వక్కాణింపఁగా విందుఁ "బ్రా
క్తనవిద్యల్ నినువచ్చి కొల్చె" ననియెన్ గాదే భవద్దాసుఁ,
డాయనయే నీ, వతఁడేదియాడె నది తథ్యంబంబ! కామేశ్వరీ ॥

శా॥ రాజాస్థానము లేను బోవునెడ "ఫారాల్" దీని నడ్డంగ లే,
దేఁజన్న న్నను వెంబడించెడిది, యీదృక్సాహసోపేత వి
భ్రాజద్రాజశిరోనమస్కృత నెటుల్ వర్జించి నే వత్తు? నీ
వోజన్ దీనిని దోడనుంచికొనఁగా 'నో' మన్ము కామేశ్వరీ॥ ౯౦

మ॥ ♦ ఒకవిద్వత్కవి సన్న్యసించుచుఁ గవిత్వోద్యోగమున్ వీడలే
క కడున్ వందురినట్లు గన్పడెడి శ్లోక మ్మొండు, నాబోటివా
నికి దానిన్ విడశక్యమే? జనని! దీనిన్ గూడఁ దోనుంచికొం
టకు నీ సమ్మతిఁజూపఁగావలయు న న్మన్నించి కామేశ్వరీ ॥

మ॥ † జననీ! విద్యలు పెక్కు లున్న నిలలో సంగీతసాహిత్యముల్
చను నుత్కృష్టములై, ద్వితీయము కడున్ శ్లాఘ్యంబు రెంటన్; గవీం
ద్రునిసాహిత్యము రెంటిలో ఘనము; నిన్నున్ మున్నె నేఁగోరియుం
టిని గేల్మోడ్చి యిదేవర, మ్మధికము న్నేఁ గోరఁ గామేశ్వరీ॥

మ॥ నినుఁబూజించినవారు భూమిపతులై నీరంధ్రభాగ్యమ్ములోఁ
గనక మ్మొల్లెడ మూల్గుసౌధములలోఁ గాలమ్ము హేలాగతిన్
జనఁగాఁ గుల్కుట శాస్త్రసిద్ధ మిది విజ్ఞానుల్ ప్రశంసింప, ర
జ్ఞుని యైశ్వర్యము విజ్ఞులేమి ద్వయమున్ శోచ్యంబ కామేశ్వరీ॥

---

* ప్రపేదిరే ప్రాక్తనజన్మవిద్యాః, కుమారసంభవము ౧ వ సర్గ—

త్వమేవాఽహంత్వమేవాహంఽత్వమేవాఽహమ్

శ్లో॥ హేగోదావరి! దేవి! తావకతటోద్దేశే కళింగః కవి ర్వాగ్దేవీం, బహు
దేశదర్శనసఖీం త్యక్త్వా విరక్తింగతః, ఏనా మగ్నవమధ్యసుప్తమురజి న్నాభీ
సరోజాసనం, బ్రహ్మాణంగమయుక్షితౌ కథ మసౌవే కాకినీ స్థాస్యతి॥
(కువలయానందము)

మ॥ జననాభావ మనుగ్రహింపుము...సంగీత సాహిత్యముల్..., కామేశ్వరీ"
(మొట్టమొదటి కామేశ్వరి)

శా॥ నూఱంతస్థులమేడనుండినను దన్నున్ గాల మల్లంతలో
జాఱన్ లాగి గ్రసించుఁ, గ్రిందఁ గుటివాసంబున్నయవ్వాని కే
తీరో వీనికిఁగూడ సర్వ మదియేతీరౌట తెల్లంబు; సం
సారుల్ విద్యనె కోరఁగావలె నదే శ్లాఘ్యంబు కామేశ్వరీ॥ ౯౪

శా॥ శ్రీయున్ ధీయును నీ ప్రసాదములె, యీరెండున్ గటాక్షించుచో
నాయోగమ్ము ముదావహ, మ్మొకటినే ఆసించుచో శ్రీవినా
ధీ యుక్తం, బిదిలేనిశ్రీకి లవమున్ దేజంబు లే, దుండెడిన్
శ్రీయోగమ్ము వినాగ ధీకలిమికిన్ దేజంబు కామేశ్వరీ॥ ౯౫

మ॥ చదువం జొక్కటి యుండఁబట్టి జననీ ! సాక్షాద్భవత్తేజ మ
య్యదినన్నుం బ్రదికించుచున్న యదిసాయం బెంతొ కావించి యీ
ముదిమిం సార్థక మద్దియే సలిపెడిం మున్ముందుజన్మాన కి
య్యదియే నా కిడుమమ్మ! వేఱొకటి నిం బ్రార్థింపఁ గామేశ్వరీ॥

మ॥ జయపూరేయను, బొబ్బిలేయను, ప్రకాశం బల్లయిస్గంటి, త
ద్దయు సచ్చిత్తుఁడు వెంట్రప్రగ్గడ, మహోదారుల్ నృపుల్ సారెకం
తయుఁ దామింతయుఁగాదు నూఱ్లకొలఁదిన్నాకంపుటల్ చూడ వి
ద్దియకే కాదె? యనుగ్రహింపు మదియే దేవేశి! కామేశ్వరీ॥

మ॥ జననాభావము దుర్ఘటంబు జనియే సంప్రాప్తమౌ నెట్టిస
న్మని కేని, న్ననువంటివాని కదియే ముమ్మాటికిన్ బ్రాప్య మో
జననీ! నన్ గవిగాఁగ సూనృతవచస్సంసక్తుఁగా వచ్చు న
జ్జనిలోఁ జేయు మరోగిగా; నిదియె సాక్షాన్ముక్తి కామేశ్వరీ॥

మ॥ కలదంచున్ శ్రుతి చెప్పు ముక్తి, అది యకంజోద్భవుండేని యి
మ్ములఁ దాఁ గాంచవశంబుగానిదనియున్ బోధించు నద్వైత, మ
వ్వల ద్వైతమ్మొకఁడుండె, నయ్యధియసూ బ్రహ్మణ్యులౌ మేటి ని
ర్మలినుల్ పొందెడి, దేరికో దొరకు నారాజ్యంబు కామేశ్వరీ॥

మ॥ తను వేమాత్రము రక్తమాంసములకున్ స్థానమ్ముగా లేకయు
న్నను రోజుల్ దిగజాఱుచున్నవి భవన్నామస్మృతిన్ జేసి; న
న్నును అొప్పిప్పుడు సోఁకఁజొచ్చె నిది గన్గొవమ్మ! త్వత్పాదభ
క్తుని కేపీడలు నుండవందురిగద! విజ్ఞుల్ తల్లి! కామేశ్వరీ॥ ౧౦౦

మ॥ జనికిన్ జంకనియట్లె మృత్యువునకున్ జంకండు ప్రాజ్ఞుండు; దే
వి! నినున్ గొల్చెడిభక్తుజీవితములో బృందారకాంశంబు స
జ్జనగణ్యం బది గోచరింపవలె లేశంబేని, కాకున్నచో
నిను నెవ్వాఁడు భజించునం చడిగెద న్నే నిన్నుఁ గామేశ్వరీ॥

మ॥ మృతియన్నన్ భవదంఘ్రిభక్తున కెవ్వో వేఁగున్ బ్రకల్పించు దు
ర్గతిగాఁ దోఁచిన భక్తికిన్ ఫల మెటుల్ గన్పట్టు? నిర్మోక మే
గతి వీడున్ ఫణి, అట్టు లుండవలె భక్తస్వర్గతుల్, విజ్ఞులా
మతిమంతుల్ మృషలన్ లిఖింప రది యామ్నాయంబు కామే॥

శా॥ * వైరాగ్యంబు గడించుటన్న నది పైపైలేదు, సామ్రాజ్యసం
భారంబుల్ గడియించుటే సులువగున్; వైరాగ్యసామ్రాజ్యపీ
ఠారూఢుల్ గణియింతు రింద్రుని దృణప్రాయంబుగా, సర్వదా
"వైరాగ్యంబభయం"బనండె? హరి విద్వన్మౌళి కామేశ్వరీ॥

శా॥ నాకన్నన్ బలవంతులన్ బలువుర న్నాకానకున్ బంపుచు
న్నీకున్ భక్తుఁడనంచు నన్నిలిపితే నిస్సత్త్వ? రుడ్వైరితో
వీఁకం బోరాకఁ డబ్బెఁ, బోరుటకు దోర్వీర్యంబు లేదయ్యె నె
ట్లో! కర్మక్షయముంబొనర్పఁదగదే? యోజించి కామేశ్వరీ॥

మ॥ ఋతమున్ దెల్పెద నీరుజాభరముతో నే వేఁగుచున్ గూడఁ ద్వ
త్కృత సాహాయ్యముకల్మిఁ గొంతసుఖగానే కాలమునెట్టితిన్
'గతినీవే' యని నమ్ముభక్తునకు దుఃఖంబుండఁబోదం చెఱిం
గితి, నాదౌననుభూతి దెల్పితిఁ బ్రసక్తింబట్టి కామేశ్వరీ॥ ౧౦౫

---

* హరి=భర్తృహరి, (వైరాగ్యమేవాభయమ్)

శా॥ ♦ ఐతేఁ దాతను దగ్గు లేనియెడ లేదాచిత్యమం చెంచితో ?
తాతల్ తండ్రి లెఱుంగనట్టి కలపైఁ దాత్పర్యముఁ గొల్పినా
వో తల్లీ! సహజానుభావముల కేరో నేర్పఁగానేల ? నీ
చాతుర్యం బది యాఁగిన ప్రగుఁజుమీ శ్లాఘ్యమ్ము కామేశ్వరీ॥

శా॥ బమ్మిన్ దిమ్మిగఁ దిమ్మి బమ్మిగ నొనర్పంజాలు నీ శక్తికిన్
దుమ్ముల్ దగ్గులు మాన్పు టెంతపని? భక్తుల్ నిన్ను సేవించి రో
గమ్ముల్వాయుట కాదిహమ్ముఁ బరముం గైకొందు రేనాటిపు
ణ్యమ్మో నా కిది నేర్చె, ధన్యుఁడను నే నైనాఁడఁ గామేశ్వరీ॥

మ॥ భరియింపందగు రీతి నున్నది రుజాభారంబు; పద్యం బెటుల్
విరచింపంగల నట్లు కానియెడలన్; విశ్వేశ్వరీ! కర్మముల్
సురుఁగున్ ద్వత్పదభక్తులౌ నరుల కంచు న్వింటి నీమాట సు
స్థిరమున్ జేయఁగదమ్మ! నాయెడల వర్తింపించి కామేశ్వరీ॥

మ॥ అదియే జీవిత మెన్నఁడైన భవదీయాంఘ్రిద్వయీ సేవనం
బాదవున్ దేని; కదోఽన్యజీవితము లేయుద్యోగముల్ చేసి యెం
త దిగంతమ్ములఁ బేరు మోఁగినను వ్యర్థమ్ముల్, జనుర్బంధముల్
విదళింపంగల దొక్క నీచరణమే వేయేల, కామేశ్వరీ॥ ౧౦౯

మ॥ చదువో సంధ్యయొ లేక వేఱొకటియో సాగించుచున్ గాలమున్
ముద మొప్పన్ దగ వెళ్లఁబుచ్చు జనియే ముమ్మాటికిన్ శ్లాఘ్యు; మె
య్యుదియున్ లేక భవమ్ము నౌకరులపై నర్పించు నైశ్వర్య మే
ముదమిచ్చున్? గన లేరు సోమరు లహో మోహంబు కామేశ్వరీ

మ॥ కవియేగాని బుధుండుగాని యెవఁడేగానిమ్ము ధీసత్త్వకై
శివసంధాయిని! నీజపంబు సలుపన్ సిద్ధించు సర్వంబు; బు
ద్ధివిహీనుం డసమర్థుఁ డెందుకు, ననున్ ధీమంతుఁగా నిల్పు మీ
భవ మున్నంతకు; దానిచే నఖిలమున్ బ్రాపించుఁ గామేశ్వరీ॥

♦ తాతకు దగ్గులు నేర్పవలెనా? అని లోకోక్తి —

శా॥ ప్రాణమ్మప్పుడెపోవునేమొ యనుపర్యంతమ్ము వచ్చున్, బొరిన్
స్థానమ్మున్ జను, నెందు క్రీబదుకు !। నీ సంస్థానమందేది యో
స్థానం బిచ్చి యనుగ్రహింపుము భవద్దాసుండ, దోసమ్ము లే
వే నున్నన్ క్షమియింపు మెందుకుఁ దగండే? వీఁడు కామేశ్వరీ॥

మ॥ తనువున్ బ్రాణము వేఱుసేయుటకునై తత్త్రదుగుత్పాదనల్
పొనరించున్ శమనుం డటంద్రు నిజమేమోగాని నే నమ్మఁ, 'బో'
మ్మనినం బోక శరించునే ! అసువు లంబా ! కర్మనాశమ్ము ద
న్కను నిల్చున్ దను వెంత లోఁగినను బ్రాణం బందుఁ గామే॥

మ॥ తిరుగున్ గన్నులు, లేశమాత్రమయినన్ దేహమ్మునన్ గండ లే,
దురవై కంఠమునందు శ్వాసవలనం బుత్పన్నమై పిల్లులన్
దఱుమంజొచ్చెను, జీవితంబుపయిఁ దాత్పర్యంబుపో లే, దహం
కరణం బున్న, దిఁ కెప్డు తత్త్వమరయంగానౌట కామేశ్వరీ॥

మ॥*పదిరేఁడుల్ పయిరెండుఁగూడజరిగెఁ బ్రాయంబు, కాయంబునం
దుదయించెన్ వళు, లాత్మశక్తియొక టే యొక్కింత గన్పట్టు, సం
పద బాగున్నది, లేదు లోప మెచటన్, బ్రాణాలపైఁ దీపి కే
మది లేదన్నను నమ్మఁబోదు జగ, మేలా ? చాలుఁ గామేశ్వరీ॥

శా॥ "జీవశ్రాద్ధముచేసికొన్నయతికిన్ జీవించునవ్వాంఛయే
ఆవిర్భావముచెందు" ధూర్జటి నిజంబన్నాఁడు విజ్ఞాని స
చ్ఛైవుం డాగమవేది సత్కవి, వపుస్సారంబు బెండైనయా
జీవున్ మన్చి ప్రయోజనంబుగలదే? శ్రీదేవి! కామేశ్వరీ॥ ౧౧౬

మ॥ మనుమల్ చేతులుసాఁప నెత్తికొను నమ్మర్యాదకు నోఁచనై
తిని, బన్నుండుటెయమ్యో రేయుఁబవలున్, దీనత్వ మింకింతక
న్నను వేఱుండునె? తొమ్మిదేండ్లు గడచెన్నాకిట్టిదైన్యంబుతో
జననీ! కైత యొకండు సాఁగుట భవత్సాహ్యంబు కామేశ్వరీ॥

---

* పదియేళ్లు డెబ్బై, పయినిరెండుచేరిస్తే 72. ప్రస్తుతం 73 వ యేఁడన్నమాట.

మ॥ శయనంబందుఁ బరుండియేని కవితాసాహిత్యమున్ వీడ కే
దియొ నీసేవయొనర్చుచుంటి సతమున్, దేవీపురాణంబు పా
పయ శైవాగ్రణి చేసినట్టిది సదర్థాంబౌనటుల్ దిద్దుచుం
టి యథాశక్తిఁ దపం బిదేయనుచుఁ గొంటిన్ దృప్తి కామేశ్వరీ॥

మ॥ కవితల్ సెప్పుచుఁ బాఠములొనర్చుచున్ గ్రంథమ్ములన్ దిద్దుచున్,
జవసత్త్వమ్ములు లేకయుండియు సభాస్థానాలకున్ బోవుచు
న్నవవర్షమ్ములు వెళ్లఁబుచ్చితిని విన్నాణమ్ముగా; నాకె విం
తవు, నీభక్తున కీజగమ్మున నసాధ్యంబేది ? కామేశ్వరీ॥

మ॥ అనుభూతిన్ గనిపెట్టి పూర్వఋషు లీయంశమ్ము వ్రాక్రుచ్చి, రా
ఘను లేనాఁడు నసత్యమాడరని తద్గ్రంథమ్ముల న్నమ్మి నా
చిననాఁ డాదిగఁ బూర్వజన్మసుకృతశ్రీకారణామ్మే మనం
బున నిన్నే స్మరియించుచుంటి ఫలితంబుల్ గంటిఁ గామేశ్వరీ॥

మ॥ శయనమ్మందుఁ బరుండి వేలకొలఁదిన్ సంపాదనం జేయు వా
గ్దయితుం డొక్కఁడుగూడ లేఁడని ననుఁ గావ్యజ్ఞులే మెచ్చున
ట్లయసంధాత్రి! యశోధనమ్ములిడి ప్రేమావేశముఁ జూపి, తా
మయముం బాపఁగ లేకపోతి విది కర్మమ్మొక్కొ! కామేశ్వరీ॥

మ॥ చెడఁడెవ్వాఁడును నిన్ను నమ్మియని నేఁజేతుం బ్రమాణమ్ము మూ
ర్ఖుఁడెయౌఁగాక బహూక్తులేమిటికి మూకుండే యగుంగాక, వి
జ్ఞుఁడగు న్నిన్నునునమ్మి సత్కవియగుఁ జంతా గగణ్యుండు,నా
కొడుకుల్ నా నుడి నమ్ముచోఁ గలుగు నాకుఁ గీర్తి కామేశ్వరీ॥

మ॥ భగవద్భక్తి యనేకజన్మసుకృతప్రాగ్భారముఁ జేసి కా
కగునే మిన్నక ? అందులో సుకవిగా నావిర్భవంబంది పే
రు గడింపంగలఁడేమియన్యుఁ ? డొగి నారోహింప రాట్పీఠమే?
నగుఁబా టీకవిపీఠ మెక్కిన బిరానం దల్లి! కామేశ్వరీ॥

శా॥ ఏకాంతమ్మున జీవితమ్ము నెటులో యీనేను సౌఖ్యమ్ముగా
నీ కాలమ్మున దీని సాయ మది లేకే నెట్టఁగానేర్తునే ?
నీ కారుణ్యము దీనిరూపమున మన్నించె న్నను, స్వార్థక
శ్రీకిన్ వన్నియఁగూర్చె, నియ్యది తపస్సె నాకుఁ గామేశ్వరీ॥

మ॥ ఇదియే నాతప, మింక నాచమనమేనీ తిన్నఁగా నేర, నే
ను దప మ్మేమియొనర్తు జాల్మఁడ, జడానుగ్రాహి నీపేర్మి న
న్నెద నీమాత్రికె మెచ్చి సత్పదవి నా కీఁగావలెన్ దల్లి, యు
న్నదియున్నట్లు లిఖించుచుంటి నెటు నన్ రక్షింతో? కామేశ్వరీ॥

మ॥ తపముల్ చేసి తరించువారి కత లంతస్తాపమున్ బెంచు నా,
కెపు డేనేమము లేనిపాపు లెపుడో యేహేతువో అబ్బి నీ
కృపకున్ బాత్రతగాంచినట్టికత లేవే విన్న నాడెందమం
దపురూపంబుగఁ బుల్కలుద్భవిలుఁ దథ్యం బింత కామేశ్వరీ॥

మ॥ అఱువైమూఁడు సమల్ వయస్సరుగు పర్యంతమ్ము నిస్సత్త్వ మే
నెఱుఁగం, బిమ్మట మూఁడె నియ్యది భవానీ! నీకటాక్షంబ యా
దరునై కాలము సాఁగుచున్నయది, మీఁదన్ గూడ నిట్లే కృపా
భరము న్నింపిన మాటదక్కఁడి భవద్భక్తుండఁ గామేశ్వరీ॥

శా॥ ఆయుర్వృద్ధిని గోరుచుంటినని నీ వావంత స్వాంతమ్మున
న్నాయుద్దేశము నెంచఁగూడ, దఖిలజ్ఞాత్రీ! భవత్సన్నిధి
న్మాయంపున్నడు లాడనేర్చు పరమాజ్ఞానంబు నాకున్నదే ?
నా యీజీవితచర్య ధన్యమగుటే నాకోర్కి కామేశ్వరీ॥ ౧౨౮

మ॥ కని సంతానము దాని కెల్లపుడు యోగక్షేమముల్ చూచుటే
జనిసంతారకమౌ తపస్సుగను సంసారమ్ము సాఁగించువా
నిని నన్నే కనియుండ వీవు, మనుజానీకంబు సర్వమ్మిటే
కననౌ, నందును నాదుప్రీతి పురతోగణ్యంబు కామేశ్వరీ౧౨౯

శా॥ ఆరోగ్యమ్ములరారువృద్ధు లనదే యన్కొందఱ, మట్లయ్యు నా
హారమ్మింతగఁ దగ్గి సత్సభల కాహ్వానింపఁగాఁ బోవువా
రేరు౯ వృద్ధులయందుఁ గన్పడరు, నా కీయోగ మెట్లబ్బె? ని
స్సారు౯ జేసితి, మేను నిల్పితి మహాశ్చర్యంబు కామేశ్వరీ॥౧౩౦

శా॥ "జీవన్పశ్యతిభద్రి" మందురు బుధుల్, శిష్టోక్తి వ్యర్థమ్ముగా
దేవా కావ్యములన్ రచించితి నిదే వృద్ధత్వమందు, న్మహా
దేవు న్నీపతి నిన్ను వేఁడితిని, మద్దేహంబు వేతెందు౯
జేనంజూపదు, నాకె యక్కజమగు౯ శ్రీదేవి ! కామేశ్వరీ॥

మ॥ భరియింపందగు శక్తిలేని నను దుర్వ్యాధివ్యధాభారముల్
తఱచై మాఱ్కొన నేమిసేయుదు నిను౯ ధ్యానించుటేతప్ప ? ము
ష్కరమై నేఁడు 'జపాను' పైఁబడిన భక్తవ్రాతముల్ గూడ నీ
శరణున్ గోరుటతప్ప నేమి యొనరించన్నేర్చుఁ గామేశ్వరీ॥

శా॥*ఆర్తుల్ భక్తులకెల్ల నాద్యులని వ్యాఖ్యానించినట్లయ్యె, న
య్యార్తాఖ్యన్ దొలుత౯ వచించుకతన౯, వ్యాఖ్యాతలీభక్తిచే
నార్తిధ్వంసము తప్పలేదనుచు వ్యాఖ్యానింతురేమో ! సరే,
ఆర్తిధ్వంసమె నేను గోరెద నదే యందిమ్ము కామేశ్వరీ॥౧౩౩

శా॥ ఆర్తుండేగద యగ్గజేంద్రుఁడును బ్రహ్లాదుండు, రోగార్తులే
ఆర్తుల్, కారు తదన్యు లన్నియము మున్నెల్లెందుఁ గన్పట్టదే
యార్తిన్ జెంది నిను౯ భజించినఫలం బద్దాని నాశంబె, నేఁ
డార్తి౯ యుద్ధజ మాన్పి ప్రోవుమని ని౯ యాచింతుఁ గామేశ్వరీ॥

శా॥ ఏ రోగమ్మును నే భయమ్మును మఱిం కేపీడయు౯ గాని లే
కేరు న్నిన్ను భజింప, రట్టిబుధు లిక్షైవచ్చోట నున్నారు? నీ
కారుణ్యమ్మును గోరుచుండెద నిల; సంగ్రామమ్ముఁ బోఁద్రోలి దు
ర్వారం బాపదఁ బాపుమం చనియె ని౯ బ్రార్థింతుఁ గామేశ్వరీ॥

---

* శ్లో॥ "ఆర్తో జిజ్ఞాసు రర్థార్థీ జ్ఞానీచ" అని గీత—

(4)

శా॥ 'నాజీజం' బంట! 'ఫాసిజం' బంట! యెదో నాకర్థమేకాదు, దు
ర్వ్యాజం బొండొకండేదొ వెట్టికొని యివ్వారల్ ధరాజానులై
రోజుల్ రోజు జొకరుండు మాఱుచు జగద్ద్రోహమ్ము గల్గించు నీ
యాజిన్ దెచ్చిరి, పీండ్రితుందుడుకు సహ్యంబౌనె? కామేశ్వరీ॥

మ॥ సలుబైలక్షల సేనతోడననట! ఆ 'నాజీలు' రష్యా పయిన్
గల నూహించుచుఁ బోవుచుండిరఁట! భూకంపమ్ము రాకుండునే?
జలధుల్ పొంగవె? గాజులన్ దొడిగి రష్యా మూలఁ గూర్చుండునే?
తలతిక్కన్ విడిపించు శత్రువుకు సిద్ధంబింత కామేశ్వరీ॥ ౧౩౭

మ॥ సమసెన్ మున్ను 'నెపోలియన్' దుడుకు రష్యాపంచులో శత్రులె
ల్ల మృతిన్ గాంచుటలోక శాంతికరమీ యాశ్యేతరుల్ జర్మనుల్
సుమనోనింద్యులుపిండ్రకృత్యముక ద్రున్ శోచ్యంబు,తన్నాయకుం
డమరారాతుల దీటు రెండవహిరణ్యాక్షుండు కామేశ్వరీ॥౧౩౮

శా॥ ఏకాపోశనఁబట్టి లోకము నెవం డేలున్, బ్రిజాశక్తి దు
ర్ధీకున్ స్పైఁపదు, పీలుచూచికొని మర్దించుం దుదిన్, మూఁడునా
ళ్లేకంఠోష్ఠుఁడౌ వెల్గ నేమియగు? దుష్కృత్యముల్ శతంబేగి ర
క్లే క స్తింగని జర్మనుల్ చెదుదురం చే నెంతుఁ గామేశ్వరీ॥

మ॥ అవనిన్ సర్వముఁ జాపఁజుట్టెను హిరణ్యాక్షుండు సంద్రమ్మునం
దు వసించెన్ హరి పోత్రిరూపమున నాదుష్టున్ వధించెన్ బురా
ణవిమల్ వల్కెడి రీట్లు, జర్మనులకున్ సంద్రమ్ములాకాశమున్
వివశంబుల్ వశమౌనుగాక చెదుటే నిక్కంబు కామేశ్వరీ॥

శా॥ ఆరాజ్యంబు ఋషిపర్దేశమని వ్యాఖ్యానించినా రేరా, "ర
ష్యా"రాజ్యం బనుపేరు వైకృతము, నీ కవ్వారిపైఁ బ్రేమ మ
ర్వారింగాఁ దలపోతు, నాఋషుల నంబొ! నేఁడు జర్మన్లహో
ఘోరా లెన్ని యొనర్చిరో? యెఱుఁగవో నీవు కామేశ్వరీ॥

శా॥ "పాపం బట్టిది పుణ్య మిట్టి" దనుచున్ వ్యాఖ్యానముల్ సేయుచో
రే సాధారము లేమి యుండెడి దురుద్రేకుల్ జయమ్మందుచో?
రూపున్మాపుము జాగువల్వదు జగద్ద్రోహమ్ము సహ్యమ్ముగా,
దీపట్లన్ గలిగించుకొమ్మిది యెసుమ్మా వేళ కామేశ్వరీ॥ ౧౪౨

మ॥ జననీ "పూర్వసువాసినీ" గతికి లక్ష్మమ్మయ్యె రష్యా కటా!
అనఘాత్ముల్ ఋషులున్న దేశ మచట న్నాస్తిక్యమీనాఁడు నిం
డిన దేమూలకు నేగిచూచినను, దానింబట్టి యన్కొందు నీ
జననాశంబు ; వినన్ వినన్ మతిచెడున్ జన్యంబు కామేశ్వరీ॥

మ॥ చెడిపోఁ గాలము దాపరించినపుడు శ్రేయస్కరంబైన తుం
డుడుకున్ బుద్ధులు పుట్టు; దైవమని యెందున్ విన్న నవ్వానికిన్.
మెడపై నాయుధమెక్కి తీరునని యామ్రేడించి చాటించె నె
ప్పుడు "రష్యా" అపుడే చెడెన్ సుపథ మున్మాలించి కామేశ్వరీ॥

శా॥ దేవస్థానపుబోర్డు వచ్చుకతనన్ దేవాలయాచారముల్
త్రోవల్ తప్పి చరింపఁజేయుకతనన్ దుఃఖంబు దేశానకున్
రాపిల్లైనది, బుద్ధులట్లు పెడమార్గం బంటు నొక్కప్డు, మా
కీవే దిక్కు, క్షమించి ప్రోవు మెటులో యీ తప్పు కామేశ్వరీ॥

మ॥ కులభేదమ్ములు మాపికొన్న యెడఁ గల్గున్ రాజ్యమంచెంచి కూఁ
తుల నేజాతికో యిచ్చికోఁదలఁచి యేతుచ్ఛాన్నమో తింటకున్
దలఁపున్ జేసితి మేమిలాభము, వృథా "దైవంబు గన్పట్టు ము
క్కలమిన్ గోసికొనంగ" నన్న నుడి కాదే యిద్ది? కామేశ్వరీ॥

శా॥ "సంగీతానకుఁ జింతకాయ" లను నాసామ్యోక్తి ప్రత్యక్షమ
య్యెంగానీ మనవారికోర్కి లవమేనీ లేశమేనీ ఫలా
ప్తింగొన్నట్లులు లేదు, యుద్ధపువిపత్తిం దట్టుకోలేక నీ
కుం గూపెట్టెద మాజినిల్పి యెటులో గోడాఁగు కామేశ్వరీ॥

శా॥ హిందూదేశము నీకుఁ బుట్టినిలుగాదే తల్లి ? యీ దేశ మి
బ్బందుల్ చెందకయుండఁ బ్రోచుటది నీభారంబు, నానాఁట స్వ
చ్ఛందుల్ శత్రువు లేపుమీఱి వసువాంఛన్ జేసి కావించు నా
చిందుల్ దూరమునంద నిల్పుమనుచున్ జేమోడ్తుఁ గామేశ్వరీ॥

మ॥ మహిషున్ బోలుదురొక్కొ, శుంభునదలింపంజాలువారొక్కొ, దు
స్సహ తేజుం డలరక్తబీజుని శతాంశంబౌదురో? "బాంబులన్"
దహనం బుప్పతిలంగఁజేసి జగమున్ దగ్ధమ్ముగావించు ధూ
ర్వహు, లీమార్తుల యేపడంచు టది కర్తవ్యంబు కామేశ్వరీ॥

మ॥ కలిగెన్ మంచికొ చెడ్డకో యొకటి కీకంగారు దూరాన, నాం
గలరాజ్యంబె జయించితీరుఁ దుద నిక్కం, బీవు సాయమ్ముగా
బలమెక్కన్ 'బ్రిట',నంబ ! బాంబులకు మాపైరాక కేహేతువో
తెలియంజెప్పుము దేశదోష మది యేదే నున్నఁ గామేశ్వరీ॥

శా॥ దేవాగారము లంటుచేసితిమి మాదే తప్పు, దుర్బుద్ధి మా
కీవే కల్పనచేసితేమొ ? తుద కాయీయాపదల్ మూఁడునం
చేవాఁడేని యెఱింగిచేసినదె? యీ హేయంపుదుర్దోష, మం
బా! వైదగ్ధ్యము లీ విదగ్ధతల నాహ్వానించెఁ గామేశ్వరీ॥ ౧౫౧

శా॥ ఏమో! దేవళమందు నున్నయది రాయేయన్న దుర్బుద్ధియే
యీ మాంద్యమ్మును దెచ్చిపెట్టినది; నీ వేమాత్రమో. నీదు స
త్తామాహాత్మ్యము పూర్వమే తెలుప కేతద్ఘోరదుర్వారశి
క్షామూలమ్మున మందలించుట యయుక్తం బమ్మ ! కామేశ్వరీ॥

శా॥ ఏదో యుద్ధపురంగమం చొకటి మున్నేర్పాటుగా నుంటచే
నేదౌర్భాగ్యము దేశపుంబ్రజకు లేనే లేదు, నేఁ డట్లుకా,
దేదోసమ్ము నెఱుంగనట్టిప్రజలన్ హింసింతు, రేవృష్టిచే
నీదావాగ్ని యడంగు? నీకృపయె నమ్మిమ్ము దిక్కు కామేశ్వరీ॥

మ॥ నలుదిక్కుల్ దవమాక్రమించుకతనన్ గానీ అశోకానిచో
నిలయు న్నాకము నేకమై యెదురుగా కింగ్లీషుకున్ లక్ష్యమే?
గెలుపొందున్ దుద, కిష్ఢు దేశమునకున్ గీడ్పాటువాటిల్లె నీ
చలువన్ జూపు మనుగ్రహింపు మరులన్ శాసించి కామేశ్వరీ॥

మ॥ మును దుర్ధికులు వైరులాగ్రహమునన్ మూఁగంగ సింహాద్రి దే
వునకున్ గోకులపాటికూర్మికవి తాఁ బుట్టించెఁ గోపమ్ముఁ జ
క్కనిసీసమ్ములఁ, దేనెటీఁగలగముల్ గా స్వామి తేజమ్ము మా
ఱినదై శాత్రవసేనలన్ బిలుకుమార్చెన్ రేఁగి కామేశ్వరీ॥

మ॥ కలరా, ప్లేగు, మశూచి, లోనయిన రోగాల్ గాని సంగ్రామభీ
స్ఖలనాదుల్ మొదలైన సంకటము లేగానీ తటస్థించుచోఁ
దొలఁగం ద్రోచెడి దొక్క నీ చరణమే దోర్వీర్యమే మాత్ర మి
క్కలికింగాదు నివారకంబని యెఱుంగన్ మేలు కామేశ్వరీ॥

మ॥ తొలి నాహైహయజాతి భార్గవుల నెంతో బాధవెట్టంగ నా
వల నీవల్లన కాదె? హైహయుల కాపత్త్రాంధ్యరూపమ్ము వా
టిలు తేజమ్ముదయించె భార్గవవధూటీసక్థిలోనుండి; నీ
వలుగన్ జర్మనులున్ జపానులును నీతైపోరె? కామేశ్వరీ॥

మ॥ అలనాఁ డల్లసుదర్శనున్ గవియుస్కంధావార మేమయ్యె? నీ
వలనన్ ధాత్రి ధరించు భాస్కరుఁడు భాస్వద్దీప్తిఁ జెల్వారు, సం
చలనంబున్ గనువాయువుల్ జనని! "భీషా"యన్న శ్రుత్యర్థమున్
దెలియన్నేరమి నిట్లు త్రుళ్లిపడెడిన్ దృప్తుండు కామేశ్వరీ॥౧౫౮

శా॥ ఏనాఁడేనియు గౌతమీనదిజలంబేనీ మఱిం గృష్ణయే
కానీ అల్ల కవేరజాసలిలమే కానీ సముద్రానకుం
బోనీ కిట్లరికట్టినట్టిదొర లీభూభాగమం దుండిరే?
మానేరమ్ములు సైఁచి మాదొరలనే మాకిమ్ము కామేశ్వరీ॥౧౫౯

శా॥ రైళ్లా, వంతెనలా, సుదీర్ఘములు నీరంధ్రమ్ము లానకట్టలా,
కాళ్ల న్నేలకుఁ దాఁకనీయని మొటార్కార్లా, హోటళ్లా, మఱిన్
స్కూళ్లా! యెన్నని చెప్పనేర్తు నివి మాకున్ జూపె నీరాజ్యమే
యేళ్లెన్నేనియు మాకు నీదొరలనే యీవమ్మ! కామేశ్వరీ౧౬౦

మ॥ గుడులన్ గూల్పఁగ లేదు, విగ్రహములన్ గొడ్డళ్ళ ఛేదింపలే,
దడుగుల్ పెద్దలనెత్తిమీఁద నిడి మర్యాదావిహీనంపుఁ దుం
దుడుకుం జేఁతలు సేయలేదు, ప్రభుతన్ దోర్వీర్యమున్ జేసి పెం
పడరన్ గైకొని రాంగ్లరాజ్యము ప్రశంసార్హంబు కామేశ్వరీ॥

శా॥ ఏదేవాంశయు లేక పాల్యమగునే యీదేశ! మాగ్వేల మై
ళ్లౌదూరమ్మున వీరిపుట్టువుగదా, ఆశ్చర్యమాశ్చర్య! మా
యీ దేశమ్మును వీర లేలుదురు, పైసేనిన్ గరమ్మందు లో
టే దే నబ్బినఁ గాంతు, రెక్కడిదహో యీశక్తి కామేశ్వరీ॥

శా॥ నీ వేమన్న మఱేమిగాని విను నా నిర్ణీతి, యివ్వారిలో
దేవీ! నీ కళ చాల నున్నయది, తాదృక్ఛక్తి కీహేతువే
కావచ్చున్, దొసఁగుల్గణింప నెచటన్ గన్పట్ట వార్యోక్తముల్
'నావిష్ణుఃపృథివీ' ట్టనన్ వినమె? తథ్యంబద్ది కామేశ్వరీ॥ ౧౬౩

మ॥ ఎవఁ డేలున్ జగ మింతశాంతముగ, మాయీ భారతక్ష్మాస్థలిన్
వివిధంబుల్ స్థిరసంస్థల న్నిలిపి రీవిక్టోరియాబందుగుల్,
చవిచూపించిరి క్రొత్తచిత్రములు, తత్సంబంధమున్ మాకు నె
వ్వారికిన్ వీడుట కిష్టముండ దెటు సంబాళింతొ? కామేశ్వరీ॥

శా॥ రాణీయేల్బడి, తత్సతీతనుజసూరాజ్యంబుఁ; దత్పౌత్రుఁడున్
రాణాయాటయుఁ, దత్ప్రపౌత్రుఁడు ధరారాజ్యంబుపాలించుటల్
గోణంబూనుటయాది నేఁడుతుద గన్గొన్నాఁడ, విక్టోరియా
ధాణీ నీ యపరావతారమని యారాధింతుఁ గామేశ్వరీ॥

మ॥ ప్రజ లాయమ్మ ప్రభుత్వమందు సుఖవిభ్రాజిష్ణులై యెందు నీ
రుజులై కూడును గుడ్డయుఁ గలిగి వైరూప్యంపు వేసాలయా
రజపుంబోకలు పోక, ఆత్మకులధర్మస్వాస్థ్యముం జెంది ని
ర్వ్యాజినుల్ గాఁ గనుపట్టి, రాపెకు నతుల్ వేవేలు కామేశ్వరీ!

మ॥ ఉదరం బెంతగఁ బెంతు మేని యెపుడో యూడుంగదా మేను, కో
విదు లెవ్వారును బారమార్థికమునన్ విశ్వాసములేని సం
పద లాపత్తులుగా గణింతురు, క్షణికప్రాయంబు లీమేను, ల
ప్పదమే శాశ్వత, మద్దియే బుధజనుల్ వాంఛింత్రు కామేశ్వరీ॥

మ॥ ఎవ రెం తెంత విచారణల్ సలిపి యేయేత్రోవలం బోయినన్
భవ మీపుట్టుకతోడ నాఁగుననుటల్ ప్రామాణ్యమూరంబు, స
త్కవు లీ యంశము దెల్పి, రేలినను భైక్ష్యంబెత్తినన్ వచ్చునా
భవమం దుత్తరవాదిగావలయుఁ, దత్త్వం బింత కామేశ్వరీ॥

శా॥ సీ! కామం, బల దారుకావనముని స్త్రీ లందచందమ్ముల
న్నీకన్నన్ గణనీయలే? అనృతమో నిక్కమ్మొ నీభర్తపై
నీకాలుష్యము నంటఁగట్టిరి భవానీ! సిగ్గుగాఁ దోఁచు ని
ప్పాక, మ్మాత్మఘ్నత సర్వదోషముల కావాలమ్ము కామేశ్వరీ॥

మ॥ సురరాజ్యమ్మును గూడ నేలె నహుషక్షోణీంద్రుఁ డాతం డటన్
సరిగా వర్తిలనేర్చెనే? శచిపయిన్ స్వాంతంబు గుల్కొంచె, న
చ్చరల న్మించునె ఆపె? రాజ్యమునకున్ సన్న్యాసి నేమించినన్
దురితంబే పొసరించు, సర్వ మిది తద్దోషంబు కామేశ్వరీ॥

మ॥ ఇపుడే కాదు ప్రపంచవృత్త మెపుడే నిట్లే బలంబున్న భూ
మిపతుల్ లోఁకువ జేండ్లపై కరిగి భూమీపాలకత్వంబు వా
ర్ధిపరీతంబగున ట్లొనర్చుటకునై దృప్తుల్ ప్రయత్నించిన
ట్లు పురాణంబులు సెప్పఁ, జెడ్డదిగదా లోభమ్ము! కామేశ్వరీ॥

శా॥ గాలిన్ దూలెడి చిన్నదీప మననొంగా ప్రాణ, మిద్దానికై
వాలాయమ్ముయతించుమానవుఁడు స్వప్నాలెన్ని యోగాంచుఁ బ్రా
ణాలన్ దీయు నెవో యెవో పొనరుచున్నాతల్లి! నీమాయ యీ
లీలన్ ద్రిప్పెడి, దీని దాఁటువిబుధు ల్లేరమ్మ కామేశ్వరీ॥ ౧౭౨

శా॥ చీమల్ దోమలు నల్లులు న్నుసమలున్ జేయున్ బ్రయత్నమ్మెటో
క్షేమార్థం, బిఁక మానవుల్ సలుపరే శ్రీదేవి! యీనాఁడు సం
గ్రామం బియ్యది సర్వనాశకముగాఁ గన్పట్టు "బర్మా" ప్రజా
క్షామాదుల్ వినికూడ నేస్మిటి కపేక్షాబుద్ధి?కామేశ్వరీ ౧౭౩

మ॥ జగదేకప్రళయమ్ముగా నెగడు నీ సంగ్రామరంగమ్మునన్
బగతుం డెవ్వఁడు, మిత్రుఁ డెవ్వఁడని సంభావింప శక్యమ్ముగా,
దగు నేఁడొక్కఁడు శత్రు, వన్యదినమందవ్వాఁడె మిత్రుండు, లో
భగుణ మ్మంతకు హేతువై దురము నిష్పాదించెఁ గామేశ్వరీ

మ॥ పనికిన్మాలినదానిఁగా జలనిధిన్ ప్రాచీను లూహించి అం
దున యాత్రాదులుగూడఁ గూడవని; రీ దోశ్యాలు లద్దాని వా
రిని "సర్వే"యొనరించి కొల్చి యట ధాత్రిన్ బోలె వర్తించి కై
కొని యుద్ధంబులు పన్ను; దానికొఱకీగొండాట కామేశ్వరీ॥

మ॥ ♦అడవుల్ సంద్రము లేఱు లొక్కరివి గావన్నారు ప్రాచీను; లి
ప్పుడటుల్ గా,దవి యిచ్చుచున్నవి ధనంబున్ దెచ్చి యింగ్లండు, కే
ర్పడె నీ సక్కతమాచు, జర్మనులు సంగ్రామంబుగల్పించి, రీ
యడ రెన్నాఁగునో? క్షామమేర్పడి జగమ్మల్లాడుఁ గామేశ్వరీ॥

శా॥ ఈపో రెప్పటి కాఁగునో తెలియఁబో, దింగ్లీషుపై నీర్ష్యయే
ప్రాప్తై దీనిని సంఘటించె, భరమై వర్ధిల్లె, సందర్భమ్మునన్
శీఘ్రపుట్టి, ల్లిపు డాపె యమ్యెడలకే చేరెన్, సహస్రాంశమిం
కేపాలో యిల నుండె, నిల్పు మదియేని తల్లి! కామేశ్వరీ॥

♦ క॥ అడవులు నేఱులు నవి నీ పడసిన యవి యెట్లు పుణ్యభాగీరథి యిప్పుడమిఁ
గలవారికెల్లను నెడపక సేవ్యంబకాక॥ భారత-అరణ్య

మ॥ పురముల్ వోనివి యుద్ధనౌకలు శతమ్ముల్ నేఁడు సంద్రమ్ము నన్
బోరి మున్గె, స్మశాటి మున్గుచున్నవి, పురమ్ముల్ దగ్ధమౌచున్న, వం
బరయానమ్ములు గూర్చుముప్పు వివరింపన్ శక్యమే? నీకు సం
బరమే? యెందుల కాఁగకుంటివి? జగద్ధ్వంసమ్ము కామేశ్వరీ॥

శా॥ లే నీ వంచు శరించువారల కటే లేకుండుగా, కాస్తికుల్
దేవీ! లోకమునందు లేరె? కరుణాదృష్టిన్ బ్రసాదించి యే
లా వారిన్ బ్రదికింప? నీసమయమే ఆస్తిక్యమున్ దెల్పికోఁ
గా నీలైనది, క్షామ మాలమును నాఁగన్ లేవె? కామేశ్వరీ॥

మ॥ $ భవదీయంబు ప్రపంచసృష్టి, అదియున్ బాగైన నోగైన నీ
కవనం బెట్లును దప్ప; దీ వెఱుఁగవే అంబా విషాగంబె య
న్మెవఁడుం బెంచినవాఁడు త్రుంపఁడుగదా, పృథ్వీభరంబూడ్చుచో
ప్పవునో యిద్ది! యటే సనాగసుల కేలా పీడ? కామేశ్వరీ॥

మ॥ 'మొనగాఁడొక్కరుఁ డాఱుమాసములుసామున్ జేసి' యన్నట్టులీ
జనమాన్యుల్ పసిపాపలన్ ముదుకలన్ సాధ్వీవతంసమ్ములన్
గొనుచున్నా ర్బలిగాఁగ, వీరలపయిన్ గోపంబు నీ కేల రా
దని ప్రశ్నించెద, నీదు సత్తకు ననేహం బిద్ది కామేశ్వరీ॥

మ॥ ఎపుడో కాలము మంచిదౌ ననుచు మే మీక్షింతు మేమమ్మ! పా
పపుఁగాల మ్మెదురయ్యె క్షామ మటుపై బాంబ్వ్రభనిర్ఘోషముల్
శ్వపచుల్ దేవళమందుఁజొచ్చు, టిదియేసత్కాలచిహ్నంబె? యీ
విపరీతస్థితి నాఁగి ప్రోవుమని నిన్ వేధింతుఁ గామేశ్వరీ॥

శా॥ "యూరప్" ప్రదేశమునుండి యొక్కదిన మేదో నౌక రాకున్నచోఁ
దీఱుంబో భరతప్రదేశ, మిఁక నేదీ దంతముల్ దోమికో
నేరం డయ్యెను "బ్రష్షు" లేనియెడ; నీసిచత్వ మేకాలమం
దీ రాజ్యానకుఁ గల్గె నీ వెఱుఁగుదేనీ తెల్పు కామేశ్వరీ॥ ౧౮౩

$ "విషవృక్షోఽపి సంవర్ధ్య స్వయం ఛేత్తు మసాంప్రతమ్"

శా॥ రాజ్యంబేల సమర్థమైన దొక'యూర' ష్ఖండమే, వారలే
పూజ్యుల్, వేలకువేలదూరమున నేభూపాలకుల్ నిల్చి సా
మ్రాజ్యంబేలిరి సర్వశాంతముగ; సంపాదింపనేమయ్యె ? నే
రాజ్యం బిట్టిది యున్నయట్టు లెఱుఁగన్ రాదమ్మ కామేశ్వరీ॥

మ॥ మగఁడున్ బెండ్లముఁ గేళికాగృహములో మాటాడునాగోష్ఠి స
ర్వగుఁడయ్యెన్ భగవంతుఁడున్నెనఁడు,సామ్రాజ్యాధినేతల్ సుదూ
రగులయ్యెన్ వినుచుండి, రీదృశవిచిత్రం బున్నదే? యోగులే
నగరాట్పుత్రి "యురోపు"వాసు? లిది తంత్రప్రజ్ఞ కామేశ్వరీ॥

శా॥ కానీ దీనికి నేమిగాని యిఁక సంగ్రామంపు విన్నాణ మే
నానందమ్మున సంగ్రహింతు, నెటులో ఆకాశమున్ జేరి ఆ
స్థానమ్మందుననుండి దూఁకు టది యాశ్చర్యంబు గా; దప్డుఁ బ్రా
ణానంబోల్చుటకన్న నక్కజము లున్నం జూపు కామేశ్వరీ॥

శా॥ ఆకాశమ్మున నేగుటాదిగల ఆయాశక్తులంబట్టియే
పాకార్యాదుల ఖేచరాహ్వయముతో వాకొందు, రా దేవతా
నీకంబున్ బలె వీర లేగుకలిన న్నేఁ డీ మహాభాగులే.
కా కెందుండిరి దేవతల్? నిజము వక్కాణింపు కామేశ్వరీ॥

మ॥ సవనంబుల్ పొనరించువార లెదుటన్ సాక్షాత్తుగానున్న వీ
రి విసర్జించి మ తెచ్చటో కలబలాలెన్ బిల్తు,రాతెంపు రాఁ,
డవలోకంపఁడు వీ రొసంగెడిపురోడాశాదికం; బీదొరల్
చవిగానుండిన నావకాయబలె నాస్వాదింత్రు కామేశ్వరీ॥ ౧౮౮

శా॥ గ్రామోఫోనులు రేడియోల్మొదలుయంత్రమ్ముల్లనుంగొన్నబల్
ధీమంతుల్ గలకాలమం దెవరికిన్ దేవుండనన్ దేవతా
ధామమ్మన్నను నాస్థగన్పడమి సత్యం, బీవుఁ గల్పించుకోఁ
గా మాంద్యమ్మువహింతువేని చెడు లోక మ్మెల్ల కామేశ్వరీ॥

మ॥ ఇపుడే ఆస్తికులెల్ల డీల్పడిరి, ని న్నెవ్వారలోగాని యీ
విపదంభోధిఁ దరింపఁజేయుమనుచున్ వేఁడంబ్రయత్నింపకుం
ట పరీక్షించితివేని యంశమిది స్పష్టంబౌ జగన్నేత్రి! భ
క్తపరత్వమ్ము వెలార్చి లోకము నెటో కాపాడు కామేశ్వరీ॥

మ॥ సురల న్నారొనరించుకృత్యముల మించున్ వీరికృత్యమ్ము, లె
వ్వరు వీరి న్నరులంద్రు! వేద మెవరిన్ వర్ణించెనో వార లి
న్నరులన్ బోల, రసూయవీడి నిజమున్ వాకొత్తు, నివ్వారి క
ధ్వరభాగమ్ము లొసంగి లోఁబడుట కర్తవ్యమ్ము కామేశ్వరీ॥

శా॥ ఏవో దోసములున్న నుండెడినిగా, కేదోసములేవె ఆ
దేవస్వాములయందు? శిష్టులెవరున్ ద్వేషించిరే? వారినే
యే విద్వాంసులు హవ్యమిచ్చుటకునై యిచ్చోటికిం బిల్వరే?
దేవత్వంబు ఖగత్వ, మయ్యది యిటన్ దీపించుఁ గామేశ్వరీ॥

మ॥ పురరక్షోవిభులేని యీవిధమునన్ భూవాసులన్ మున్నుగో
ల్చిరో, లేదో? ఖచరుల్ సురల్ ప్రజలఁ గించిత్తేనిబాధింప, రీ
కరుణాశూన్యుల నెవ్వరాఁగెదరు, "సన్ గా" దన్నయట్లుంటి వె
వ్వరు దిక్కింక ననాథలోకమును సంభాళింపఁ? గామేశ్వరీ॥

మ॥ వరముల్ గాంచిన రక్కసుల్ బలెనె యివ్వారల్ జగంబేర్పఁగాఁ
దొరఁకొన్నారు, పిపీలికల్ బలెఁ బ్రజన్ ద్రుంగించుచున్నారు, ము
ష్కరుల న్నీవెటులో మరల్పనియెడన్ గ్రాఁగున్ జగం, బగ్గికిన్
భరువే? యింధనమార్పఁగావలెఁ గృపన్వర్షించి కామేశ్వరీ॥

శా॥ ఎంతెంతేని విపత్తి నీ కరుణచే నీశానుకారుణ్యసం
క్రాంతిన్ శాంతిలునంచుఁజెప్పెడిఁబురాగ్రంథమ్ము లాయీజగ
త్సంత్రాసమ్మున కేను నీపదములన్ ధ్యానింతు, నీ యుద్ధవి
శ్రాంతిన్ గన్పడఁజేసి భూప్రజల సంరక్షింపు కామేశ్వరీ॥

శా॥ నీసత్త్వా గమనింపనేర రలసుల్ నిన్నెట్లు ధ్యానింతు? దు
ర్వాసుండున్మతివ్యాసుఁడున్ మఱియుఁగుంభప్రోద్భవాదుల్ భవ
ద్దాసుల్ నీమహిమం బెఱుంగుదురు, నేఁదద్గ్రంథముల్ చూచి నీ
వాసిన్ గొంత యెఱింగి కుయ్యిడెద నంబా! ప్రోవు కామేశ్వరీ॥

మ॥ తలకున్ మించు విపత్తు మూఁడునెడఁ ద్వద్దాస్యంబుకన్నన్ జనం
బుల కేదిక్కును లేమి నే నెఱిఁగి యీపుంతన్ బ్రవర్తింతు, నిం
దలి యాథార్థ్యము నెన్నిసార్లొ యెఱిఁగె న్నాడెంద మేకష్టముం
దొలఁగన్ నిన్ను జపించుచోఁ గలుగు సంతోషమ్ము కామేశ్వరీ॥

మ॥ మును లేలాభము గోరి లోకమఖిలమ్మున్ వంచనం జేయఁ గ
ష్టనివృత్తిన్ గుఱియించి యట్టినుడులుట్టంకించి, రవ్వారికిన్
ధన మే రిచ్చిరి? లోకులన్ మనుచుటే తద్వృత్తి, యవ్వారి శా
సనముంబట్టి చరించువారల కరిష్టం బున్నె? కామేశ్వరీ॥ ౧౯౮

శా॥ ఆకాశమ్మున రాలు పిడ్గులభయం బావంతయున్ లేక యే
వీఁకన్ లోకము సంచరించెడినో, యావీఁకన్ జగం బిప్డు ని
ర్భీకంబై మనునట్లు నీయభయమున్ భిక్షింతు, రక్షింపు మో
లోకాంబా! గొడు గొతఁ దావకకృపాలోకంబు కామేశ్వరీ॥

శా॥ ఆకాశమ్మున గోళముల్ నిలిచె నేయాధారమున్ జేసి యం
చేకొంచెమ్మొ వితర్కముల్ సలుపుచో నేతేజమో కారణం
బై కన్పట్టెడి; నద్ది నీవయని సర్వాపత్తులందు న్నినున్
వీఁకం గొల్చి నిరాకులుండనగుదున్ విశ్వేశి! కామేశ్వరీ॥ ౨౦౦

మ॥ నెలపిల్లల్ మఱి వత్సరంపునిసువుల్ నీసత్కృపావృష్టిచే
నెలమింగాంచి తరింపఁగావలయుఁజుమ్మీ నేఁటిగండమ్ము; న
న్నిల నిందాఁకను నిల్పు టిందులకెయంచెల్లన్ మనీషుల్ సభా
స్థలులన్ వాకొనుకీర్తికై యిటు నినున్ ధ్యానింతుఁ గామేశ్వరీ

మ॥ ఎఱుఁగన్ బందరు గాలివానవిధ, మే నెవ్వారొ వ్రాక్రువ్వ బం
దరులోన న్వినియుంటి, నే గడియనో దక్షేత్రరంబైనమ
బ్బఱుముల్మేర్ముల గాలివానయుసముద్రోజ్జృంభణమ్మంతయున్
ద్వరలోనే, యిది యట్టిదా? మిగుల దుర్దాంతమ్ము కామేశ్వరీ॥

శా॥ పోయెం, బోయినఁబోవుఁగాక జల ముప్పొంగన్ బ్రిజానీక; మే
గాయమ్మేని రవంత సోఁకెనె? తుఫ్రిటన్ గాయమ్ము వర్జించి తాఁ
బోయెన్ వాయువు, కొండఱో బ్రిదికి రేభూజమ్ము చేపట్టి; యీ
యాయాస మ్మటువంటిదా? మగుల శోచ్యం బంబ కామేశ్వరీ॥

మ॥ గుటైయై చచ్చినవారు ధన్యు లసువుల్ గోల్పోనివా రన్న దు
ర్భరకష్టాలకుఁ బాలుగావలయు, సంపన్నుల్ దరిద్రుల్ సరా
సరిగాఁ గూటికి లేక మాడవలయున్, శర్వాణి ! యీఘోరసం
గర మాఁగంగదనమ్మ నీ కిదె నమస్కారమ్ము కామేశ్వరీ॥

మ॥ ఒక గర్భాలస కాకినాఁడ విడి యెందో భీతియైఁబోవుచున్
సుకుమారున్ బ్రసవించెఁ దోవ, నిటు లీక్షోభంబునందెంతమం
దికిఁ జిక్కుల్ ఘటియించుచున్నవొ కదా! దేవీ! భవత్పుత్త్రికా
నికరంబున్ గనిపెట్టువా రెవరహో! నీకన్నఁ గామేశ్వరీ ॥

మ॥ నలుబైకోట్లు ప్రజల్ గలట్టి చెయినా నానాఁట క్షీణించి గా
సిలె, నీదేశము తాదృశంబ, అసిచే జృంభించు సేన న్నిరా
శులు లోకుల్ నతులొచుఁబొతెదరు, శ్రీశుండో మఱెన్నివొ రా
వలయున్ లోకము నుద్ధరింప, నిది సంవర్తంబు కామేశ్వరీ॥

శా॥ నాతల్లీ! కలరందువా హరిహరుల్? నాజీలు జేజేలుగా
నేతల్లోకము వీడిపోయిరనెదా? సృష్టించెఁబో స్రష్ట, ర
క్షాతంత్రమ్ముఁన కేర్పరించితివిగా కంజాక్షు; నీయల్లడిన్
భీతుం డత్తిలుసొచ్చెనందువొ సరే పిల్పింపు కామేశ్వరీ॥ ౨౦౬

మ॥ అతనిన్మాత్రము గాద, ఆతనికి శయ్యారూపియౌ శేషునిన్,
గృతు లీ జర్మనులున్ జపానులునెటో గీలించి గాలాన లా
గి తినన్నేర్తురు, "డాఁగనేల?" యని చక్రిన్ వేగ రప్పించి దు
ర్మతులన్ దోలుమటంచుఁ దెల్పఁగదవమ్మా! తల్లి కామేశ్వరీ॥

శా॥ తా మత్స్యంబగుఁగాక కూర్మమయి సంద్రమ్మందు నేడాఁగుఁగా
కేమిన్ లాభము లేదు, పందియగుఁబో, యివ్వారు గాల్మెచ్చులా
యీమాంసమ్ములె కాదు, కుక్కపలమే నివ్వారు భక్షింతు, రా
శ్రీమంతుండు నృసింహరూపియగుచే శ్రీయమ్మ కామేశ్వరీ॥

మ॥ హరి పాటెంగద నాఁడు కాలయవనుండన్వాఁడు పైకెత్తిరాఁ
జరకాల మ్మటు లుక్కకంబమున నిల్చె, న్నేఁడు నట్లే సుదు
స్తరులై వైరులు లోక మేర్చ నొకటన్ దాఁగెఁగాఁబోలు దు
ర్భరమీవేనియు నీయని న్నిలిసి సంబాళింపు కామేశ్వరీ॥ ౨౧౦

మ॥ కలుగన్ జేసికొనంగ నీకు మదిలోఁ గారుణ్యమే లేనిచో
జలధుల్ పొంగునటుల్ పొనర్పుము జపాన్ సర్వంసహాయుక్తమై
యిల సర్వమ్ము క్షణమ్ములో మునుఁగు నిం కేచిక్కు లేకుండు బాం
బులచేఁ జంపకుమమ్మ నిన్నుఁ గవితన్ బూజింతుఁ గామేశ్వరీ॥

శా॥ పిల్లల్ జెల్లలతోడ నిండినకుబుంబి న్నేఁటికంగారులోఁ
దల్లీ! నీ వెటు లోమఁగాఁదలఁచితో, దావంబు నల్దిక్కులం
దెల్లన్ బెల్లుగ నావరించెఁ, గరుణావృష్టిన్ బ్రవర్తించుచోఁ
జల్లంగాఁబడు, వే ఉపాయమున దుస్సాధంబు కామేశ్వరీ॥

మ॥ కరు లశ్వమ్ములు విండులమ్ములును ఖడ్గంబుల్ పురాణంపుసం
గరపుంబద్ధతి, యూళ్లుగాల్చుటయు నౌకల్ ముంచుటల్ నేటిసం
గరపుంబద్ధతి, పాటిపోవుటయు నీకంగారులో గౌరవ
స్ఫురణంబే, నిరయాన కేగుటయు నామోదంబ కామేశ్వరీ॥

మ॥ ప్రళయంబింతకు నెన్నిరేట్లొ మఱుగన్ భావంబు సూచించు ని
క్కలికాలంపుసమీకమున్ గడచి లోకంబెట్లు జీవించునో
తెలియంగాఁబడ; దిం దొకండయినమున్ దేవీ! భవత్సత్తకున్
దలయూఁపం, డఖిలంబు నాస్తికము తథ్యం బింత కామేశ్వరీ॥

మ॥ జగమెల్ల న్నశియింపఁజేయుట యవశ్యంభావిమై వ్యాజ మి
ట్లుగ నీవే ఘటియించుచో నెవఁడు వల్కున్నిన్నుఁగాదం చటే
యగుఁగా కందులకుం బురాణములయం దార్యోక్తముల్ వ్రాసిన
ట్లుగఁ జేయన్ వలెఁగాని చేతుకాకొ యిట్టుల్ సష్టి కామేశ్వరీ॥

శా॥ పాపంబుల్ పొనరింపలే దనను, మాపాపంబె నానాఁటి కీ
యాపత్తున్ ఘటియింపఁబూనుటయు సిద్ధాంతంబె, మాకన్న న
ప్పాపుల్ యోగ్యులె? వాంధ్రమాప్రజలఁజంపంగారణం బేమి? నీ
వే పాపిష్ఠుల నెల్లరన్ గెడపు మొండేనాఁటఁ గామేశ్వరీ॥ ౨౧౬

శా॥ అంతేకాని, భవాని నీగుడులెకా, దాకాశము న్మట్టు నీ
కాంతుం డుండెడిగుళ్లెకా, దఖిలమున్ గారుణ్యమే లేనిచో
నంతమ్మొందెడి, నాస్తికప్రజల సిద్ధాంతమ్మె నానాఁట సి
ద్ధాంత మ్మయ్యెడిఁ గల్గఁజేసికొనవమ్మా తల్లి! కామేశ్వరీ॥ ౨౧౭

శా॥ కంగారై ప్రజలెల్లఁ బ్రాణములు చిక్కంబట్టి చెట్టొక్కరై
బంగారమ్మును వెండియున్ ధనము నిల్వాకిళ్లలో డించిపో
వం గాలమ్మరుదెంచె, నైళమ భవద్భక్తుండ నాకై కృపా
పాంగమ్ముల్ ప్రసరింపఁజేసి జగదాపత్త్రాఁపు కామేశ్వరీ॥ ౨౧౮

మ॥ పడిమెన్ బాంబులు కాకినాఁడపయినన్ బట్నంబుమద్రాసుపైఁ
బడకున్నే బెజవాడలోనగు పురాల్ భస్మమ్ముగాకుండ ని
ప్పుడమి న్నిల్పుట కీవె పూఁట, అది నీప్రోలాఁగదా దాని ని
ప్పుడ జాగ్రత్తగఁ జూచికొమ్మనుచు నుద్బోధింతుఁ గామేశ్వరీ॥

శా॥ పోని మ్మమ్మరో! రైలువంతెనలు రేపో మాపో నిర్మిం, త్రేటే
పోనిమ్మా 'హాయికోర్టు', నిల్పుమెటులో పోల్పారునాన్కట్ట, అ
ద్దానిం గొట్టిన క్షామమేర్పడి జగద్దారిద్ర్య మారంభమౌఁ
గాన నీ్న కిది విన్నవించితి నెటో కాపాడు కామేశ్వరీ॥ ౨౨౦

మ॥ చవు డెం దోడెడి పట్టభూములు నదీసఖ్యమ్మునన్ జేసియే
నవధాన్యమ్ములు పండుచున్నయవి,యాన్కట్టల్ చెడంబంట లే
దవు, శేషించినభూపరిజల్ చెడుదు, రీయత్యాహితం బెట్టు లాఁ
గవు? నీ బిడ్డలపోరిపు చూచికొను మోకామాక్షి! కామేశ్వరీ॥

శా॥ పన్నుల్ పెంచిననేమి యాంగ్లవిభు లీభాగ్యంబకా కెన్నియో
తెన్నుల్ చూపిరి పాడిపంటలకు; నీదేశంబు నానాఁటికిన్
విన్నాణమ్ము త్యజించి నాగరికతావేశమ్మునం జిక్కి- యా
పన్నమ్మై యిపు డంగలార్చునెదియున్ బాలోక్యక కామేశ్వరీ॥

మ॥ ధనికుల్ రిక్తులునన్న భేద మిచటన్ దైవాఱ దీయిర్వురున్
దిననన్నమ్ము లభింపకుండుకతనన్ దీనత్వపర్యాప్తులే,
కనరా రెందును దంపువాండ్రు, మరకున్ గావల్వదే "ఆయి"? లే
మని వాకొందును దేశదుస్థితి దురన్యాయంబు కామేశ్వరీ॥

మ॥ ధనమున్నన్ లభియించుటబ్బురమగున్ ధాన్యమ్ము,ధాన్యమ్ము చి
క్కిన బియ్యమ్ముగమాఱుటె? ట్లఖిలశక్తిన్ గూడఁ గోల్పోయిరీ
జను లేమాదురో? చాన కేమిగులుచో సాదమ్ము పూజ్యమ్ము ము
న్గన రీలాటివిపత్తు, నియ్యది యెదో క్షామంబు కామేశ్వరీ॥ ౨౨౪

శా॥ ఏ తెంచెన్ సమరంబు దగ్గఱకు, నాయీదేశమేమానో యీ
యాతంకమ్మున, నిట్టిబెట్టిదపు ఘోరాపత్తు మున్నెప్డు మా
తాతల్ వారలతాతలే నెఱుఁగ, రేతత్కాలమందున్ జగ
ద్భీతిన్ మాపఁగ నీకృపాకలనమే దిక్కంబ! కామేశ్వరీ॥ ౨౨౫

శా॥ అమ్మా! దేశము దగ్ధమైననగుఁగా, కాయుర్ధనాలన్నియున్
వమ్మాఁగాక, కులాంగనామణుల సత్పాతివ్రతీగౌరవ
స్వమ్ముం నీయవనమ్మున న్నిలిపి త్వజ్జన్మప్రదేశాభిమా
నమ్మున్ జూపినఁజాలు మత్కవిత ధన్యంబౌను గామేశ్వరీ॥

మ॥ భవదారాధకు లున్న దేశమిది యంబా! దీని కాపత్తు రా
నవునే? వచ్చెడిపట్ల నీదుకృప యేమా? దాని వారింపదే?
శివసంధాయిని! నీదుపుత్రికుల కాశీస్సిమ్ము, తద్వైరిసం
భవ మాపత్తది యేసముద్రమునకో పక్రించుఁ గామేశ్వరీ॥ ౨౨

మ॥ హిమవత్పుత్రివి నీవు, నీజనిగృహం బేలాటిదో! చూడు, ఘో
రము లగ్నుల్ కమలింపకుండ నెటులో రక్షింపుమీ దేశ, మా
శమెయిన్ గొట్టికొనంగని మ్మెవరినో, చానిమ్ము, దోషం బెఱుం
గము మాజోలికిరామి చూడు, మిదియే కామ్యంబు కామేశ్వరీ

శా॥ రానుండెం బ్రళయం, బెఱింగియును నారాధింపరే యెరు ని
న్నో నాతల్లి? భవత్కృపాగరిమమే యుద్వేగముం బాపలే,
దే నేరంబులు సైఁపలే, దెఱిఁగియే యేనిట్లు వాపోదు, నీ
ధ్యానం బూరకపోదు శ్రేయములు సంధానించుఁ గామేశ్వరీ॥

మ॥ ప్రళయంబుల్ ద్వివిధంబు, లం దసమయప్రాప్యమ్మొకం, డిప్పుడీ
విలయం బే తలచూపె, స్వార్థపరత న్విశ్వంబు పాలించుకో
ర్కులె యీనష్టికిఁ గారణం, బవి యడంగుంగాని యవ్వానితో
నిలయున్ గూడ నడంగు, నిట్టిదిసుమీ యీపోరు కామేశ్వరీ॥

మ॥ ♦ప్రళయంబన్న నవగ్రహంబు మొదటన్ బ్రాపించు, మీఁదం దువా
నలముం, లోకము సర్వమున్ జలమయంబౌనందు, రీనాఁటి యీ
ప్రళయంబట్టిది కాదు, ద్రవ్యగతలోభ మ్మొక్కఁడే దీనికిం
దలయుం బై మొలయుం సమస్తమును, దథ్యమ్మింత కామేశ్వరీ॥

♦ అవగ్రహము=వర్షంలేకపోవుట. చైతావని అనే పుస్తకంచూ.

శా॥ చుక్కల్ రాలఁగ లేదుగా, మఱియు నా సోముండు నర్కుండునున్
దిక్కుల్ దప్పి చరించిరే, రగిలి వార్ధిన్ వహ్ని దీపించెనే?
నక్కల్ పట్టపగంట గ్రామములలో నాట్యమ్ము గావించెనే?
యిక్కాలమ్మున నెట్లు పుట్టుఁ బ్రళయం బేనొప్పఁ గామేశ్వరీ॥

మ॥ ఎవరో 'రేపట నెల్లుటన్ గలియుగం బేగున్, గృతం బంతలో
నవసిర్ణ వ్యాప్తికి వచ్చు, ధర్మమయమౌ' నం చాడి, రీమాట లో
క విరుద్ధంబుఁ, బురాణసారమునుగాఁ గప్పట్టు, నేదో యుప
ద్రవ మాసన్నము, దానినాఁగి జగమున్ రక్షింపు కామేశ్వరీ॥

మ॥ వినినన్ గుండెలు వీలుచున్నవి, దురావేశమ్మునన్ శత్రుదు
ర్జను లేదోసమెఱుంగ నట్టి ప్రజలన్ రక్షస్సులుం బోలెఁ జే
సి సహింపఁ సల్; భవితవ్య మెట్టులు? శిశుస్త్రీగోప్రజం బేగతిన్
మనునింకన్? గలిగించికోవలయునమ్మా! నీవు కామేశ్వరీ॥ ౨౩౮

శా॥ నీకున్ లేవఁట లింగభేదములు, కానీ సత్కవుల్ స్త్రీవిగా
వాకొన్నా, రబలాజనంబును గృపావచ్ఛిత్తవై యెల్ల దు
ర్గీకుల్ ముట్టక యుండఁ బ్రోవుమని ప్రార్థింతు న్నిను, న్నీవు స్త్రీ
వే కానన్ స్వకరక్షణంబ యనుకొమ్మా! దీనిఁ గామేశ్వరీ॥ ౨౩౯

శా॥ 'యూరప్ప్రభృతి పూర్వసభ్యతలలో నున్నట్టి యాదోసమం
దే రివ్వంతయుఁ బెర్మి మూప, పెదయే యీ దేశముల్ పీడ సో౦
పారం బాలన సేయు హేతు, విది తథ్యంబయ్యె. దత్ప్రజయు
ప్రారంభం బెపు డెట్లు మూలునో? నినుం బ్రార్థింతుఁ గామేశ్వరీ॥

శా॥ ఆకాశమ్మున నే విమానపుఁ బవం బావంత పీడించినన్
జీకాకై ప్రజ దాఁగుచున్న దసువుల్ చేతంబిగం బట్టి; దు
ర్గీకు ల్లోకము నేర్చుచుండి రిటులో దేవీ! భవద్రక్షణం
బేకాంతో కనుపట్టకున్న గతి లేనేలేదు కామేశ్వరీ॥ ౨౩౭

మ॥ ఎపుడో దుర్భగజాతులన్ గెడపి సద్వృత్తిం బ్రవర్తించువా
రిపయిన్ గూరిమిచూపి తీవని పురావృత్తజ్ఞు లైతిహ్యముల్
తపసుల్ వ్రాసిరి, వాని నమ్ముటకునై తార్కాణగా నీదు స
త్కృప మా తేఁదులపట్లఁ జూపవలె నింతే కోర్కె కామేశ్వరీ॥

శా॥ ఏయే దేశము లెప్పుడెప్పు డెటు లుద్వృత్తిన్ బ్రకోపించి నీ
మాయన్ బ్రుంగి యధోగతింబడిన నామ్నాయార్థవిశ్వాసముల్
వాయన్ లేనిది భారతమ్మొకటియే, ప్రార్థింతు, నేఁడెట్టులో
యీయా పత్తెడఁజేసి వేదములమే లీక్షింపు కామేశ్వరీ॥ ౨౩౯

మ॥ $ ఇపుడున్ బూర్తిగ గొడ్డువోదు భువనం, బేమూలనో వేదశా
స్త్రపురాణజ్ఞులు త్వత్పదార్చనరతుల్ బ్రహ్మణ్యు లున్నారు, వా
రిపరాకాష్ఠకునై ఫలమ్ముగ భవత్ప్రేమానుబంధమ్ము మా
రిపులన్ దోలునుగాక ఆంగ్లనృపసుశ్రీ నెంచి కామేశ్వరీ॥ ౨౪౦

మ॥ శనితోఁ గూడె గురుండు, పిమ్మటఁ గుజున్ సంధించె జీవుండు, రా
హునకున్ గేతున కంతరాళమున నే యుండెన్ గ్రహాలెల్లఁ, ద
ప్పనె లోకాన కరిష్ట ? మండ్రు, సకలమ్ము నీ కృపాంకూరము
ల్వినిపాతమ్ము నణంచు నే నెఱుఁగుదున్ విశ్వేశి కామేశ్వరీ॥

మ॥ గతమం దీయువయోగముల్ గలిగియుం గాసంతయున్ సేగి క
ల్పితమైనట్టులు లేదు, కారణము నీ లీలాకృపాంకూరద
క్షత లోనమ్మి జపించు సత్కవుల విశ్వాసమ్ము సం దీవు స
త్కృతి చూపించుటె, యే యరిష్టముల కీవే పూఁట కామేశ్వరీ॥

శా॥ ఉండుంగాక గ్రహమ్ము లష్టమమునం దుగ్రమ్ములై, బ్రహ్మదే
వుండున్ ఫాలమునందుఁ గష్టలిపినే పూరించుఁగా, కెల్ల బ్ర
హ్మాండమ్మొక్కటియై శరించినను నీ యంఘ్ర్యర్చనాసక్తుఁడెం
దుండున్ దద్విషయం బరిష్టరహితం బోయమ్మ ! కామేశ్వరీ॥

$ పరాకాష్ఠ=ఉత్కృష్టమైననిష్ఠ. పరాశక్తివలెసాధువు.

మ॥ కలవీయంశము సత్యమంచుఁ దెలుపంగా లక్ష్యముల్ బోలెఁ డీ
యిల నేకాకి సుదర్శనుండు మును దా నేరీతి నిర్జించె నె
వ్వాలనం బోవఁగనీక యద్దువదుభూవ శ్రేణులు, నీ కృపా
బలమే సర్వము నిర్వహించి సుఖ మాపాదించుఁ గామేశ్వరీ॥

శా॥ పాతివ్రత్యమహావ్రతంబునెడ విశ్వాసమ్ముతోఁ గొంద ఱా
సీతన్ బోలె జరించు పుణ్యసతు లీసీమన్ గలా, ర్వారికిన్
జేతం బించుక నొచ్చెనేని మడియున్ సేనల్ మఱిన్ గినలున్
నీతో సాధ్వులఁ గూర్చి చెప్పవలెనే? నేనిప్డు కామేశ్వరీ ॥

మ॥ అగుఁగా కంతకుఁ దేను మా బ్రదుకు, స్త్రీలా? మమ్ముఁగాపాడువా
ర్నగరాట్పుత్రి! భవత్కృపాశకలమున్నన్ జాలు మాగడ్డకున్
బగతుం డేగతి వచ్చు? నేలుదొరలే పాశ్చ్యంబురాజ్యంబు నా
స్తగతంబుంబొనరింతు, చూడుమిఁక మాసంపత్తి కామేశ్వరీ॥

శా॥ సిక్కుల్ శూరులు, త్రాఁగునెత్తురల 'ముస్లీం' జాతి, 'ఘూర్ఖాలు' పే
ర్దిక్కుంభుల్ విని దద్దరిల్లు, వెలమల్ ధీరుల్, సరే క్షత్రియుల్,
పక్కాయోధులు విప్రులందుఁ గల, రాంగ్లప్రాభవం బెవ్వరు
న్నక్కారింపఁగ లేఁ, రజపాననిన లెక్కా మాకుఁ ? గామేశ్వరీ॥

శా॥ మాలోనే మనుకూలభావమున సామ్రాజ్యంబు నిర్వైరతన్
బాలింపం గల నేర్పులేమి నెపమై వారీయలే ; దిచ్చుచోఁ
జాలన్ ముప్పులు మూఁడు, నిక్కతననే జాలమ్ముగావింతు, రీ
యాలం బాఁగిన నిచ్చితీరుదురు, తథ్యంబింత కామేశ్వరీ॥

శా॥ చండున్ ముండు వధించి మైతివిగదా చాముండ, వీహిట్లరున్
ఖండింపం దలఁపేల పుట్టదు? ధరన్ గగ్గోలుగావించు వీఁ
డుండన్ శాంతికిఁదావులేదు, చనిర "య్యూదుల్" పటాపంచలై
పిండుల్ పిండులుగాఁగ వీఁడు జగదాభీలుండు కామేశ్వరీ॥ ౨౪౯॥

మ॥ శివుఁ డాడన్ వెనువెంట నాడెడి పిశాచీవర్గముం బోలె ని
య్యవివేకిన్ గని యాడుచున్నది 'జపా', నానాకవర్యంత మీ
భువి కంపింపఁదొడంగె, నీదుదయయే పూఁ, టన్యథాదిక్కు లే,
దవనంబున్ గరుణింపు మీయవని కంబా! వేగఁ గామేశ్వరీ॥

మ॥ అరులే మమ్ము జయించినన్, రిపుల నే మాలమ్ములో నెట్టినన్
గలవుల్లోనగు నిక్కటుల్ జగతికిన్ గష్టమ్ము గల్పించు, నీ
చరణారాధకు లున్న దేశమిది, వాత్సల్యమ్ము చూపించి యి .
ర్వ్వరు "రాజీ" పడున ట్లొనర్చుటయె కారుణ్యంబు కామేశ్వరీ॥

మ॥ తన దేశమ్మ ఖిలమ్ము పాడువడియెన్, దారిద్ర్యముల్ రోగముల్
పెనుభూతమ్ములపోల్కి నెల్లెడల వ్యాపించెన్, శ్మశానంబు ల
య్యెను "పారీ" స్మాదలైన స్వర్గపురు, లాయీదుండ గుండిప్పు ర
ష్యనులన్ జెండఁగలేక డీల్పడెడి రష్యాయందుఁ గామేశ్వరీ॥

మ॥ ఎవనిన్ రాజుగనో పకీరుగనొ నీవే చేతు, నీ చూపునం
దవనీచక్ర మొకండె కాదు మఱి బ్రహ్మాండమ్ము లెన్నేని ని
ల్చి విరాజిల్లు, నణంగు నొక్కపుడు, నీ శీలంబు దుర్బోధ, మీ
యవనీ వేశ్యకుఁ బుస్తెగట్టిన మగం డంచున్నె? కామేశ్వరీ॥ ౨౫౩

శా॥ వావిన్ జూడదు, చూడఁబోదు వరుసన్, వాల్లభ్యమున్ గూర్చుచో
ధీవైశద్యము, వర్ణభేదము, గుణాధిక్యంబు, విద్యావయః
ప్రావీణ్యమ్ములుగూడఁ జూడదు, వెసన్ వక్రించు, నే ప్రక్కకో
పోవున్, జ్ఞానులు దీని జోలికెవరున్ బోరమ్మ! కామేశ్వరీ॥ ౨౫౪

మ॥ గతమం దెందఱు దీనిబారిఁ బడిరో, కానున్నవా రెందఱో,
సతమంచున్ మదినెంచుకన్నఁగలదే జాడ్యమ్ము? ప్రాగ్జన్మసం
చితపుణ్యమ్మున రాజ్యమబ్బు నెడ దుశ్చిత్తుండుగా కెల్లరన్
సుతులన్ బోలె భరించుచేనిజని సుశ్లోకంబు కామేశ్వరీ॥ ౨౫౫

మ॥ ‘అపుసున్ ద్రొక్కఁగ నేల కొల్లడుగ నేలా మా’కటంచున్ సురేం
ద్రుఁడు రాజ్యంబిడవచ్చినం గొనరు జ్ఞానుల్, క్షత్రియుల్ మ్లేచ్ఛులున్
బుడమిన్ పీడిరి మేలిమేలి; కడకున్ భూపాలకత్వానకున్
గడలు ల్ద్రాఁటుకవచ్చి రీదొరలపైఁ గన్నుంచు కామేశ్వరీ॥ ౨౫౯

మ॥ జనమే లేని ప్రదేశముల్ సమితమున్ స్వస్వమ్ముగా నెంచి మా
దని జెండా నొకఁ డందు నిల్పి తుద కయ్యొచోట్లు బంగారపున్
గను లొనట్లొనరించి రాంగ్లఘను, లీకాలానకున్ వారిపై
జనియించెన్ బెఱవారి కీ, సదియె యీజన్యంబు కామేశ్వరీ॥

మ॥ కఱవుల్ రాని యుపాయముల్ వెదకి, రోగాల్ రానిమార్గమ్ములం
బరిశీలించి, యరిప్రకాండము సధఃపాతాళమున్ ద్రొక్కి, సు
స్థిరులై యుండిన యాంగిలేయులు మహాశ్రీమంతు లివ్వారిపై
కరులే వచ్చిన నేమి కాఁగలదొ? నీవాలింతు కామేశ్వరీ॥

శా॥ మాఱేఁడుల్ విని రేని నాదునుడి ‘జర్మన్ గిర్మ’ నేమానొ? ని
న్నారాధించుట కొప్పికొన్నయెడ దేవానీకమున్ బోలె నాం
గ్లోరాజ్యమ్ము త్రుటిన్ జయంబుగొను, నాంగ్లోరాజ్యమందున్న నే
నారాధించెద మాన్నృపాలు విజయంబాసించి కామేశ్వరీ ॥

శా॥ భూకంపంబుల కాలవాలము జపాన్ భూభాగ, మాదేశమీ
భూకంపంబిటుఁ దెచ్చిపెట్టినది, రేపో నేఁడో యీ దేశ మె
ట్లాకంపించునొ గోచరింప, దిపుడే “ఆత్మీయ” మంచు న్మది
న్నికణ్దోఁపనిచో వృథాచెడియెడి న్నిఁకతోఁచుఁ గామేశ్వరీ॥ ౨౬౦

మ॥ భయమో భక్తియొ లేక ఆమయమును సంప్రాప్తించియో నీవు నా
కయసంధాత్రివటంచు బోధపడె, నీయాధారముం జేసి యే
వియుఁ జిక్కుల్ నను నెట్టకుండ జయలబ్ధింగాంచుచున్నాఁడ, ని
శ్చయమా నిప్పుడుఁ గూడ నెగ్గునెడ నీ సాయంబు కామేశ్వరీ ॥

మ॥ జననీ! భారత దేశపుం బ్రజలనేక భాగమ్ములుం గారు, త్రో
వ నెవండే నగుపట్టి పన్నడుగుచోఁ బన్నిత్తు, రవ్వాఁడు రా
జనియుక్తుం డగుఁ గా, దటంచు లవమున్ శంకింప, రీ దేశమం
దున నీకున్ దయదప్పఁ గూడదని యుద్బోధింతుఁ గామేశ్వరీ॥ ౨౬౨

మ॥ 'ఎదిరింపుండరి'నంచుఁ బల్కు "నెహురూ" యేముండె మా చేతిలో
బ్రదరంబుల్ గల సేనతో నెదిరి లాభంబేమి ? నిన్వేఁడి యా
పదదప్పించికొనన్ యతించుటె మహోపాయంబు నెహ్రూనుడుల్
సదుపాయంబుగ లేవు, నీకరుణయే శస్త్రమ్ము కామేశ్వరీ॥

మ॥ జయమందన్ సుఖియింతు మే మధిపులున్ సర్వంసహాచక్రమం
దు యశంబెల్లెడఁ బర్వ, లేనియెడ నేదుఃఖమ్మునున్ లేని య
వ్యయమౌ నీపదమందు నిల్వఁ జని యం దానందమున్ గాంతుమో
అయసంధాత్రి ! త్వదంఘ్రిసేవ సుఖదంబౌఁ గాదె ? కామేశ్వరీ॥

శా॥ కన్నుల్ విప్పని చంటిపిల్లలను జంకన్ బూని యేగ్రామపుం
దెన్నుం బట్టి చనంగఁ బ్రాణములు సందేహమ్ము లేకుండ ని
ల్వన్నేర్చు, న్వగఁదోఁగు లోకులపయిన్ వాత్సల్యమున్నించి యా
పన్నార్తిప్రశమంబుగాఁ గలను దెల్పన్ రాదె ? కామేశ్వరీ॥

మ॥ ఎపుడున్ భక్తులు తక్కువే జనని ! వారే దేశమం దుండ్రు నీ
కృప యన్యాపలరక్షణార్థము ప్రవర్తించున్, మఱిన్ దాన లో
కపునాపత్తు దొలంగుఁ బిమ్మటను దత్కావ్యంబు మంత్రమ్ముగా
నుపయుక్తంబగు, నిమ్ము మత్కవితకే యోగంబు కామేశ్వరీ॥

శా॥ "ఆలస్యాదమృతం విషం" బనుటచే నాపత్తిరాకుండనే
ఆలం బాఁపుము, నీకుఁ బుణ్యమగు, నాకా ? కీర్తి వర్ధిల్లు, నా
యాలోకుల్ మఱియూరపొక్కటియకా దెల్లన్ ధరాఖండము
ల్వాలాయమ్ము సుఖించు, నామనవి నీ వాలింపు కామేశ్వరీ॥

మ॥ అరయన్ జేసితి వాత్రిమూర్తులకు నీవన్యంబు మూర్తిత్రయిన్
గతితల్ గానొనరించి వారలమనోగర్వంబు ఖర్వంబుగాఁ
బరిశీలించితి, వెందు కేనియు భవద్భావంబు శక్తంబు, నీఁ
డెఱుఁగు, న్నేఁటిసమీకమాఁగుటది నీకే బాఁతి ! కామేశ్వరీ॥

మ॥ హిమవత్కందరసీమనుండికద నాఁ డేకార్యమోయున్న చం
దమునన్ వేల్పులదైన్య మాఁగుటకునై తల్లీ ! కనన్వచ్చి సిం
గముపై నెక్కి ప్రయాణమైయరిగి కంగారొండుకల్పించి శుం
భు మదోన్మత్తు నిశుంభుఁ దున్మితి సురల్ మోదింపఁ గామేశ్వరీ॥

శా॥ వ్యాసున్మోర్పుఁడటందుమో మఱియు దుర్వాసున్మఱిన్గాళికా
దాసుణ్ మాని నగస్త్యు నెందఱ నిటుల్ దర్కించి వాక్రుత్తు, నీ
దాసులారె త్రిమూర్తు ? లోకోకి యనర్థమ్మందు నీవల్ల వా
గ్గాసిన్ బాసి సుఖింపరే ? యమృతముల్ గా వవ్వి కామేశ్వరీ॥

మ॥ పరమాద్వైతుఁడు శంకరుండు నిను సంభావించి పూజించె, నీ
పరమార్థమ్మును గొన్నియోపనిషదవ్యాహారముల్ తెల్పు, నీ
చరణమ్ముల్ మది నమ్మి నేను గవితాసామ్రాజ్యధౌరంధరీ
భరితుండైతిని, నిన్ను నమ్మి చెడునవ్వాఁడేఁడి ? కామేశ్వరీ॥ ౨౭౧

శా॥ పాపంబీజగమందు హెచ్చి, అనిరూపంబంది ప్రత్యక్షమై
మోహంబొచ్చినమాట సత్య, మెటులో యిప్పట్ల నైరించి యీ
యాపత్తుణ్ దొలఁగించి సిద్ధ్యశము నాకర్పింపుమంబా ! భవ
చ్ఛీపాపంబులు గొల్చు [illegible]సునకు నాశీస్సిమ్ము కామేశ్వరీ॥ ౨౭౨

మ॥ ఒకకన్నుణ్ జెవిఁ గూర్చి యెంచు నెడ నీయున్కిన్ గనన్వచ్చు, బొ
త్తకఁ దత్త్వగ్రహణప్రసక్తి యెటు సందర్భించె ? నీయంశమం
దకలంక మ్మెసఁగుణ్ జగజ్జనని ! యీయర్థంబు మూర్ఖేని త
ప్పక యొప్పుణ్, రవియట్లు చంద్రుఁడునదే భాసించుఁ గామేశ్వరీ॥

శా॥ వేదాంతమ్మన నెచ్చటో కలదె? పృథ్విన్ జూచి, ఆకాశసు
శ్రీ దర్శించి, దశేంద్రియమ్ములఁ బరీక్షింపన్, జగన్నేత్రియో,
లేదా, నేతయొ యున్నయట్లు తెలియన్ లేకుల్ గనన్ లేక, యే
దోదారిన్ బడిపోదు రంబ! జనుషాంధుల్వోలెఁ గామేశ్వరీ॥ ౨౭౪

మ॥ ఎచటన్ బాంబులు వైతురో? వయివరో? యెచ్చోట నేలాటి ధీ
ప్రచురుల్ చెప్పఁగ లేరు, ప్రాణములపైవ్యామోహమున్ జేసి యే
రెచటన్ జేరిన శ్రేయమో తెలియరా, దేమందువో తల్లి! నీ
రచనన్నిల్పుట నీదుభారమగుటన్ రక్షింపు కామేశ్వరీ॥ ౨౭౫

మ॥ అకటా ! భారతదేశవాసుల నిరాయత్తత్వ మేమందుఁ ! 'బ్లే
గుకుఁ''గ్రా'కసను దాఁటిపోయినది యీగో డెప్పు డేమౌనోయం
చౌకటేభీతిని వేఁగుచున్నది, కృపాయోగమ్మునన్ జేసి దీ
నికి హాయిన్ గలిగించి ప్రోవవలయు న్నీతేజు కామేశ్వరీ॥ ౨౭౬

శా॥ "లాఠీ" పోటులుగావు 'బాంబు' లనిసన్', లాయర్లు' వారింప రా
ధాటిన్, జీవసమాధి కేర్పడినగర్తంబె శరణ్యంబు; నీ
రాటంబున్ దలఁదుంచి విష్ణు వెటు సంరక్షించెనో యేన్గు, న
ప్పాటన్ దేశము నీవు ప్రోవవలె నంబా! నేఁడు కామేశ్వరీ॥ ౨౭౭

మ॥ పరమార్థస్థితి నెంచిచూడ నెవఁడున్ బ్రాజ్యంబు రాజ్యంబు ను
ర్వర నాకల్పము నేలఁడన్న నుడికే ప్రాధాన్య; మెన్నెన్నియో
మరియాదల్ పోరి సంఘటించినను సమ్మర్యాదలం దాఁటి రా
జ్యరమాకాంత సురుంగు, నాపెకు నమస్కారమ్ము కామేశ్వరీ

మ॥ కలికాలమ్మునుగూర్చి పొత్తములు వక్కాణించుఁ దల్లక్షణం
బులు నానాఁటికి హెచ్చుచున్న, వాకేఁ మోసమ్ము మోసెత్తియూ
ప్రళయంబున్ గలిగించె; నేనియమమున్ బాటింపఁగాఁబోనియూ
పులులే రాజ్యము లేల నూళులు వనంబుల్ గావె? కామేశ్వరీ॥

మ॥ అరులౌవారలమీఁది కేగుటయు న్యాయ్యంబైనఁ గాకున్నఁ ద
న్స్మరణోపాయములం బొనర్చుటయు నేనాఁడేని యున్నట్టిదే;
కర మే రేలిన వారికే యిడుప్రజన్ గాల్పంబ్రయత్నించు సం
గరముల్ ము న్వినలేదు; నేఁటికి వినంగానయ్యెఁ గామేశ్వరీ॥

మ॥ వినుటేకా దనుకొమ్మ, గాంచుటయు రేపే వచ్చినన్ వచ్చు, నీ
యనిమూలమ్మునఁ జావకున్నఁ బ్రళయం బౌనంతకు న్నిల్తుమే?
మును ప్లేగుల్ కలరాలురావె? అవియున్ మోమోటముల్లేనివై
నను ని ట్లేర్చెనె లోక? మియ్యది నవీనం బంబ! కామేశ్వరీ॥

మ॥ మొఱకుల్ మోఱకులుం బెనంగి తుద కేమోయాదురన్కోందమీ
ధర గగ్గోలగుచున్న దేమిగతి! అంతం బింతలో నున్నసం
గరమా? కాదిది; దేవదానవులసంగ్రామంబులన్ మించు సం
గరమే యియ్యది, యెట్లు ప్రోచెదవొ లోకం బీవు కామేశ్వరీ॥

శా॥ ఏనేమో జరఠుండ, నాకనయి కా దీ నిన్నుఁ బ్రార్థించుటల్
దీనుల్ మానవు లెందఱో పృథగ నీదేశాన నిద్దానికిన్
గానున్నా ర్బలిగాఁగ, వారికయి నీకారుణ్య మర్థింతు, నే
దేనిన్ మార్గముఁ జూపు బిడ్డలకు నీవే దిక్కు కామేశ్వరీ॥ ౨౮ 3

శా॥ ఏయూరో చని ప్రాణముల్ నిలిపికో నేమెంచుచో, నెవ్వరో
మాయూరే చనుదెంచువారుగసన్నై మాయుద్యమంబాఁగె; దై
వాయత్తం బనుకొంటకన్న సదుపాయం బేదియున్ దోఁపలే,
దోయమ్మా! నిను నమ్మువారు చెడరంచూహింతుఁ గామేశ్వరీ॥

మ॥ చనియెన్వత్సరయుగ్మ మీయని యిటుల్ సాక్షాత్కృతిం జేసి, వ
స్తునికాయంబు దురాపమై ప్రజ కడున్ దుఃఖంచెడిన్, క్షామమే
జనపీడన్ గలిగింప నంతట వెసన్ సంగ్రామరంగంబుగాఁ
గను మాఱన్, భరతావనీస్థల మెటో కాపాడు కామేశ్వరీ॥

మ॥ తురకల్ పాలకు లెప్పుడైరో అదియే తుందుడుక్కు కారంభ మం
బరా! ఆపీడ దొలంచి రీదొరలు, సామ్రాజ్యంబుచేపట్టి; యీ
దొరలందున్ జనియించె నీ సరులకున్, దుర్వారులై వారు సం
గరముంగూర్చిరి, యేమి కాఁగలదొ? లోకం బింకఁ గామేశ్వరీ॥

శా॥ ఆయుస్సేమొ గుణించి పెంచితివి నా, కన్యంబు నిన్ గోర నే
నోయమ్మా! అది కష్టభాజనము గాకుండన్ గటాక్షించు టొం
డే యాచించెద, నీదు భక్తగణమం దెవ్వారి నేఁ బోలుదున్?
నా యజ్ఞానముగూడ నిన్నెఱిఁగె, నానందింతుఁ గామేశ్వరీ॥

మ॥ సఖులున్ జుట్టలు నూరివాండ్రు దరిదేశంపుంబ్రజల్ సర్వులున్
సుఖులై యుంటకె కోరుచుండెదరు ప్రాజ్ఞుల్, స్వీయమహా సేమమే
సుఖమంచెంచుట ముప్పు, నేఁడదియె యీక్షోభంబు, "సర్వేజనా
స్సుఖినస్సం-" తని కాదె! పెద్దలని రీసున్నారని కామేశ్వరీ॥౨౮౮

మ॥ ఒక సోలెండు జలం బోసంగుటకు నీ యుద్ధంపు గగ్గోలునం
దకటా! రూపిక పుచ్చికొన్న మనుజుం డం డెందొ యున్నట్టు వి
న్కికి వచ్చెన్; విని, వాఁడు శోచ్యుఁడనుకో నీచుల్ సహస్రంబులె
క్కకుఁ గన్పట్టిరి; బుద్ధియున్నదియె లోకంబందుఁ గామేశ్వరీ॥

మ॥ ఒక బాంబున్ విడినంతఁ బట్టణము మూలోన్మూలితంబై గృహా
దిక మెల్లం జెడు, దాని నాఁగుటకు నేదీ దారి? భావత్క ది
వ్యకృపావీక్షణ మెట్టి యిక్కటులు పాపంజాలు నన్నందు కె
న్నొకతల్ భాగవతమ్మునం జదివి కన్గొన్నాఁడఁ గామేశ్వరీ॥

మ॥ పసిపాపల్ ముదుసళ్లు పూర్ణతరగర్భల్ సాధ్వు లీఘోరసా
ధ్వసమం దెక్కడికేగువారు జననీ! దాఁగంగఁ జోటేది? యీ
రస కేతెంచిరి చావఁగా మిగులు బర్మా యాంధ్రు, లివ్వాధి కీ
రసయు న్నీదయ రెండె ది, క్కరసి సంరక్షింపు కామేశ్వరీ॥

మ॥ అనుకొన్నుండఁగ భారతావనికి యుద్ధాందోళనం బెచ్చెనో
జననీ! నీ కరుణాకటాక్షములు దేశం బెట్లు కాపాడునో
కనుకాలం బరుదెంచె, నీయునికి నిక్కంబైనచో నింతక
న్నను వే ఆత్తటిఁ జూపనెంతువనియే నాప్రశ్న కామేశ్వరీ॥

శా॥ ఏ నీ నాగది వీడుచోఁ బనికిరా, నీ నన్నువర్జించి సం
తానం బెచ్చటికేగు? నిచ్చటికి దాదాపయ్యె నత్యంతమున్
సేనాస్థానము, యుద్ధరంగమునకుం జెంతన్ గృహస్థుల్ నిలం
గా నెట్లోపుదు, కేడ కేగుమనెదో కామాక్షి! కామేశ్వరీ॥ ౨౯౩

మ॥ కల వీచిక్కులు గేస్తుళ్లెల్లరకు నీ కంగారులో; నందులో
బల మేమాత్రము లేని వృద్ధులబలల్ బాలుర్గడుం బెక్కు చి
క్కులపాల్గాఁగల రంబరో! కృపను గన్గొంటివేనిన్ భవ
ద్బలమే వీరలకున్ బలం బరసి సంబాళింపు కామేశ్వరీ॥ ౨౯౪

శా॥ రక్షింపంబడు దైవరక్షిత మొరుల్ రక్షింపకున్నన్, గడున్
రక్షల్ గల్గియు దైవభక్షితము విభ్రష్టంబగున్, లోకమం
దీక్షింపంబడు నీ విశేషము భవానీ! నీ కృపాంకూరముల్
రక్షింపన్వలె మా ప్రదేశములు మా ప్రాణాలు కామేశ్వరీ॥

మ॥ పరమోచ్చస్థితి నాశనమ్మునకె సంప్రాప్తించు, నాహెచ్చు దే
వర లున్నట్టులు దోఁపనీయదు, స్వయంవ్యక్తస్థితిన్ గూర్చు, నీ
చరణారాధన సేయనీయ, దదియే చంపున్, బడంద్రోయు దు
ర్నరకానన్, గన కూరకే చెడెడి నజ్ఞానాత్మ కామేశ్వరీ॥ ౨౯౬

మ॥ బల మేమాత్రము లేకపోయినను నీ పాదాబ్జముల్ గొల్చునా
కెలమిన్ రోజులు సాగుచున్నయవి యేదేరీతి, నానాఁట నన్
జలముం బూని యెదుర్చుచున్నయది నిస్సత్త్వమ్ము, కాల్యాలకున్
బల మే నెక్కడనుండి తెత్తు నోరులన్ బ్రార్థింపఁ గామేశ్వరీ॥

మ॥ చిననాఁ డాదిగ నిన్నె నే నడిగితిన్ జేసాచి యెన్నేనొ, నీ
యనుకంపాభర మేది నా కొసఁగలే? దన్నింటి నా కిచ్చె; ని
న్ననిశమ్ము న్నుతియించు కైతకు ఫలం బావంత చేవన్ స్ఫురిం
చినఁజాలున్ మరియాద దక్కు సుఖినై జీవింతుఁ గామేశ్వరీ॥

మ॥ నిను సేవింతును నిన్నుఁగొల్చెదను నిన్నే మ్రొక్కెదన్ దల్లి! నీ
యనుకంపాభర మాససేయుదును నా కాధార మీవార్ధకం
బున నీవే సకలాన, కే సిలుగులన్ బోకార్ప నీకన్న నెం
దును వేఱొక్కటి లేదు చిక్కుడిపి నన్నుం బ్రోవు కామేశ్వరీ॥

మ॥ జననాభావ మనుగ్రహింపుమను వాంఛ న్మున్నె నీతోడ నే
మనవిన్ జేసితి, నందు కేఁ దగనిచో మన్నించి నన్ బుట్టువ
ట్టనిగాఁ జేయుము పెంకిపేరఁటముల న్నె న్నొల్ల, మోక్షం బొసం
గిసయట్లే ముదమందువాఁడ జననీ! కేల్మోడ్తుఁ గామేశ్వరీ॥

శా॥ చిక్కుల్ గల్గినఁ గల్గుఁగాక యెటులో సేమంబు చేకూర్చి గ
ట్టెక్కంజేసెదు, నీకృపాగరిమ నే నెంతంచు వాకుత్తు! నో
యక్కా! యే జనినాఁటినోముఫలమో ప్రాప్తించె నీనాఁట నిన్
మ్రొక్కంగాఁగల తెల్వి, నిల్పు మిదియే మోక్షంబు కామేశ్వరీ॥

మ॥ తెలి వీలాటి దొకం డొసంగితివి సందేహమ్ము లే దిద్ది యి
మ్ముల నీలోకముమాత్ర కాదు పరముం బోషించు, నీజ్ఞప్తి నా
కలలోనేనియు విస్మరింపనిగతిన్ గాంక్షింతు నోయమ్మ! అం
జలి సంధించెద ని మ్మిదొండు వరమున్ శర్వాణి! కామేశ్వరీ॥

మ॥ * జననీ! ఆస్తికు లున్న దేశ మిది స్వాచ్ఛందప్రవృత్తిన్ జనన్
జనుఁ డెవ్వండును సంశయించు, భగవత్సత్త్వ మ్మది న్నమ్మమ
మ్మనయుల్ నాస్తికు లగ్ని సాత్కృతిగఁ జేయంబోవ నప్పాపులన్
దునుమ న్నీకు వినాగ దిక్కు మఱియెందున్ లేదు కామేశ్వరీ॥

---

* నాస్తికులు=జపాను దేశీయులు, బౌద్ధులు.

శా॥ దండింపందగనట్టి యోగ్యుల వృథా దండించు టేలాటిదో,
దండింపందగినట్టి ఘాతుకులపై దాక్షిణ్యమేలాటిదే ;
రెండున్ దప్పని నీ వెఱుంగుదువు దూరీభూతకారుణ్యు లీ
"గుండాల్" వీరలకున్ జయంబొసఁగుటల్ ఘోరమ్ము కామేశ్వరీ

శా॥ తాళంబెత్తుననుండి యంబరతలస్థంబౌ విమానమ్ముతో
నోలిన్ బాంబులు తాటిపండ్లగతి నెన్నో రాల్చుచో నప్పుడా
భీలుల్ వైరుల మ్రొక్కి వేడికొను నాభీభత్సదృశ్యంబు మే
మాలింపన్ మదిలో జనించె వణఁ కత్యంతమ్ము కామేశ్వరీ॥

మ॥ నను గవ్వేనియుఁగానివాని నెటులో నానాఁటికిం బెంచి పె
ద్దనుగావించితి పేరుమ్రోఁగునటు సంధానించి, తే నున్నచో
టనె మత్ప్రాస్త్రముసందయుద్ధమునిరాఘంబయ్యె నాయున్కికిన్
ఘనతన్ గల్పనసేయుమంచు మనవిన్ గావింతుఁ గామేశ్వరీ॥

మ॥ ఎవరో నాఽస్తికు లున్న హేతువుననాయీప్రాంతమం దెల్లెడన్
దవధూమంబు రగుల్పఁజేయవల దోతల్లీ! భవద్భక్తుఁడన్
గవి నే నున్నకతాన మండలము రక్షావంతమైనట్లు మ
త్కవితావేత్తలు చెప్పికోవలెఁ జరిత్రం బిద్ది కామేశ్వరీ॥ ౩౦౮

శా॥ శిక్షాపాత్రులఁ బ్రోచు టెట్టులని యాక్షేపింతువో, యుక్తమే
ఆక్షేపంబిది; వీండ్రు వచ్చుజనిలో నన్నానకున్ దూరులై
భిక్షాపాత్రులుగూడఁ గాక చెడుటే విశ్వాస్య; మీయుద్ధమే
భక్షింపన్వలెనొక్కొ? పాప మెటులో బాధించుఁ గామేశ్వరీ॥

మ॥ అగుఁ,గా కుందురుగాక దుర్జనులు, నీ వవ్వాండ్రకై యెల్లరన్
దెగఁగాఁజూచుట న్యాయమౌనె? కడు సద్ధీకుల్ మహాభాగు లెం
దుఁగలా ర్వారిమొగంబు చూచియయినన్ దుర్ధీకులంగూడఁ బే
ర్మిఁ గటాక్షింపుము, చుట్టుముట్టినదిసుమ్మీ యాజి కామేశ్వరీ॥

మ॥ "ప్రజలన్ జంపఁడు శత్రుసేనలపయిన్ బాంబుల్ ప్రయోగించు ని
ర్వ్యాజినంబా ప్రజమీఁదఁ జాలధనమున్ వెచ్చించునా బాంబులన్
ధ్వజినీనాథుఁడు నైవనొప్పఁ డనుచున్ వ్యాఖ్యానముల్ సేయువా
ర్ప్రజలందుం గల రేటిమాటలు! యథార్థంబౌనె ? కామేశ్వరీ॥

శా॥ 'బోసున్నాఁడు జపానులో నతఁడు సెప్పన్ బాంబులన్ గుప్పనీఁ
డే సందేహము లేదు సేనలనె వా ర్వాంసింత్రు నిక్కమ్మటం
చాసన్ గొల్పెడివారు గొందఱు గలా రంబా! మహాయుద్ధపున్
వ్యాసంగ మ్మిది, నిన్న నమ్మవలయు న్సంసారి కామేశ్వరీ॥

మ॥ జగమున్ మ్రింగు 'జపానుపై' నమెరికా సాక్షాత్తుగా బాంబుఁన్
దెగ వర్షించినవార్త పత్రికలలో నేఁడంబ! వీక్షించి మా
వగ చల్లాఱఁదొడంగె, నిట్లగుట స్వప్నమ్మందు నూహింప, మో
నగరాట్పుత్రి! జపాను నెట్లొ గెడపన్ బ్రార్థింతుఁ గామేశ్వరీ॥

మ॥ అకటా! నేడు జపాను పట్టణములం దాబాలవృద్ధమ్ముగా
వికలాంగుల్ విగతాయువుల్ పొగులనుద్వేగమ్ము గల్పించె బాం
బు కరాళాగ్ని రగిల్చి యయ్యమెరికా పుణ్యంబో పాపంబో దె
బ్బకు దెబ్బే యగుఁగాక సంతసిలుటల్ పాపంబె కామేశ్వరీ॥

మ॥ జనులం దెంతటి యోగ్యులుండిరొ సువిస్పష్టంబుగా నేఁడు గ
న్గొనరో! బంగరుకన్న నెక్కుడు వెలన్ గొన్చుండెఁబో నల్లమం
దునకున్ వర్తకుఁ, డెల్లవస్తువు లిటుల్ దుర్ధకు తెచ్చించి బల్
ధనికుల్గాఁ బ్రియతించుచుండి రిదియున్ లాభంబె? కామే॥

శా॥ "మం దన్నప్పుడు మట్టియైన మణి హేమంబైన నేమైనఁ గై
కొందుర్గా? ప్రజ లెంత హెచ్చువెలకున్ గొంకర్గదా" యన్న దు
శ్ఛందంబే వణిజున్ మహానరకవాస్తవ్యున్ బొనర్పం దలం
చెం, దల్లీ! యెదియేని లోభగుణమే చేయించుఁ గామేశ్వరీ॥

శా॥ ఆఁపఁగ మార్గము లేదటం చనెదొ యీ యాలంబు, నే నెట్లు ప్రే
రేపింతు న్నిజ మట్టిదేని, సకలారిప్రాణముల్ వేల్మిడిం
బాపన్నేర్తువు నే నెఱుంగుదు భవన్మాహాత్మ్యము, న్నీకు బ్రాఁ
తే? పాపారివినాశనంబు త్రుటిలోనే చేతు కామేశ్వరీ॥ ౩౧౬

శా॥ సేనం బంపినదంట ఆ యమెరికా, చీకాకులో నున్న మా
కానంద మ్మొకకొంత గల్గె, నిదియే ఆఁగెన్ జపాన్ దాడినం
చే నెంతుఁగ, భవదీయమైనకృప మా కల్గాపినం జాలు నీ
శానీ! స్వస్తిఘటించుచో నెదియొ వ్యాజం బబ్బుఁ గామేశ్వరీ॥

మ॥ జగతిఁగ! మానవజీవితంబన నవిశ్వాసార్హ్వ, మిద్దానియం
దు గుణంబన్నదిసున్న; స్వార్థకృపకనుద్యోగించుటొక్కండెయిం
దగుపట్టున్ గుణ, మందునమ్మకము లే కాయీ ప్రపంచమ్ము పె
ల్లగచాట్లంబడు, నిన్నునమ్మి చెడఁ డేయజ్ఞుండు కామేశ్వరీ॥

మ॥ బలవంతుల్ బలహీనులన్ దినెడి ఆపత్కాల మాసన్నమై
ప్రళయంబున్ మఱపించుచున్నయది, నిర్మర్యాదు లీఘోరపున్
విలయం బూరక తెచ్చిపెట్టిరి; బ్రిటన్ వే ల్లక్షలున్ గోట్లిటన్
బలిగాకుండఁగఁ జూచుచుండె నెటులో ప్రాపిమ్ము కామేశ్వరీ॥

మ॥ ఇఁక నీమాదిరిచక్రవర్తులను మే మెన్నాళ్ళు ముక్కుల్ బిగిం
చుక పొట్టల్ బిగఁబట్టి యెంతటి తపస్సుల్ జేసియున్ గూడఁ దె
చ్చికొన న్నేర, మసూయలేని యొకఁడున్ జెప్పు న్నిజం బిట్లు; ల
చ్చికి సద్బుద్ధియొనర్చు చంచలసుమీ శ్రీబుద్ధి కామేశ్వరీ॥

శా॥ "స్త్రీబుద్ధిః ప్రళయంకరీ" యనిరిగా ధీమల్, నిజం బింతియే,
"శ్రీబుద్ధిః ప్రళయంకరీ" యనుచుఁ దోఁచె న్నాకు, స్త్రీ శ్రీగుణ
ప్రాబల్యంబు మఱింత లోకమునకుం బ్రాణాంతమా, సర్వథా
శ్రీబాంధవ్యము జ్ఞానులైనజను లాపేక్షింతు కామేశ్వరీ॥ ౩౨౧

మ॥ ఎగురన్నేర్చిననేమి ఆకసముపై, 'హ్రీంక్లీం' జపమ్ముల్ వినా
పగరన్ జంపుమహాస్త్రముల్ శతము సంపాదింపనే, మెంతయెం
తగఁ గోటల్ సృజియింపనేమి, సుఖనిద్రన్ బొందునే? తేఁడహో!
దిగులెప్డున్ దిగఁదీయు, లచ్చి నెవఁడర్థిన్ గోరుఁ గామేశ్వరీ॥

మ॥ మును పాబ్రిహ్మశిరంబులోనయిన వే మూఢుండు దన్నేర్పుశ
త్రునిపై లక్ష్యముఁజూచి వాడెడి; జగద్ద్రోహమ్ము గన్పట్ట వెం
టనె వారించిరి మాను; లట్టి రెటఁ గన్పట్టంగఁబో రిప్డు ; భూ
జనులన్ బ్రోచుట నీ యధీనమని విజ్ఞాపింతుఁ గామేశ్వరీ॥ ౩౨౩

మ॥ కలిగెంగా మన కాయుధమ్ములని లోకం బేర్చినట్లే ప్రబు
ద్ధులు రాట్ఛాసన మూఁతగాఁగ భగవద్ద్రోహమ్ముగావించి, ర
వ్వలిముప్పున్ గణియింప, రార్చిరిసుమీ బ్రిహ్మాణ్య, లవ్వారికి
క్కలిలో గణ్యత లేదెఱుంగవొకో? నిక్కంబీవు కామేశ్వరీ॥

మ॥ * ఇపుడున్ మించద, మైలవడ్డగుడు లట్లేయుండె బాంబుల్ వడిన్
చపలాగ్నిన్ గుడి కాలికూలు నెటులో, సామాన్యమా శిక్షతో
నపరాధమ్ము క్షమింపు, దేవళము లెట్లార్జింతుమో యమ్మ! దే
శపుసౌభాగ్యము నీయధీన మఘమున్ సైరింపు కామేశ్వరీ॥

మ॥ ధర సత్కృత్కటపుణ్యపాపములకున్ దత్తత్ఫలావాప్తి చే
కుఱి తీరున్ వెనువెంట నంట కిదియేగో! లక్ష్య, మెట్లో మతుల్
గఱికన్ మేయు నొకప్డు, బిడ్డలము కంగా ర్గాపులోనుండె, నా
గరకష్టం బిది సెచ్చె, దేవళములన్ గాపాడు కామేశ్వరీ॥

మ॥ దొంగల్ దూరఁజనట్టిమార్గ మదియేదో చూడు, దేవాలయా
ది సదుద్దేశము లంటునడ్డను బునాది న్నిల్పుచో మంత్రతం
త్రిసమాయోగమునం బవిత్రితను సంపాదించుకోవచ్చు, దు
ర్వ్యసనుల్ చేసిన తప్పు వోనడఁచుఁ బ్రాయశ్చిత్తి కామేశ్వరీ॥

* చపలాగ్ని=వైద్యు (మెఱుపు) తాగ్ని

శా॥ స్వాతంత్ర్యప్రియుఁడంచునన్నెఱుఁగునీస్వాంతంబు; నీపాదముల్
చేతమ్మందున నమ్మికొంటి జడుఁడన్ జీకాకులో దింపకో
మాతా! నీ దరిఁజేర్చికొమ్మనియె నిం బ్రార్థింతు, నాకై తనూ
జాతాదుల్ శ్రమనొందకుండుటయె నిచ్చల్ కోర్కి కామేశ్వరీ॥

మ॥ బ్రదుకన్ వచ్చునుగాని వార్ధకమునం బ్రాణావశిష్టమ్ముగా
బ్రదుకన్ జేసితి, కొంతదూర మరుగన్ బాదప్రచారంబు సే
యుదునన్నన్ దగనైతి నందులకు నే నో తల్లి! యీమాత్ర నా
కొదవన్ జేయుము చేవ, సార్థమగు నాయుస్స్థితి కామేశ్వరీ॥

మ॥ ధనవంతుల్ భయమందఁగావలయు యుద్ధంబన్న, విద్వాంసుఁడో
జనుఁ డేమాత్రము జంకఁ డామరణమున్ స్వప్రజ్ఞ స్వాధీనమం
దున నుండున్, బరిపంథికి స్వశ మెటుల్, దోర్వీర్య మిద్దానిపైఁ
బని లేశమ్మును జేయ, దియ్యదియె సంపాద్యంబు కామేశ్వరీ॥

మ॥ తరముల్ గొన్ని గతించుపైఁ గవిత ముత్తాతన్ జెళప్పిళ్ల శ్రీ
నరసింహప్రవరున్ వరూథినిబలె న్గామించెఁ దానై, యనం
తర మీసన్ను వరించి, తిర్పతికవి న్గా కన్యలన్గూడఁ బ
ల్వుర ధన్యాత్ములఁజేసె, నీపె నెపుడుం బూజంతుఁ గామేశ్వరీ

మ॥ కవితాపూజ యనంగ నీదగు పురస్కారంబుగా నెంతు, భా
షవు నీవే, సిరి వీవె, సర్వము పరాశక్తిస్వరూపంబె, యి
య్యవనిన్ సత్కవి నీస్వరూపము, "త్వమేవాహం" వచస్సారభం
బు వచింపంగల దీ రహస్య, మిది దుర్బోధంబు కామేశ్వరీ॥

మ॥ నృపు నర్ధాసన మెక్కినట్టి ఘనులు, న్నీరేజనేత్రా మన
స్సుపథంబందుఁ జరించినట్టి ఘనులున్, శూరాగ్రణుల్ వచ్చి మ్రొ
క్కి పోరిన్ వేఁడిన లక్ష్యపెట్టని ఘనుల్ కీర్తిస్ఫురద్దిక్కులై
యిపుడుంగూడఁ గలారు, విద్దియకు దీటే యొండు? కామేశ్వరీ॥

మ॥ పదియాఱేండ్ల బాలమూర్తిగద నీ ప్రాణేశుఁ డీ వెప్పుడున్
ముదిమిం జెందని ముద్దరాల వెద మిమ్ము న్నమ్మి సేవించు నే
ముదిమిన్ లోఁగి కృశించు మేనిబరువున్ మోయంగ లేకుంటి, నే
మిది? యద్వైతత నాయెడం గొలుపలేవే తల్లి? కామేశ్వరీ॥

మ॥ హరియైనన్ హరుఁడైన నీరజభవుండైనన్ భవల్లీలచేఁ
బరమైశ్వర్యపరీతు లౌ టెఱిఁగియే ప్రార్థింతు ని న్నింతగా
సురలైన నరుండ భూసురుఁడ, మచ్ఛోచ్యస్థితిన్ జెప్పఁగాఁ
దరమే? నీకల నింపి మేని కిడుమీ దార్ఢ్యంబు కామేశ్వరీ॥ ౩౩౫

మ॥ ఒకనాఁడేమొ అజీర్తి, పిమ్మట జ్వరం, బొండొక్క-యీ రెండు వె
న్నకుఁ దగ్గన్ బలునొప్పి, యిట్టులెదియో నన్నున్ గలంప న్నిరా
సకతాభారము మందులం దిడి యుపేక్షం జూపె, దేమందు నీ
దుకటాక్షం బనుపాన ముండక ఱుజన్ బాలించుఁ గామేశ్వరీ॥

మ॥ $ అతిసారంబగు మేను గల్గు సరు లే ఆ.గంగ లే రమ్మరో !
అతిసారంపురుజాభరంబునకు, నేనా దీనిఁ బాలించుటల్ ?
మృతి కేదేనొక వ్యాజముండవలె, సం దీవ్యాజమే యోగిస
మ్మతమౌటన్ గణనీయమే యనుచు సంభావింతుఁ గామేశ్వరీ॥

మ॥ * నినుఁ గొల్వంగల జ్ఞానమిచ్చితివి గానీ దాని నే నెట్లుగా
వినియోగించితినో యెఱుంగ, గృహినై వృద్ధుండనై తప్పిదం
బునుగ న్పెట్టితి లాభమేమి? యిదియుం బున్నెమ్మె 'యాంతే' యటం
చనియెన్ గీత, యి దెప్పుడు న్నిలుపుమం చర్థింతుఁ గామేశ్వరీ॥

మ॥ బ్రిదుకంగోరెడి నెట్టి యార్తి సతమై బాధించుచున్నన్, దురా
పద లేలాటివి తన్ గలంచిన, నెటో ప్రాణమ్ముల న్నిల్పుకో
నెద నెంచు న్మనుజుండు దేనికొఱకో? యే సౌఖ్య మాసించియో
ఇదమిత్థంబని దీనితత్త్వ మెఱుఁగం డెవ్వాఁడు కామేశ్వరీ॥ ౩౩౯

$ శ్లో॥ అతిసారేణ మరణం యోగినా మతిదుర్లభమ్-
* యాంతే మతి స్సా గతిః=అనిగీత-

శా॥ ఏదోరీతిని బొట్టఁబోసికొనఁగా కేజీవియున్, గ్రాసవా
సోదైన్య మ్మది లేకయున్న నదియే సూ.వేత్తైశ్వర్య,మా
మీఁదన్ మేడలు మిద్దె లున్న యెడలన్ మే,లుండకున్నంతలో
లే దేదైన్యము, విద్దెయే యగును దల్లీ మేడ కామేశ్వరీ॥ ౩౮౦

శా॥ గాయత్రీమనువర్ణరూపకము త్వత్కాయంబు నాబోటికిన్
ధ్యేయం బెట్లగు? నేను దాపసుఁడనే? దీనుండఁ బంచాక్షరిన్
శ్రేయస్కాముఁడనై జపించెదను,మచ్ఛ్రేయమ్ము తన్నిష్ఠమై
ఆయుశ్శ్రీ నిడె,సౌఖ్య మీ వొసఁగుమీ ఆవంత కామేశ్వరీ॥

మ॥ పరిశీలించిన నీవునుం గలవుసూ పంచాక్షరిన్, జంద్రమో
విరహాంబోర్చునె చంద్రికాతరుణి; దేవీమంత్రమం దుండు దే
వర,తన్మంత్రమునందు నీవు గల, వేనంభూతసిద్ధాంత మా
దరణీయమ్మయి నేఁ బఠించెదను దన్మంత్రంబు కామేశ్వరీ॥

మ॥ జననీ! రాతిరి కేమిగాని పగ లే సాయాహ్న పర్యంతముం
బని యేమాత్రము లేక సోమరిగతిన్ బన్నుండి కాలమ్ము నే
వినియుక్తంబొనరించుచుంటి నెదియో వీక్షించుటో వ్రాయుటో
పనిగాఁ, బోవఁగని మ్మిఁటేని జని,సౌభాగ్యంబె కామేశ్వరీ॥ ౩౮౩

శా॥ ఏ నీ నాఁటనుగూడ సోమరిని గా, నేపద్యమో గిల్కుటో
మానంబూని పఠుండి నీజపము నామ్నాయించుటో 'ఓనమా'
లేని న్మన్మల కోలిఁజెప్పుటొ యిటే యెల్లప్పు వెళ్ళింతు, మ
త్పూనుల్ సోమరు లెట్టులైరని మదిన్ శోధింతుఁ గామేశ్వరీ॥

శా॥ లోకం బేమనుకొన్ననున్ సరియె నాలో నేనె లజ్జింతు నీ
పాకంబుం గని; సోమరిన్ గనినఁ గోపం బాత్మనెక్కొల్పు నీ
నాకున్ సిగ్గుగ నీవె యిట్టు లనుసంధానించితో యేమొ? మ
త్తోకంబున్ గృషిమంతమున్ సలుపు ముద్బోధించి కామేశ్వరీ॥

శా॥ నా కేచింతయు లేదు, సోదరులుగా నా కిద్దఱున్నారు, వీం
డ్రే కొంచెమ్ము పనిం బొనర్పరు, బజారే గంగ నుండన్వలె
న్నొక, రింతటి రాజసమ్మునకు నే నాలోన లజ్జింతు, నే
లా కాలమ్మును నెట్టఁగాఁ గలరొ? యీలాగైనఁ గామేశ్వరీ॥

మ॥ 'పెరటన్ బాఁదిడ రేల?' నా, నవుకరుల్ పెట్టన్వలెన్; జంటిబా
లురకున్ బాలల వాండ్రె తేవలయు; నాలో నేనె లజ్జింతు 'నా
సిరి యేపాటి' దటంచు; వీండ్రకెటు లాశీర్వాదముం జేసి సం
సరణమ్ము న్నెఱవేర్చెదో? యిది మదజ్ఞానమ్ము కామేశ్వరీ॥

శా॥ మా తాతేమొ కొమాళ్లతో ననెడియమ్మాటల్ మదిందోఁచు 'నే
నేతన్మాత్ర శరీరము న్విడిచిపో, నీరావిచె ట్టెక్కి మీ
చేఁతల్ చూచుచునుందు భద్రి' యని; మచ్చేతఃపరీతాపమో
తాతన్ మించిన, దెట్టిపామరుఁడనో తర్కింపు కామేశ్వరీ॥

శా॥ భూమిన్ గొడ్కులు విక్రయింతురని యేమో భీతి మా తాత, కా
శ్రీమంతుం డది పంచిపెట్టకయె తాఁ జెల్లించెఁ గాలమ్ము, వృ
ద్ధై మేని న్విడు వేళఁ బుత్రులు భయంబందంగ నట్లాడెనం
చేమో తండ్రి వచింప వింటి, నతఁడే యే నిప్డు కామేశ్వరీ॥

మ॥ పరమం దేని యిహాన నేని శుభముల్ ప్రాపింపగాఁ నెంచు ధీ
వరుఁ డెవ్వండును నీదయోదయమునే ప్రార్థించుటొప్పన్, దురు
ద్ధరసంసారసముద్ర మీఁదుట కుపాయం బింతకన్నన్ మఱొం
డరయన్ రాదు, పురాణవాక్యములు సత్యంబంబ! కామేశ్వరీ॥

శా॥ నన్నున్ వేపెడి లోభదుర్గుణము నిన్నన్ మొన్నఁ బ్రారంభమై
యెన్నం డేను బ్రయోజకుండగుటనో యేమో? గొనాలందు నీ
సన్నంపుంగొన మున్నయట్లె యెఱుఁగన్ సత్యంబు నేఁడన్న నా
కన్నన్ దీనికి లేఁడు చుట్టమని వక్కాణింతుఁ గామేశ్వరీ॥ ౩౫౧

మ॥ ఎఱుఁగు న్నామది యీగొనంబు దొసఁగం చేలాభ మద్దాన; నె
వ్వరికో చెప్పుమటన్నఁ జెప్పఁగల; మత్పాండిత్య మంతే,ననుఁ
భరమై వేపెడి లోభముఁ గెలుచునప్పట్లఁ వృథా, దానధ
ర్మరతుండౌదునుగాక దీని విడనేరఁ దల్లి కామేశ్వరీ॥ ౩౫౨

మ॥ దురితంబుల్ పొనరింపఁజేయునది యీ దుర్లోభమే, యేలు భూ
వరు లిద్దానికతాననే జగతికిఁ భారంబు గల్పించు సం
గరరంగమ్మున కగ్గమై రెఱుఁగుదుం, గార్పణ్యము స్వీడ నా
తరమే! పుత్రులు సోమరుల్ గఱపి రీ తప్పిప్డు కామేశ్వరీ॥

మ॥ మనకుం బిమ్మట వీండ్రు సంస్కృతిని సంబాళించు టెట్లంచు నె
మ్మన మప్పప్పుడు చింతలోమునుఁగు, సంపాదించి యేకొంచెమో
ధనముం జూపుట పుత్రులం దలసతాధానంబు గల్పించె, నే
జనకుం డప్పులు సూపు నాజనకుఁడే శ్లాఘ్యుండు కామేశ్వరీ॥

శా॥ *పాతివ్రత్యవిహీన తల్లియు,ఋణప్రాగ్భారముఁ జూపున
త్తా, తండమ్మలరారుభార్యయును, విద్యాశూన్యుఁడౌ కొడుకుప్ర
ఖ్యాతుల్ శత్రువులంచుఁ, దండ్రిఋణమున్ గన్పట్టఁగాఁజేయుటే
నాతాత్పర్యమునందు మంచిదనుచున్ గన్పట్టుఁ గామేశ్వరీ॥

మ॥ ధనికాపత్యముకన్న నిర్ధనులసంతానమ్మునందే కడున్
వినయ మ్మెక్కుటెకాదు విద్యమొదలౌ విఖ్యాతిమూలమ్ములౌ
గొనముల్ మంచిప్రయోజకత్వమును గన్గొనమ్యోడి, న్నేను పై
జనికిన్ విద్యనె కోరికొందు నిడుమీ శర్వాణి! కామేశ్వరీ॥ ౩౫౬

మ॥ చినకట్టున్ జదివింప లేనయితి,నీచింతాభర మ్మెప్పుడు
న్నను వేధించెడి,యత్నమందు లవమైనన్ లేదు నాలోప,మా
జ్ఞను వృద్ధుండనుగానఁ గుజ్జ వినఁ,డేఁ జాలం బ్రయత్నించితి
న్నను నింద్యుం డనిపింపఁబోకు మిదియే నాకోర్కి కామేశ్వరీ॥

* శ్లో॥ పితాతు ఋణవాం చ్ఛత్రు ర్మాతాతు వ్యభిచారిణీ, భార్యా రూపవతీశత్రుః
పుత్రశ్శత్రు రపండితః

మ॥ జనిచక్రమ్మున విద్య రాఁదగు ఖగేట్సంపత్తి కొంతుండి శ్ర
ద్ధను గైకోమి ఫలింపకున్నయది, శ్రద్ధన్ సుంత యిడ్డేని నీ
యనుకంపాభర మబ్బఁజేయునెడ వాఁడైతీరుఁ బ్రాజ్ఞుండు; నీ
మనమం దీమనవిన్ గ్రహించి సుతు మన్పంగోర్కి కామేశ్వరీ॥

మ॥ పదుమూఁడేండ్లు వయస్సు, పారమెపుడున్ వల్లింపఁ డేనూరకే
చదివింతున్, జదివింపకున్న మొదలే సంస్కారశూన్యుండగుం
గద, యిడ్డేనియు శ్రద్ధ నీ విడినచో జ్ఞానంబు చేకూరు, నీ
యదనే తగ్గది విద్య,కక్కటస నిన్ యాచింతుఁ గామేశ్వరీ॥

మ॥ జననంబందుటకున్ ఫలమ్ము చదువే, జ్ఞానంబదే యిచ్చు, శ్రీ
ఖనిఁ జేయున్, సభకర్హుఁ జేయు, నిహమేకా కన్యముంగూడఁ గై
కొనఁజేయున్ ధన మెంతయున్నఁ జదు వేకోశమ్మునన్ లేనిచో
ఘను లవ్వాని దృణమ్ముకన్న నధముంగా నెంత్రు కామేశ్వరీ॥

శా॥ ధారాదత్తము చేసినాఁడను వపుస్సారమ్ము సర్వమ్ము నే
నీరోగానకు; శల్యముల్ మిగిలె, నన్నేలా రసాభాసుకన్
దూరుండౌనటు కాలము న్గడపెదో? దోశ్శక్తి లేకున్నచో
నీరోగం బెటుభోగ్యమౌ నెఱుఁగవే? యీగోడు కామేశ్వరీ॥

మ॥ ఉతుకన్ గుడ్డలు కట్టి వాడుటయుఁ గాదంబా! అదే నెన్నిమా
ర్లతుకుల్ వేయుట, గాజుకుండవలె నీయంగంబు పోషించి యే
యితికర్తవ్యము నిర్వహింతునికఁ, బోయెన్ మంచిగాఁ గాల, మే
నెతకం జోన్పకు మమ్మ! నీ కివె నతుల్ వేవేలు గామేశ్వరీ॥

మ॥ లవమున్ లేవఁగఁ జేవలే, దెటులు? గాలం బెట్టులోయుండెఁ ద
ల్లివి, నీ పేర్మి యొకింత చూపవలయున్ లేకున్నచో రోజు లే
గవు, వార్ధక్యము వ్యాధిపీడయును సంగ్రామంపు గో, డిట్లు న
న్నవమానించుట నీకు ధర్మమగునమ్మా! దేవి కామేశ్వరీ॥

శా॥ * "చైనా" దేశము నెంత మెచ్చినను మెచ్చంజెల్లు, నాపైని ర
ష్యానో చెప్పెడిదేమి యీయుభయరాజ్యమ్ముల్ గదా నేడు 'నా
జీ' నైర్ఘృణ్యము నా 'జపా'నహము భంజించెన్, బ్రిట న్వీని నీ
పై నొక్కన్, భవదీయసాహ్యమునకై ప్రార్థింతుఁ గామేశ్వరీ॥

మ॥ పొగరుంబోతుతనమ్ముతో నొరులపైఁ బోనెంచు రాజ్యమ్ములన్
దిగఁద్రొక్క న్నినులోకముల్ పొగడుఁగాని లేశమే నెవ్వఁడున్
దెగడం డమ్మరో! నీ ప్రవృత్తి యెపుడున్ దుష్టార్దనంబే కదా ?
నిగమ స్తవ్యము నీప్రయత్నమగుత న్నేఁ డెందుఁ గామేశ్వరీ॥

మ॥ జగదీశాని భవాని యీశ్వరి మహేశానీ మహామాయ ధ
ర్మగతుల్ దప్పి శరించు దుర్భగులు మర్యాదల్ దిగంద్రావి యే
వగనో దేశము పాడుచేయుటకు దుష్ప్రారంభముల్ పూని, రి
ష్టగుపట్టన్ వలె నీదు సత్తు, బ్రిటనే ఆఘ్యంబు కామేశ్వరీ॥ ౩౬౬

మ॥ దయయే చూపక ఆలసించునెడలన్ దావాగ్ని కాననబలెన్
రయ మీ దేశముఁగూడ బాంబ్వనలభారం బేర్చు, నీపుట్టిని
ల్లయముం బాయు టొకండె కాదు లయమై యందున్న నీహార మ
వ్యయమౌ నెట్టికిఁ దానకంబగుఁ గృప న్వర్షింపు కామేశ్వరీ॥

మ॥ సిరి సంద్రమ్మునఁ బుట్టి, నయ్యెడలకే చేరెన్, వితంత్వంగనల్
తెల చిక్కె పొనరింత్రు, భర్తయెచటో డాఁగెన్ మృతుంగైనచో
నఁటదో యీసిరికైదెది, భ్రాంతివడియెన్ సాధ్వీస్మహావిష్ణువున్
సిరికిన్ జూపితివేని మమ్ము మనుచున్ శ్రీలిచ్చి కామేశ్వరీ॥

మ॥ మునుసేలెన్న హుసుష్పంపు స్వర్గ; మఘుమేమోమూఁడియింద్రుండు
డాఁగె నెవండున్ గనరానిచోట; నపుడా గేస్తుగా శచీదేవి గ
న్గానఁగాలేక నినున్ భజించుపయిఁ గన్గొంగల్గె, శ్రీ కల్గె భ
ర్తను జూపించితివేని మా కలరు భద్రిం బిప్డు కామేశ్వరీ॥

* పీసిన్=జస్టని జపానులను.

మ॥ ఇహమంచున్ బరమం చెఱింగినది ఆయీ దేశమే, మున్ను ధూ
ర్వహులౌ ఱేఁడులు వేదముల్ దెలుపు మార్గం బంటి పాలించి స
త్యహరిశ్చంద్రులుగా మెలంగి, రిపు డాయామార్గముల్ మాటి యి
య్యిహమే సర్వము నయ్యె, సైఁపఁదగ దీదృగ్రీతి కామేశ్వరీ॥

మ॥ ఒక డప్పూల్ హరియింపఁ జేయు, నొకఁడో యుద్యోగియై యంత్యజా
తికి దేవాలయ సుప్రవేశ మిడు, నీ దేశమ్మునం దిట్టిపా
తకముల్ మున్నెపుడేనివింటిమె? దురంతం బేదియో మూఁడునం
చకటా! శోచ్యు లెఱుంగ రేమిగతి కఁయ్యాలింపు కామేశ్వరీ॥

శా॥ పాపంబుం బొనరించువాఁ డెవఁడో అప్పాపంబు బోసేయుటే
శాపాస్త్రిల్ వచియించి, రానుడి యపాస్తంబై జగంబెల్ల న
ప్పాపంబుఁ గుడువంగఁ బాల్పడుట గన్పట్టుఁ, భవద్రీక్షణా
వ్యాపారం బిటులున్న లోక మెటులీపై నిల్చుఁ గామేశ్వరీ॥

శా॥ హిందూదేశము పుట్టినిల్లని కృప న్వీక్షించితో? లే కిఁకే
సందర్భం బెటు సంఘటించెనో? ననుఁ సంతుష్టుఁగాఁ జేయ నీ
డెందంబందుఁ దలంచితో? అనికినై డీకొన్న శత్రుండు వో
యెం బారమ్ముగ; సంతసించె జగ మాయీమాత్రఁ గామేశ్వరీ॥

మ॥ జలధిన్ యుద్ధపునౌకల న్నిలిపి దేశంబుఁ గ్రసింపన్ సుమా
ర్నలుబై మైళ్ళ సమీపమందున 'జపాఁ' సైన్యంబు వర్తిల్లు, నెం
దులకో దూఁకదు భూమిమీఁదికి, భవత్స్తోత్రమ్ము వ్యర్థమ్ముగా,
దెలమిన్ మా కిఁకు, శత్రు వియ్యెడకు రానేరాఁడు కామేశ్వరీ॥

మ॥ నెప మేదే నగుఁగాక లోకమునకుఁ సేమమ్ము చేకూర్ప నీ
కృపకుఁ మించిన దొంపు లే దనుచు నా కెప్పట్లఁ గన్పట్టి ప
ద్యపు సందోహముచేత నిన్నును బొరిఁ ధ్యానమ్ముగావింతు నీ
కృపకుం బాత్రుఁడ నేని యిమ్ము ప్రజకున్ శ్రేయమ్ము కామేశ్వరీ॥

శా॥ 'జర్మన్'జాతి యొకండు దక్క సకలాశామండలస్థుల్ ప్రజల్
దుర్మానుష్యులటంచు హిట్లరనియెన్ దోశ్శాలి, సందబ్బుటన్
బర్మా మ్రింగి 'జపా' నికేమొ కబళింపంజూచు, నీ వెందుకీ
దుర్మార్గంబుసహింతువో? యెఱుఁగరా దోదేవి కామేశ్వరీ॥

మ॥ నృపులన్నన్ మఱి దస్యులన్న భిద లేనేలేదు; దస్యుల్ పరం
తపులై పిమ్మట రాజులౌదురు; 'జపా' న్వర్తించుదుర్వృత్తి ద
స్యుపరాకాంతిరయె, నేఁడా రేపా 'బ్రిట' నుద్యోగించి బర్మా
మొదల్ రిపుభూముల్ గబళించు నీదుకృప నుద్రేకించి కామే॥

మ॥ జననీ! యీదృశసంకటమ్ములయెడన్ సాక్షాత్కృతిన్ జూపి దే
వనికాయమ్ముల కీ వొనర్చిన మహోపద్వారణమ్ముల్ తపో
ధను లందందు లిఖించిపెట్టిరి; యథార్థంబంచు నవ్వాని న
మ్మిన నన్నున్ గరుణించి మా''బ్రిటను''కున్ మేలిమ్ము కామే॥

శా॥ ఆయాగాథలు నమ్మ నాస్తికులలో నాద్యుండు వీఁ, డిమ్మెడన్
జేయన్ రాని ప్రమాణమేనియుఁ బోరిన్ జేయన్, ఋషుల్ మో
సగాం డ్రై యట్టుల్ విలిఖింప, రేఫలము వారాసింప, రా నిస్పృ
హుల్ నీయున్కి నృది నమ్మి, రేను నటులే, నిక్కమ్ము కామే॥

మ॥ ఒక దుర్శీకుఁడు కారకుండయి జగం బూఁగించుచున్నాఁడు వా
నికిఁ బెండ్లామని బిడ్డలంచని యెదిన్ లేదెందు, నేకాకి, నా
స్తికుఁడేయయ్యును,ఆస్తికున్ బలెఁ బ్రవర్తించున్,ఘృణాశూన్యుఁ
డంబికరో! హిట్లరు వాని పేరు, కడు నిర్భీకుండు కామేశ్వరీ॥

శా॥ ఏపున్నెమ్మననో యెఱుంగ జననీ! యీనాఁడు పైఁబడ్డ యీ
యాపత్కాలమునందు వార్ధకమునం దాతంకనిర్వృత్తికిం
బాపారాధ్యులయాంధ్రభాగవతపున్ వ్యాసంగ మబ్బెన్, సుఖం
బాపాదించుత మిద్ది లోకమున కత్యంతమ్ము కామేశ్వరీ॥ ౩౮౧

శా॥ పాపారాధ్యుల దేవిభాగవతపుంబద్యమ్ములన్ సంస్కృతి
శ్రీపూర్ణంబులు సేయుభార మది నాచేఁ బెట్టినా రుమ్మద్రణం
బాపాదించెడి బేతపూడిశరభయ్యారాధ్యు; లీసంస్కృతి
వ్యాపారమ్మున కీ వొనర్పవలె సాహాయ్యమ్ము కామేశ్వరీ॥

మ॥ శరభారాధ్యులు నన్నుఁ గోరినపు డీసంస్కారభారమ్ము నీ
శ్వరి యిల్వేలుపు సాయమైనయెడ నే సాఁగింతునన్మాట వి
స్మరియింపంజనునమ్మ! తల్లివి స్వయంశక్తుండ నే నన్న నో
ప్పరికింపన్ జనుఁగాక; అట్టినుడి నే వాక్రువ్వఁ గామేశ్వరీ॥

శా॥ భూదాహంపువిధానమొక్కటి యసత్పూర్వంబు రష్యాయెడన్
బ్రాదుర్భూతినిగాంచె; నయ్యది యిటన్ బ్రారంభమానంచు వే
శాదర్శుల్ వచియింతు, రీపరిశయకాలం బెవ్వ రాఁగంగలా
రో దేవీ! కలిగించుకోవలయు నీ వొక్కింత కామేశ్వరీ॥ ౩౮౪

శా॥ ఏనేమో? జరతుండ నాకొఱకుఁ గా దీనిన్నుఁ బ్రార్థించు, టీ
దీనత్వ మ్మఖిలమ్ము లోకమునకే, దీవింపు వేవేగ నీ
వీనిస్సారపులోకమున్; జెడుఁజుమీ యిష్టాలసింపన్, భవ
ద్ధ్యానంపున్మహిమంబుఁ జూపుతఱి దాదాపయ్యెఁ గామేశ్వరీ॥

మ॥ ధనమార్జించుట కష్ట, మార్జితపదార్థం బెట్లు కాపాడినం
జనుద్రోవల్ గల వెన్నియో యనిరి శాస్త్రజ్ఞాత, లాత్రోవలం
దున దస్యుల్ ప్రబలించు టొక్కటని యాందోళించుసంపన్నుల
న్వీనినం గంపమువుట్టు, నిర్ధనులె మేల్వేరెట్లు కామేశ్వరీ॥ ౩౮౬

మ॥ ధన ముండం బనిలేదు పేరొకటి సందర్శించినన్, వారి కీ
దినముల్ క్రూరము లెట్లు ప్రోచెదవొకో దేవీ! భవత్సత్త నేఁ
డనఘుల్ భక్తు లెఱుంగఁగావలయు, దేశారిష్ట మేరీతి నీ
యనుకంపాభర మాఁగునో? కని నుతింతా ప్రైని గామేశ్వరీ॥

శా॥ "శోకంబందెడిదానికిన్ మగఁడురా, శోకింప కెట్టెట్టులో
వేకుల్ దీయు సపత్నికిన్ మగఁడు రాకేపోవునే" తల్లిరో!
నాకై నీ కొనరించుమొక్కు జగతిన్ రక్షింపనుంకించెడిం
గా కద్దాన యశంబు నాకుఁ గలుగుంగా కంబ! కామేశ్వరీ॥

మ॥ ఎవరో, కాశికనుండి పంపి, రది నేఁడే వచ్చెఁ బొత్తంబు నీ
స్తవమే అయ్యది, నీదు నామముల భాష్యం బుండె నద్దాన, నే
నవినాభావముగా నిన్నుఁ దలఁచుచో ప్పాయీవిధిం బండెనం
చవలోకించెద, నీదునాద్భృతికి జోహా ర్లంబ! కామేశ్వరీ॥ ౩౮౯

మ॥ నలుబైకోట్లకు మించు భారతప్రజ న్నానాఁటి కి ప్డేడుకో
టులు భిక్షాటకులైరి, పట్టణము లొట్టుంబెట్టుకొన్నట్లు వీ
రలవంకం గన,వాక్క పల్లియలె వీండ్రిం బెంచి కాపాడఁగా
వలయున్ క్షామము హెచ్చె నెట్టులిఁక సంబాళింతొ? కామేశ్వరీ

మ॥ తెలవాఱన్ భయ, మేగుదెంచెదరు నాఽస్తిక్యమ్ములే దాహిమా
చల మాసేతువు భారతావనిని, బిచ్చంబన్నచోఁ బెట్టుటే
యలవాటీప్రజ, కక్క తానఁ బ్రతివాఁ డాయీ దురుద్యోగమున్
సుళువంచుం గొనసాఁగె, సోమరులు శోచ్యుల్ వీండ్రు కామేశ్వరీ

మ॥ *చదువున్ సందెయునేర్చి వృత్తులెవియున్ స్వాంతానకున్నచ్చకే
యుదరంపున్ సొదదీర్చికో ద్విజులలో నొక్కఁ డెవండో దినం
బుదయంబాదిగ బిచ్చమెత్తికొను టెందో యుండె, నేఁ డట్లుకా
దిది బల్ సోమరిమూఁకపాలఁ బడుటన్ హేయంబు కామేశ్వరీ॥

మ॥ ఒకఁడున్ గన్పడఁ డిందు కర్తుఁడగువాఁడోయమ్మ! భిక్షాటక
ప్రకరంబెల్ల నసత్త్వ, మిట్టి జడులన్ భారం బటం చెంచఁబో
క కుటుంబుల్ భరియించుచుండి రిపుడో క్షామంబు,యుద్ధంబు,గే
స్తుకొలం బెట్టులు నెగ్గు, లే దనికి నంతున్ బొంతుఁ గామేశ్వరీ॥

---

* "బ్రాహ్మణస్య ధనం భైక్ష్యమ్"

శా॥ ఎంతో శాంతముగాఁగ నుండు ధనికుండేయయ్యు నిక్కాలమం
దంతశ్శాంతిఁ ద్యజించునట్లు జగ మత్యంతమ్ము తా మాఱె, నే
ప్రాంతమ్మందును బిచ్చపున్ జనమె, యిందర్హుల్ గడున్ దక్కు, వే
సంతోస మ్మిటు మార్చి తీభరత దేశంబెల్లఁ! గామేశ్వరీ॥ ౩౯౪

శా॥ కూలిన్నాలినిఁ జేసికోదగు నరుల్ కోటానకోట్లిందులో
వాలాయమ్మును జేరి గేస్తుల నెటో వంచించుటేకాక యే
వీలున్ లేక తపించుభిక్షుకులకున్ వృత్తింజెడంగొట్టి, రీ
జాలమ్మున్ గనిపెట్టి బిచ్చమిడునే? సంసారి కామేశ్వరీ॥ ౩౯౫

శా॥ ఏదో పీడ వదల్చికొందమని గేస్తివ్వాండ్రకున్ బెట్టు, నం
తే దానార్హులటంచుఁ గాదు, తుద కీయీఁ గెల్ల ప్రీంకోన్యులన్
బోఁదోలెన్ బికిరాన, కిందుఁ బొగరుంబోతుల్ గడున్ ధృష్టులై
యేదో పెట్టినఁ బోరు, వాండ్రహార మెంతే వింత కామేశ్వరీ॥

శా॥ “రై”లివ్వాండ్రకు “ఫ్రీ” యెటోనవుకరుల్ రానిత్తు, రొక్కొక్క చో
నోలిన్ దింపుదు, రాపయిన్ జనుదు రేయూరేని, తత్రత్యులన్
“వేళాపాళ” లు లేక వేపుదు, రెదో వేసంబు, బైరాగి కీ
శీలంబుండునె? దేశ మిట్లు చెడె నోశ్రీదేవి! కామేశ్వరీ॥ ౩౯౭

మ॥ ఎటు గేస్తుల్ తరియింపఁగావలయునో? యేజోగికిం బెట్టి యే
జటిలున్ బొమ్మని త్రోసిపుచ్చవలెనో? సత్య మ్మెటుల్ గోచరిం
చుట, మాయామయమైన యీ జగమునన్ జోద్యమ్ము లీలాటివె
న్నిటినో నించితి, గేస్తు లెల్లెఱుఁగనా నీమాయ కామేశ్వరీ॥

శా॥ కుంచెండేనియు బియ్య మే దినమునన్ గోర్మ్రష్టి వెచ్చించుఁగా
కెంచంగాఁ బనిలే దనర్హులకె ఆయీయీవి, యేపాటునిన్
గాంచంబో మొకభిక్షుకున్, దదితరుల్ గ్రామంబుఁ బీడింతు, రే
మంచున్ వీరల మన్నుమందు, వొకఁడే నర్హుండె కామేశ్వరీ॥

శా॥ పందుల్ గాడ్దలుపీండ్రి వెంట నెపుడున్ 'బార్బ్యారు' మంచూళ్లలో
సందుల్ గొందులు నిండు, వీండ్రికిడు బిచ్చ మ్మెట్టిసార్థక్యమున్
జెందించున్ గృహి; కిప్పుడిప్పుడు మఱిన్ జీకాకుగా రేఁగె నీ
చిందుల్, ప్రొద్దుదయించులే తడ, విదేశీచేటొక్కొ? కామేశ్వరీ

మ॥ ఒకటే తంతిని వేణుదండమున కొండొక్కండు గీలించి సా
రెకు "టింగ్టిం" గనిపించుచున్ వెడలెడిన్, రేప్రొద్దునన్ వీఁడె మా
ధుకరం బం చది పీడిపచ్చు, దినమందున్ రాత్రియందున్ గృహ
స్థకటా వీండ్రికు దాస్యమున్ సలుపు టేమర్యాంబు? కామేశ్వరీ

మ॥ ఎపు డెవ్వానికిఁ బెట్టకుండు గృహి కాయాచిక్కు లేకుండఁగా
నెపుడో యెవ్వని కేనిరాల్చు గృహికే యాచిక్కు, ద్వారమ్మునం
దెపుడున్ దప్పక యొక్కఁ డుండవలె నాయీధర్మ కార్యాన, కే
కృపణుండో ఉదయాదిగా నఱచుటయ్యోం దల్లి! కామేశ్వరీ॥

శా॥ ఆయీ భారత దేశమందలి విరాగాయత్తులున్, విద్యకై
యేయూరో చను బ్రహ్మచారులును ము న్నీవృత్తిఁ బ్రేమించి ర
ప్డీయాచ్నన్ గడు గౌరవించి, రిపుడో హేయాతిహేయమ్ముగా
నాయూజాతులు దీనిలోనఁ బడి చేయంజొచ్చెఁ గామేశ్వరీ॥ ౭౦౩

మ॥ పరలోకం బిహలోకముం జెడనియబ్బంగిన్ బ్రవర్తించు గే
స్తరు దిక్కాలమునందుఁ, దాదృశుల కిష్టత్యంతమున్ జిక్కలే
అరయంగాఁబడు, మోసగాండ్రు తఱచై యయోగ్యుఁబీడింత్రు తు
సంసరణం బేగతి నీఁదు మానవుఁడు మోసంబాఁగి కామేశ్వరీ॥

మ॥ వయసుల్ నాల్గిట జవ్వనంబు మిగులం బాపిష్ఠ, మైశ్వర్యము
న్నయెడం జెప్పెడి దేమి? వార్ధకము విజ్ఞత్వంబు సుంతున్న నే
భయమున్ లేనిది, యష్టు సంస్కృతిమహాభారమ్ము నెత్తేక్కదే
నియు దేహిన్ దరియింపఁజేయు నిదియే నిక్కమ్ము కామేశ్వరీ॥

మ॥ పరువం బుత్తమమంత్రుడుగాని భగవద్భక్త్యాదు లం దబ్బు ట
బ్బుర, మాహేతువుఁజేసి వార్ధకమునే పూజ్యంబుగా నెంతు, సఁ
సరణమ్మున్ సుతులందుఁ బెట్టి మది నాసాయమ్ము నీనామసం
స్మరణమ్ముంబూనరించునట్టి గృహి కోశర్వాణి! కామేశ్వరీ॥

శా॥ కామాద్యంతరరిప్రకాండమునెడన్ గామంబె దుష్టంబు, వృ
ద్ధేమాత్రమ్ము వివేకమున్నఁబడఁడాయీయేవమందున్,సుతుల్
సామర్థ్యమ్మున నింటిభారము వహించన్ జాలుచో వృద్ధు శ్రీ
రామా! కృష్ణ! యటంచుఁ దాఁ గడపు వార్ధక్యంబు కామేశ్వరీ।

మ॥ ప్రళయంబే యిది, లేదుసందియము ప్రారంభించె ఝంఝామరు
చ్చలితంబుల్ తరఁగల్, క్రమక్రమముగా సర్వంసహాచక్రమున్
గిళితంబుంబూనరింపకే విడుచునే? గీడెంచి మేలెంచికో
వలయున్ మంగళమున్ ఘటించుటకు నిన్ బ్రార్థింతుఁ గామే॥

మ॥ పలుబాముల్ వడనుండె దేశ మెటు లీపాకంబు వారింతువో
కలవో? లేవో? యటన్నసందియ మెదన్ గన్పట్టు, లేకున్నచో
నిలయెట్టుల్ నిలుచున్, రవీందులకు నాయీతేజ మెట్లబ్బునం
చలమున్ బ్రశ్నము, లుంటివన్నదియె సిద్ధాంతమ్ము కామే॥

మ॥ యుగమర్యాదను బట్టిచూడ నెవ రుద్యోగించినన్ దేశ మి
వ్వగకుం బాసి సుఖించుమార్గ మగుపింపంబోదు, నానాఁటికే
దిగులో గన్పడుచున్న, దెట్టు లిఁక నీ దీనత్వమాఁగున్, శుభం
బగుపట్టన్ భవదీయమైనదయనే ప్రార్థింతుఁ గామేశ్వరీ॥ ౮౧౦

మ॥ జరిగెన్ భారతయుద్ధ మయ్యది శతాంశంబేని యీనాఁటిసం-
గరమం దుండదు, ఖండఖండముల కీకంగారు ప్రాఁకెన్ సుదు
స్తర మేరీతిని మార్పుచెందునో? ప్రపంచంబెల్లఁ బీడించు ని
క్కఱ వెట్లాఁగునోకో? అయోమయముగాఁగన్పట్టుఁ గామేశ్వరీ॥

*

మ॥ గెలుపున్ గాంచియునోడుమూఁడియునుదుఃఖింపన్ మొదల్వెట్టుటే
ఫల మీయాజికి; నింటనొక్క రితరుల్ బాహ్యాంబునందుం బోరిన్
బలవింపన్ దొరకొండ్రు, దేశమున కీపైనేని కళ్యాణమున్
గలిగింపంగదవమ్మ! నీకిదె నమస్కారమ్ము కామేశ్వరీ॥ ౪౧౨

శా॥ యుద్ధం బాఁగినమీఁదఁగూడ సుఖమం చున్నట్లు లేదంచు నే
సిద్ధాంతమ్మొనరించి రీధర, కదే సిద్ధాంతమో? పాప మం
తిద్ధాత్రీసతి యేమిచేసికొనెనో? యీవేని గల్గించుకో
మాత్మద్ధత్య మ్మది యెట్టిదో? తెలియఁగా కష్టంబ! కామేశ్వరీ॥

మ॥ దురహంకారము దుస్స్వభావము జగత్తుంబట్టి పీడించు, నె
వ్వారు రాజ్యంబుల నేల రీ ద్వితయమే పాలించు, నీవృత్తికి
న్నరకంబే శరణంబు, దీని యెడలన్ వ్యామోహమే నేఁటిసం
గరముంగూర్చిన, దద్ది గూర్చె మహోత్పాతంబు కామేశ్వరీ॥

మ॥ అపుడవ్వామనమూర్తి విక్రమముభూమ్యాకాశముల్ నిండి దూ
రిపులన్ గాతరులంబొనర్చె, నిపు డేరీ తాదృశుల్? రాజ్యమ
న్నపు డెట్టేనియువీరభోజ్య,మటన్యాయాన్యాయముల్ సున్న,దు
ష్కపటం బూనక నెగ్గనే? హరికి నీకార్యంబు కామేశ్వరీ॥

మ॥ ఎవరో గైకొని యిప్పు డేలు ధర మాదే పూర్వ మిండంచు నేఁ
డనసీపాలకులైనవారి సమగన్ వ్యాపించియున్నట్టివా
రవనిన్ దాసమొసంగనెంచెదరె? యేగ్రై యుండ్రుగా కీను, లే
కవి యీయీవికి సమ్మతించు నిది భిక్షారీతి కామేశ్వరీ॥ ౪౧౬

మ॥ నినుఁ గొల్వన్వలె, నిన్నుఁ బాడవలె, నిన్ సేవించి నీవల్ల నీ
జనికిన్ సార్థకతన్ గడింపవలె, నిస్సారంబు సంసారమం
చు నెఱుంగన్వలె, నట్టివానిబ్రదుకే శోభించు నన్యున్ గణిం
చినచోఁ గ్రైతకు నొప్పుగల్గదుసుమీ! శ్రీదేవి! కామేశ్వరీ॥

శా॥ పాపారణ్యకుఠారధారయగు నీపాదద్వయీభక్తియే
యాపత్తుంగనకుండ భక్తులను సర్వావస్థలందున్ సదా
కాపాడున్, లలితాసహస్రి మిటు వక్కాణించు, నీవే కృపన్
బాపుల్ నెగ్గఁగఁ జూపియుంటి తరణోపాయంబు కామేశ్వరీ॥

మ॥ జననీగర్భమునుండి వచ్చినమొదల్ చాఁబోవునందాఁక నే
మనుజుండేని యఘంబుసేయమి యసంభావ్యంబు, పాపమ్ములం
బొనరించున్, బొనరించుఁగాక యెపుడెప్డో నిన్ను ధ్యానించువాఁ
డనఘుండై భవదంఘ్రిసన్నిధిని సౌఖ్యంబందుఁ గామేశ్వరీ॥౭౧

శా॥ ఆధివ్యాధులతోడ బాధపడువాండ్రంబా! నిను న్వేఁడి యా
బాధల్ వాసికొనన్ యతింప, రిదియే భైషజ్యమం చెన్నియో
గాధల్ గన్పడెడిన్ బురాణములఁ, దద్గ్రంథమ్ములన్ జెప్పువా
రో ధర్మజ్ఞు లసత్యమాడెడి యయోగ్యుల్ గారు కామేశ్వరీ॥

మ॥ జనియించుం గొని సంసృతిన్ బడునెడన్ సారజ్ఞుఁడేయాచు స
జ్జనుఁడేయాచును బాపభీరువగుచున్ సత్యవ్రతుండై చరిం
చునుగాకయ్యదిగూడ నెవ్వనికో గూర్చున్ సేగి;యింకెట్టులో
మనుజన్మం డనఘుండుగా బ్రదుకు సన్మార్గంబు కామేశ్వరీ॥

మ॥ పరమానహ్యపుసంసృతిం బడి భవద్భక్తిన్ లవంబేని ఆ
మరణంబున్ గనకే జనిన్ గడపు దుర్మానుల్ శతం బున్నయి
త్తఱి జన్మించియు మూఢభక్తి నెటులో త్వత్పాదపద్మద్వయీ
స్మరణమ్మున్ బొనరించుచుంటిఁ దరియింపంజూడు కామేశ్వరీ॥

మ॥ పరమాజ్ఞానులకున్ ప్రపంచవిభుతాపాకంబు గల్పింతు వీ
శ్వరి! నీసత్తు నెఱుంగ కీయిల విపత్పాథోధిలో ముంచి, రు
ర్వరకామంబునయందుమగ్గ్గ, నెపుడో బాంబ్వభ్రనిర్ఘోషముల్
చెఱుపంగాఁ బనిలేదు, నేఁడె చెడియెన్ క్షీణించి కామేశ్వరీ॥

శా॥ యావల్లోకము యుద్ధపంకమునయం దాకంఠమున్ మున్గె, నిం
దేవా డున్ మిగులంగ లే, దెటులొకో యీగోడుచల్లారుటల్?
నీవే వత్తువొ? భర్త నంపెదవొ? యీ నిర్వేదమాగంగ నో
దేవీ! శక్యముగాదు వేఱొకరికిన్ దిక్కీవె కామేశ్వరీ॥ ౨౨౨

శా॥ నీ నామ మ్మొకమారు తా నెఱిఁగిగానీ నేరకేగాని యే
దీనుం డాత్మఁ దలంచు వాఁ డనఘుఁడై దేదీప్యమానప్రభా
స్థానంబై యిహమం దటుండఁగఁ బరస్థానంబునంగూడ నెం
తేనిన్ శోభిలునంచుఁ బల్కిరి మునుల్ నిక్కంబు కామేశ్వరీ॥

శా॥ నే నే నేమము చేఁతగానిజడుఁడ న్నిన్ గొల్చి సర్వామయ
స్థానంబయ్యు సుఖించు టెందుల కగున్ దారా్కఁ నాకొన్ని ని
ష్ఠానాస్తిక్యముగల్గు మానవులు విశ్వమ్మందు మృగ్యుల్ భవ
ద్ధ్యాన మ్మొంచుకతక్క నే నెఱుఁగ నే తంత్రమ్ము కామేశ్వరీ॥

మ॥ గురువుండన్వలె మంత్రితంత్రములకున్ గొండొక్కఁడీనాకు నీ
చరణంబే గురు, వింటివేల్పవని నిచ్చల్ నిన్ను ధ్యానించుచే
పరమార్థం బనుకొంటి నయ్యది శుభప్రాగ్భారముంగూర్చి నన్
గఱువల్ మెచ్చెడివానిఁ జేసి యశముల్ గల్పించెఁ గామేశ్వరీ॥

మ॥ * ఎదియో సిద్ధినిగోరి చేయుజపమేనీ దేశికుం డుండి 'యి
య్యది యట్టుల్ మఱి యద్ది యిట్లని రహస్యార్థంబు బోధించి ది
ద్దఁదగు, న్నాయొనరించునట్టిది యెదో ధ్యానంబు సత్యవ్రతుం
డిది నా కిచ్చెను, దేశికుం డతఁడె నా కిప్పట్లఁ గామేశ్వరీ॥ ౨౨౬

మ॥ గురు వుండన్వలె వేదశాస్త్రములకున్ గూలంకషంబౌ మతి
స్ఫురణం బుండవలెన్ భవత్పదయుగాంభోజమ్ములన్నెమ్మదిన్
స్మరియింపన్ గురువేల? పూర్వజనిసంస్కారమ్ముసన్ దావృశా
దర మొం డబ్బినఁ జాలు, సంసృతి నదే దాఁటించుఁ గామేశ్వరీ॥

---

* సత్యవ్రతుని కథ దేవీభాగవతమునఁగలదు, చూ,

శా॥ రిక్కల్ వాయుపథమ్మున న్నిలిచెనే? పృథ్వీభరం బూనెనే
దిక్కుంభుల్? మఱి వాని కాదరు వదేదీ? సర్వసంభర్త వే
ఱొక్కం డుండెడినంచుఁ దోఁచుమదిలో యోజించుచో వేదపున్
వాక్కుల్ దెల్పఁగనేల? భూతగణమే వాక్రుచ్చుఁ గామేశ్వరీ॥

మ॥ ప్రకృతిన్ జూచి "యి దెట్టు లుద్భవిలె? భూభాగంబు సంద్రమ్ము నీ
వికృతుల్ దేనివి? కామలోభములు నిర్వేదంబు మోదంబు దే
నికతానన్ ఘటియించు? గర్మమున కేనీ కారణం బేది?" యం
చొకమాఱేని గణించువోఁ గలుగు నేదో జ్ఞప్తి కామేశ్వరీ॥

శా॥ శ్రీకిన్ జాపలతాగుణ మ్మొకటియే చెప్పన్ బురాణమ్ము, లే
నా కంజాలయ కింకనొక్కఁ డిట వ్యాఖ్యానింతు, నెవ్వాండు దు
ర్ధీకుండో, కణమేని యర్థి కిడఁడో, దీనుం గటాక్షింపఁడో,
ఆకంకోష్ఠునియింట నుండు సతత మ్మాయమ్మ కామేశ్వరీ॥

శా॥ తా నెచ్చో సడుగుంచు నయ్యెడల విద్యాగంధ మంటంగనీ,
దేనోధీనములైనకృత్యములపై నిచ్చల్ రగుల్కొల్పు, దు
ర్మానిన్ జేయును లచ్చి; నూటికెవఁడో మాన్యుండుగా నున్న న
వ్వానిన్ వీడఁగనెంచు నాయమస్వభావం బిద్ది కామేశ్వరీ॥

మ॥ సుర యేలాటిదో శ్రీయు నట్టిదియె, యెచ్చో నద్ది వర్తించు బల్
గరువం బయ్యెడ నుప్పతిల్లితుదకున్ గంకోష్ఠుఁగామార్చు, నా
సిరిచే నుత్తమలోకముల్ గనిన సుశ్రీకుల్ గలా; రట్టి వా
రరయన్ మృగ్యులు, సత్త్వశక్తి యిటు లేలా మార్చుఁ గామే॥

మ॥ సిరికిన్ సాత్త్వికియన్న గౌరవ మెటుల్ చెల్లున్, దదంఘ్ర్యంబుజా
తరజం బంటినయిండ్ల నెల్లెడ రజస్సంపత్తి గన్పట్టు, నే
సరసత్వంబాకో? వాగ్వధూటిని రజస్సంసక్తగా నిర్వచిం
చిరి విజ్ఞుల్; పరికింప సాత్త్వికము తచ్చిహ్నంబు కామేశ్వరీ॥

శా॥ నీ కేత త్రితయమ్మునం దొకటియున్ లేకున్న దూరాక్షసా
నీకమ్మున్ వధియించుపొంటెం దమమున్ జేకొంటచే దానినే
నీకున్ సాజముగా వచించి రది మన్నింపంగరా దంబ! సు
శ్లోకుల్ నిర్గుణవంచుం జెప్పిరి నినున్ శోధించి కామేశ్వరీ॥౮౩౭

మ॥ ఎవనిన్ భారతి గారవించునో అతం డెందుండు నాయింటిలోం
గవనంబో, మఱిగానమో, యుభయమో కైవారముల్ సేయుచు
న్నవనీహారరసదృక్షమాయశము సంధానించి యద్దేవి దే
హావిలాసంబు నటింపంజేయు టిది ప్రత్యక్షంబ కామేశ్వరీ॥

మ॥ కవనంబున్ మఱి గాన మీయుభయమున్ గా కన్యపుస్తమ్ము లే
వ్యవహారమ్మునొ బోధసేయు నవి "బీర్వా" లెన్ని నిండించినన్
ద్రవిణంబిచ్చునుగాక వాణి యచట న్నాట్యంబుగావింప ది
య్యవియే విద్యలు, కైత యీద్వయమునం దాఢ్యంబు కామే॥

శా॥ న్యాయస్థానపుం బీఠ మెక్కి సకలాన్యాయమ్ములన్ జేసి యీ
కాయమ్మున్ సతమంచు నెంచికొని రొక్కమ్మెంతొ యార్జించుంగా
కాయయ్యుం గని రోయు నీ జగము, విద్యన్ నేర్చికొన్నందుకీ
రోయంగాంబడుటే ఫలంబె? యిది దుర్యోగంబు కామేశ్వరీ॥

శా॥ "లంచంబే యెఱుంగం డితండు ధనమున్ లక్షింపం డత్యుత్తముం
డంచుం బేర్గణియించు నొక్కఘనుండయ్యాఢ్యుండు తత్కీర్తితో
మంచం బెక్కక లక్షద్రవ్య మొక టేమార్కన్నుగుట్టంగ లో
భించు, నోమ్ములు నూఱు వోయి చెడెడిన్ బేరప్డు కామేశ్వరీ॥

శా॥ జారుల్ చోరులులోనుగాం గలుగుదుర్జాతుల్ శతం బుండుగ్రా
కేరున్ లంచముపట్టుపెద్దలబలెన్ బృథ్వీమహాదేవికిన్
భారంబై వెతగొల్పు, రీఘనులు విద్వచ్ఛ్రేణిలోం జేరియుం
బ్లూరిన్ మేసెద, రెట్లు వీరి జననంబున్ మెత్తుం గామేశ్వరీ॥

మ॥ కవులుం బండితులుం బ్రతిగ్రహణముల్ గావింతు రాకిచ్చువా
రెవరుం గన్పడ, రట్టి లాభములు వీ రెట్లాచరింపంగలా?
రవనీపాలనియుక్తులే తగుదు రాయా లాభముల్ గూర్ప, న
ట్లవుటం వీరలు పూరిమేయు టెటు సంప్రాప్తించుఁ గామేశ్వరీ॥

శా॥ జంతుప్రాణములన్ బలింగొనుచు నశ్రాంతమ్ము జీవించు దు
స్స్వాంతుల్ గూడ శిరమ్ము నెత్తికొనఁగావచ్చుంగటా! లంచగాం
డ్రెంతేవాసులకన్న నీచు, లలవా రార్జించుద్రవ్యంబు కా
సంతే నాఁగదటం చెఱింగియును వా రార్జింతు కామేశ్వరీ॥

మ॥ కరణంబాది దివానుదన్క నిదియేకా జీవనోపాధి కా
మరణంబుం బొనరించువ్యాపృతి, యధర్మంబయ్యు నీలంచ మె
వ్వరొ తక్కంగయిఁకొంద్రుసర్వులుఁ, గవిత్వంబుం మఱిం గానముం
దిరిపం బెత్తునుగాక ధన్యములగుం దీవింపు కామేశ్వరీ॥ ౨౨౨

మ॥ ప్రతివృత్తిం గల వేవియో దొసఁగు, లేవ్యాపారముం జేయ కే
మతిమంతుండును నెగ్గడంచు నెఱుఁగు న్మన్మానసం, బీయస
త్కృతిలోనున్న యపాత్రతం గుఱిచియే యే నింతచింతింతు, ని
ష్పతితుల్ భూమికి భారభూతులని మద్భావంబు కామేశ్వరీ॥

మ॥ ధనవాంఛం విడువంగ లేఁడుకద విద్వాంసుండుగానీ మహా
ఘనుఁడేగాని విరాగిగాని యెవఁడేగానీ యెదో లంచముం
గొను టేమంత యఘంబటన్న, నిది యే క్రూరుండు పాటించు వా
నిని స్వాంతమ్ము త్యజించిపోవునెటకో నీతొఁచుఁ గామేశ్వరీ॥

మ॥ ఎపు డేదో రుజ పీడవెట్టఁగను న న్నెన్నాళ్ళిటుల్ మన్తు, నీ
కృపకుం బాత్రుఁడనై వెతంగుడువ నీ కేకీర్తి? నీ గాథలం
జపియింపంగల స్వాస్థ్యమే నొసఁగి నం సాఁకంగ లేవమ్మ? యే
యుపకార మ్మిటువంటి యాయువులు సేయుం దల్లి? కామేశ్వరీ॥

మ॥ ఒక బిల్వంబొ? యొకింత కుంకుమమొ? నీకొక్కప్డు డర్పించుచో
సకలవ్యాధులు నాధులుఁ సురిఁగి విశ్వస్తుత్యమౌ కీర్తితో
నకలంకంబగు సంపదల్ నెగడునం చన్నారు మానీందుౖ, లెం
దు కుపేక్షించెదు నన్ను, నీ కరుణఁ చేఁ దోఁగింపు కామేశ్వరీ॥

మ॥ ధన మార్జించుట, సంతతిఁ గనుట, విద్వత్తఁ విజృంభించి భూ
జనమాన్యత్వము గాంచు టీసకలముఁ జ్ఞానైకదృష్టిఁ వివే
చనగావించిన నాత్మకుం గలుగుస్వేచ్ఛఁద్రుంచుకొంచేయగుఁ
గనియున్ గానరు, విజ్ఞులుం బడుదు రీ గాలానఁ గామేశ్వరీ॥

మ॥ ప్రతివస్తుప్రతతిఁ జతుర్గుణితదవ్యంబిచ్చి కొన్గోలు ప
ద్ధతిలో క్షామము హెచ్చెఁ, బండెడిని గేదారంబు లేలాభ? మీ
క్షితికిఁ క్షామపుఁబీడ తగ్గదు, స్వదేశీయుల్ వణిక్కుల్ దురా
గతముఁ గానక పెంపుచేసెద రిటుల్ క్షామంబు కామేశ్వరీ॥

శా॥ ఏదో తైలముతోడ దీపములు ము న్నెట్లో వెలింగెఁ, జగం
బేదో యన్నము మెక్కె, మేనిబలమం దేలోపముఁ లేక యుం
కేదైన్యమ్మునుగూడ లేక బ్రిదికెఁ, హీనాతిహీనత్వ మి
ట్టీదేశమ్మును గుర్రింగఁదీసె నెటులో యీవిూఁదఁ గామేశ్వరీ॥

శా॥ కాఫీతోఁ జెడెఁ గొంత దేహబల, మింకఁ శేషమంచున్నచోఁ
'టీ' పాడుంబొనరించె, బాల్యముననే "టీకాల" నిర్బంధ, మిం
కాపై బోలెఁడు దుష్టముల్ వ్యసనముల్ వ్యాపించె దేశాన, నే
రాఁపఁ జాలుదు రీమహావ్యసనదుర్వ్యాసక్తి కామేశ్వరీ॥ ౭౫౨

శా॥ స్నానంబుండదు కాళ్లునే న్గడుగ రాసాయంబు మంచుండు దే
శానఁ వారిది యెవ్వ రందురు దురాచారంబటంచుఁ; మఱిం
కానారీమణు లా నరోత్తములు మా కధ్వంబుచూపించువా
రైనా, రెంతటి దుర్విపాక మిది సహ్యంబౌనె? కామేశ్వరీ॥

మ॥ పసికుఱ్ఱల్ బడి కంపుచో శ్వపచకోపాధ్యాయుఁ డాడుం బడిన్
దొసఁగుల్ బోలెడు 'టీచరీ' పదవి కాదో సమ్మలే లేనిచోఁ
బొసఁగుం బాటుదయింపదిట్లు చెడియెం బోవిద్య యీముప్పు 'కాం
గ్రెసు' వార్దెచ్చి రెటుల్ నివార్యమగు నీ కీడిప్డు కామేశ్వరీ॥

మ॥ మఱియాదల్ చెడునన్న యంతవఱకేమాన్యుల్ బుధుల్ వ్రాసియుం
చిరి, యిష్టావివరంబు బోధపడె, నాఁటిస్త్రైక్యంబ సర్వానకున్
గుఱుత్తై రాజ్యముసేయుచున్నది, యనేకుల్ చేయిపై కెత్తుటే
శరణం బన్నిటి, కద్దియే జగతికిన్ శాస్త్రంబు కామేశ్వరీ॥ ౨౫౫

శా॥ మాలం డొజ్జగనుంటకన్నను గడుం బ్రాముఖ్య మర్పించి రే
శాలన్ మాలలకుఱ్ఱఁ డుండఁ డది నిష్కాస్యంబుగాఁ జెప్పుచున్
రూలేర్పర్చుకతాన 'మాస్టరులు' 'రారో' మాబడి న్నిల్ప నం
చోలిన్ మాలల వేడఁగావలసె నయ్యో! పీడ కామేశ్వరీ॥

మ॥ ధనమన్నన్ దృణమట్లు చూచుసలవిద్వాంసుండె కాలాంతరం
బునఁ బ్రాణమ్మునకన్న హెచ్చుగ ధనమ్మం జూచు గేహమ్మునన్
దనయుల్ మన్మలు గల్గుగేస్తు ధనమే దైవం బనున్, జోగికా
ధనముం బూరియు నొక్కటే, యిదియెతత్త్వంబు కామేశ్వరీ॥

మ॥ తపఁ బోఁడింబొనరించికొన్న యతియున్ ద్రవ్యంబు నాసించుచోఁ
దలఁ పవ్వానికి బోడి గాదనుటయే తథ్యమ్ము, సంసారమే
వలపించున్ ధనముం, దదన్యునకుఁ దద్వాంఛోదయం బెన్నఁడుం
గలుగంగూడదు,కల్గుచో నది పురాకర్మంబు కామేశ్వరీ॥ ౨౫౮

మ॥ ఇపుడో శేషా యటన్న వృద్ధులకు నీ హేయంపులోభంబు వ
చ్చిపడున్, వారల కస్తిఁ జూచి పరులిస్సీయంచుమాపింతుర్, వా
రి పరితాపము స్వార్థమైనయెడ వారిన్ దూఱఁగావచ్చు, గా
దు పరార్థం,బిది సంస్కృతిస్థ మగు దుర్దోషంబు కామేశ్వరీ॥

మ॥ ఎవఁడో యొక్కరుఁ డేవమూని చనుఁగా కీఘోరసంసారమం
దవనీచక్రము సర్వ మిందుఁ బడి పెల్లావృత్తిపాలౌఁ, బున
ర్భవమేగాంచనివారు మృగ్యు, లది సంప్రాప్తించియేతీరుఁ, ద
ద్భవపుం బాగునకై యతింపవలె వృద్ధప్రాణి కామేశ్వరీ ॥

మ॥ తన కున్నంతటిలోన దానము, భవద్ధ్యానమ్ము, దీనావన
మ్ము, ననాసక్తి, యధర్మవర్తనయెడం ముమ్మాటికిం ద్వేష మీ
గౌనముల్ గల్గినఁ జాలు వచ్చుజనికిం గొంతేని శ్రేయంబుగాం
చనువచ్చుం మనుజుండు మోక్షమది దుస్సాధంబు కామేశ్వరీ॥

శా॥ ఈమాత్రానకుఁగూడ నోఁచనిజనంబే నూటికి న్నూఱుగా
భూమిన్గన్పడు, మోక్షముం గనఁగ నమ్మమ్మార్గులుంగారటం
చేమేమో నిగమాంతముల్ పలుకున స్దైవానికిం లభ్యమా?
సామర్థ్యానకు మించుదాని కెగురన్ శక్యంబె? కామేశ్వరీ॥

మ॥ ధనలోభ మ్మొకఁ డంతరింపవలె విద్వత్త్వాఫలమ్మై జనుం
డనయమ్మం బరమార్థతత్పరతమై నాయుష్యము న్నెట్టి;దా
నిని రిక్తుల్ విడనాడనేర్తురు ధను ల్నేరంగఁబో రీడ;దు
ర్ధనికత్వమ్మునకన్న నిర్ధనతయే ధన్యమ్ము కామేశ్వరీ॥ ౨౬౩

శా॥ ఏ యుద్ధమ్మునయందో చచ్చిన జనంబే పుణ్యవంతమ్ము, వ్య
ర్థాయుష్కుంబయి చావకే మిగులు నద్యో ప్రాణివర్గంబు ని
శ్శ్రేయస్కం, బెటు జీవయాత్రగడపుం? శ్రీ వోయె,మృత్యోక్కటే
యీ యుద్ధమ్మున పోక నిల్చెడి ధనం, బేమందు? కామేశ్వరీ॥

మ॥ పరమాత్మంశు శరీరధారియయి జీవత్వమ్మునం బేర్చి సం
సరణమ్మం బొనరించునంచుఁ బలుకన్ ఛందశ్శిరస్సుల్,భయం
కరమా సంసృతిపంకమందుఁ బడ నే కర్మంబొ యవ్వాని? కీ
నరక మ్మా పరమాత్మ కేటి కనుచు న్నాప్రశ్న కామేశ్వరీ॥

శా॥ ఏ కర్మమ్ములు లేనివాఁడుగద యయ్యా శానుఁ, డేకర్మము
ల్లేకే కల్గదు జన్మ మందురి, మఱి యేలీలన్ బొసంగెన్ జనుః
పాకం,బీవిషయం బెఱుంగుటకునై పాండిత్యముల్ చాల వెం
తో కొంతుండవలెన్ విశేష,మది యెంతోయుండుఁగామేశ్వరీ॥

మ॥ సెలవే నీవలె,నిల్వఁగాఁదలఁచుచోఁ జే వించుకంతేని యీ
వలయు,న్నీదయ నెన్నిసార్లో యిటునేఁబ్రార్థించితిన్, బెండుకుం
దులయామేన్ భరియించుటెట్లని మదిందోఁపంగఁబోదొక్కొ? నా
తలమే కాలమునెట్టఁ? జేవసియి నిన్ ధ్యానింతుఁ గామేశ్వరీ॥

మ॥ తగుపాత్రమ్ము తటస్థమైనపుడు దాతల్ రిక్తహస్తమ్ము చూ
పఁగ లే, రీ వటువంటివారలకు ప్రీత్యం బేటికో పుష్కల
మ్ముగ నీ వంటకా ? 'అష్టకష్టముల' లోఁబొమ్మంచు సర్థిన్ హతా
శుఁగ నంపించు కొంకంపు, నీవు నెటు స్పైచున్ దాత? కామేశ్వరీ॥

మ॥ ధనికుల్ సర్వులు దాతలే యగుచునున్ దారిద్ర్యమే లేదు కా
వున నే లోభము నంటఁగట్టితివి, సత్పుణ్యాన స్వర్లోకమం
దును సమ్మర్దము వచ్చె,నింద్రుఁడు కెలమి "న్యాయసన్ను" వారించుని
కనయమ్ము న్వినయమ్ము చూపఁదగు వాఁడౌఁగాక కామేశ్వరీ॥

శా॥ వేదశ్రోత్రియముల్ బదింబదిగి సౌవృత్తు ల్యాచించెన్, గృహ
స్థై దైవాఱుట సంతు విస్తరలె, నయ్యార్యుండు భిక్షాటనం
డీదేశమ్మున సత్త్రిపాత్రులకు దాక్షిణ్యమ్ము చూపం డెవం
డో దేవీ! యిఁక వేదశాస్త్రముల కాయుస్సేది? కామేశ్వరీ॥

మ॥ కొమరుల్ వేదవిమర్ బొసఁగ్చుటకు నకూల్యలంకషం శిష్ఠ సా
మములం జెప్పచు వచ్చె నన్నుఁగనఁగా,స్మార్తమ్ము కంఠస్థ మా
శ్రీమకం దగ్గఫలమ్ము గన్పడదు దుష్కాలమ్ము దాపయ్యె శ్రౌ
తము స్మార్తమ్మును బైపయింగలవె విద్యామూర్తి కామేశ్వరీ॥

మ॥ ఎవరో పెండిలులన్ సదస్యము లటం చివ్వారలం బిల్చి గౌ
రవపూర్వమ్ముగ నిచ్చువా రెదియొ పూర్వం, బిడ్డ యుక్తేకరా
త్రి వివాహమ్ములు రద్దుచేసె, సకలశ్రేయస్సు లీరీతిగా
నవనిన్ రూపఱె నెట్లుగా బ్రదుకు బ్రాహ్మణ్యంబు కామేశ్వరీ॥

మ॥ భవకాలానలదహ్యమానమగు జీవవ్రాతమున్ బ్రోవ నీ
స్తవ మొండే శరణమ్ముగా నొడివెడిన్ దత్త్వజ్ఞసిద్ధాంతముల్
శివసంధాయిని పూర్వజన్మకృత మీ శ్రేయస్సు నా కిచ్చె నా
కవన మ్మన్నివిధాల నా కవసమే యౌగాక కామేశ్వరీ॥౮౭౩

మ॥ చదువుల్ సందెయుఁ దెల్వి తేటలు భవత్సాహాయ్యమున్పించె దే
బ్బదిమూఁడిప్పుడు బుద్ధియున్నది, నినుం బ్రార్థించు సచ్చింతతో
నదనేగించుట మేలొ, సంసరణపున్ వ్యాప్తిన్ మదిన్ జొన్పి స్వః
పదనిశ్రేణిక చూచికోమి తెలియో? వాక్రువ్వ కామేశ్వరీ॥

శా॥ కాయంబూడ్చి సనోంపగాయము జలూకానాయుతస్పృష్ట మూ
మ్మూర్ఛయించు స్నిగసూంటె మీపిమయు, ఘనకోటి వాంఛముక్తోఁ
గా యత్నింపఁగ వాకి మ్ముకటతక్కన్ దట, వారియమ్మ తే
నాయమ్మం బొసటంప, నే నటింగియో చద్చంతుం గామేశ్వరీ॥

మ॥ మునుముందుం దెసమున్ గ్లపింపఁగను మున్ మూర్ఘంబు ఖండించుగండునం
దనులం గూర్చితో మన్మలంగఁ జేచిరో తాపమయంబందు లే
కనుపట్టున్ బరిసౌఖ్యమేమి యొసఁగింగా నేర్తు వ్యాపార్జితే? ని
న్ననయంబున్ స్మరియించు లేపరసుఖం బర్పింపుఁ గామేశ్వరీ॥

శా॥ సంతుం గాంచనిపూర్వ పుణ్యముగ నే సంతాప, మద్దానికిన్
సంతాన మ్ముదయించుపిమ్మటనె యీ సంసారతాపత్రయం
బంతుంబొంతును లేకయున్నయది, నా యజ్ఞానము న్నికు నే
స్వాంతమ్మం దనిఁగించి చెప్పితి రహస్యం బేల కామేశ్వరీ॥

శా॥ కామక్రోధములాదిగాఁ గల యరిషట్కమ్ము నందు లోభ మొక్కటం
డే మిత్రమ్ముగ వృద్ధపట్టుఁగ్రుధకోఁ, వృద్ధమందు తావిచ్చుఁగా
నీ మన్నింపరు వానికోప మెవరు, న్నేమమ్ముగా లోభమే
సామాన్యమ్ముగ వృద్ధు వీడ, దది వాస్తవ్యంబు కామేశ్వరీ॥

మ॥ తతి నూర్గేఁ బదు లెప్పుడున్ ధనము చేతం గల్గుచోఁ గాని డా
నతపస్విన్ ఘటియింపనేరదు; మనోనైర్మల్యమో యోగసం
తతులన్ గల్గిన సంద్రుడు గాని అది సందిగ్ధంబు; నీనాఁ మసం
స్మృతియే సంస్కృతిపాఠ మేను కనికన్ "మేల్ రైలు" కామేశ్వరీ

శా॥ అన్యోన్యాశ్రయమున [illegible] సుప్రీతివ్యాహార, మోదవ్యయముల్
[illegible] [illegible] [illegible] స్వాస్సన్నిని [illegible] ని
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] మున్ నైజాంతికో
[illegible] [illegible] [illegible] నే [illegible] కామేశ్వరీ॥

శా॥ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] సద్గతి
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] బ్బముల్
ఛీ! ఛీ! భారతదేశ మెట్లు చెడెనో శీలింపు కామేశ్వరీ॥ ౭౮౧

శా॥ నీతోఁ పాటుగఁ బూజ నాకు జరిగె, న్నీ పేర్మికల్మిన్ జగ
న్నేతల్ గౌరవమాచరించి, రెటనేని న్లేదు లోపంబు, ప్రి
ఖ్యాతింగూర్చిరి శేష మిట్టులె చనంగా నిన్నుఁ బ్రార్థింతు, నే
యూహింక మ్మడఁగింపనేరదు త్వదీయాశీస్సు కామేశ్వరీ॥

మ॥ ఎవియు న్నచ్చని నన్ను సంస్కృతిని నీ వేమంచు బంధించితో?
కవిగాఁ జేసితి, చాలు నెందులకదో గార్హస్థ్యమందుంచు? టిం
దు వివేకుల్ క్షణమైన నుండ రిది యేదో లేదు; లే దంబ! యిం
దవలోకించిన నేది గూడ హృదయాహ్లాదంబు కామేశ్వరీ॥

శా॥ దారప్రేమను లోఁగి యిందు దిగి సంతానమ్ము నార్జించి సం
సారం బక్కటతనన్ బలంపడుటచే సంతోషముం గాంచి యు
ద్వారిన్ బెంచుటకై ధనార్జనకుఁగా వాణీమహాదేవి బే
హారిన్ బోలె వ్యయించునత్కనికి సౌఖ్యం బేది? కామేశ్వరీ॥

మ॥ కొమరుల్ గల్గిన మున్న లుద్భవిలినన్ గోలాసకోల్లాస [illegible]
వ్యాముతోడం దు[illegible]నిసిం గిరికి విద్యావ్యాప్తి యాత్మీయవం
శమునం దుండినఁ [illegible] దృష్టి [illegible] గన్పట్టఁబో
దుమ! నిభక్తుఁడ నాసుకోర్కె నిక నుగ్యోగింపు కామేశ్వరీ!

మ॥ జననీ! గేహమునందు నీవగుసమున్ సన్నిద్రోఁదగ్గ శ
క్తిని దగ్గించితి దేహమునా, [illegible] దేవీ [illegible]గా
నినుఁ బూజించుట గాంచి [illegible]లు జేసి కూర్చుచున్నావు, న్ప
గ్గ్రాస [illegible] కామేశ్వరీ॥

మ॥ [illegible] ! [illegible]
[illegible]
[illegible] సాక్షాన్నిగా [illegible]
[illegible] బాబ! కామేశ్వరీ॥

మ॥ ప్రతిసంవత్సరము న్మహంబు సలుపన్ బాపాత్మకుల్ గూడ దు
ర్గతికిన్ దూరగులై జని న్వడి మహారాజన్యజన్యత్వసం
గతులై వాజిరథద్విపోద్భటభట గ్రామంబు సేవించు ను
న్నతిఁగైకొందు రటంచుఁ జాటెడిఁ బురాణశ్రేణి కామేశ్వరీ॥

మ॥ వ్రత మట్టుల్ పోనరింపఁజాలని దరిద్రాత్ములుల్ భవత్పూజనం
బితరుల్ చేసెడిదేని చూచునెడ నాయూపున్నె ముంబట్టి దు
ర్గతికిన్ దూరగులౌటె కా, దవలఁ బారావారపుత్రీసమం
చితదృష్టర్తకి వారి గేహములలోఁ జెల్లాడుఁ గామేశ్వరీ॥ రరర

మ॥ కౌమారుల్ తండ్రికి నుత్తమంపుగతిఁ గైకోఁ జేతు రస్మాట లో
కమునం దున్నను వక్రిమార్గ మది, దుఃఖప్రాయమౌ సంసృతిన్
శ్రమమేగాని శమమ్ము సున్న, యెటులో సాధించి నీనామమం
త్రము దాసన్ [illegible] గావలయు విద్యా[illegible] కామేశ్వరీ॥

మ॥ [illegible] నీపూజనమున్ గల్పించి కో[illegible]యున్
శర[illegible] [illegible] [illegible]ముల్ మహే
శ్వరి! నీకున్ గలిగించుగాక మనమున్ జ్ఞానంబు శాంతించి యు
ర్వరకున్ భద్రమొసంగుగాక యిదియే ప్రార్థ్యంబు కామేశ్వరీ॥

మ॥ ప్రతియేటన్ నవరాత్రికాలమున నీ భక్తవ్రయుం [illegible] సే
యుత సం[illegible]ముల్, గనంగొని జగమ్ముల్ [illegible]చుతన్
మహి[illegible] [illegible] నీకృపన్ మన్నించి కాపాడి ధ
న్యత [illegible]గాక [illegible] స్వస్తి కామేశ్వరీ॥ ౮౯-౧

మ॥ [illegible]
[illegible]
[illegible], భ[illegible] [illegible]
[illegible] భక్త [illegible] [illegible] కామేశ్వరీ॥

మ॥ భవదీయమ్మగుపూజఁ జూపితి, భవత్ప్రాసాదసాధుత్వమున్
జవిజూపించితి, వెందఱో బుధులతో సాంగత్యముం గూర్చితో
శివసంధాయిని! నీ కృపాకలనచే శ్రీమన్నుతం గంటి, నా
కవినాథావముగా భవత్స్మరణ లభ్యంబాతఁ గామేశ్వరీ॥ ౮౯-3

శా॥ ప్రారబ్ధమ్ములు డుల్లు, సంపదలు సంప్రాప్తించుఁ, దాపత్రయం
బాఱున్ బేరునునూరు లేక, శుభముల్ వ్యాపించు, సౌఖ్యంబు వి
స్తారంబౌ భవదీయశీతలకృపాసారప్రసారంబు చే
కూరన్ సర్వము భద్రమౌనని యెఱుంగున్ వీఁడు కామేశ్వరీ॥

మ॥ పలువోసమ్ముల కాలవాల మగుచు న్వర్తిల్లు నీలోకమం
దిల సర్వత్ర సమీక్ష మేర్పడుటచే నెన్నెన్నియో క్రొత్త చి
క్కులు మొలెత్తె, గృహస్థులన్ మనుచుదిక్కున్ మొక్కగన్పట్టదీ
ప్రళయంబాఁగి జగత్తుఁ బ్రోవుమని నింబ్రార్థింతుఁ గామేశ్వరీ॥

మ॥ నిరు డుంటిన్ బెజవాడలో నెలలు రెండేకాక పక్షమ్మొకం,
డరు దేరంగల శక్తి లేకయుఁ ద్వదీయార్చన్ గన న్వచ్చి యీ
పురి మాసమ్మును బక్షమున్ గడచినన్ బో లేకయున్నాఁడ నీ
గిరి నెక్కందగు శక్తి లేదు మదిలోఁ గీర్తింతుఁ గామేశ్వరీ॥

మ॥ గిరి నిన్నుం దరిసింపకుంటినను భక్తిన్నిన్నుఁ బూ[illegible]
శరభారాధ్యుని యింటఁ గాంచి మదిలో స[illegible] నీ
చరణారాధన కంగనా సభలలో సంగీతసాహిత్యముల్
పరిశీలించితి నింతకన్నఁ గలదే భాగ్యంబు కామేశ్వరీ॥ [illegible]

శా॥ ప్రమో ధర్మమను లాచరించి అపుడు ర్వ్యాప్త స్థితిన్ [illegible]చిరో
శ్రీయుక్తుల్ నృపు, లాసమస్తమును దుశ్చేతస్కులౌ వారిచే
మాయమ్మాయె నటంచు చెఱింగియును నామ్నాయజ్ఞులేగాఁడునున్
జేయన్నామనరు, మానికో నెది పరశ్రేయస్సు కామేశ్వరీ॥

శా॥ "పగ నేన్న" ననుకొన్న యీసభకె న న్నేగించుచున్నావు, స
ర్వాగోమూల మసత్యమం చెఱిఁగి న న్నాడించినట్లయ్యె నీ
రాగంబో యిదమిత్థ మంచుఁ దెలియన్ రాదమ్మ, న న్నేచు దూ
రోగం బాఁగవు త్రిప్పుచుందు శమ మారోపించి కామేశ్వరీ॥

మ॥ శనియే తెంచి పదేఁడులాయె, జయపూర్ణ మ్మాట్టురమ్మన్నఁ గో
రిన రాతే నవిపించి పంపితి, వటే రేచర్లగోత్రుండు ర
మ్మన గంగాధర రామరావు మదరా సాప్రీలికిం బంపి, తే
నన్నృతం బాడిన యట్టులయ్యె నిది నీయాశీస్సు కామేశ్వరీ॥ ౫౦౦

మ॥ సభలో నాకు నుపన్యసింపఁగలవాక్చాతుర్యముం జూడ ని
ష్ఠు భరంబై కనుపట్టుచున్నయది, గ్రామోఫోను చందాన వా
గ్విభవంబే నగుపట్టె నిందనుక నిర్వేలంబుగా, నిప్పు డా
ప్రభ కాయాసము మూఁడె నేమి గతి?సంబాళింపు కామేశ్వరీ॥

మ॥ గతమయ్యెన్ వయసిట్లు చాలవఱకే కంగారు లేకుండ,దు
ర్గతికిన్ దూరగుఁజేసి ప్రోచితివి, నీకారుణ్యము న్నమ్మి జీ
వితము న్నెట్టిడి భక్తులం బోకపుఁడన్, వేధింపనీకమ్మ! యే
వెతలు న్నన్నిఁక,నీకు నానతు లివే వేవేలు కామేశ్వరీ॥౨౧౦

మ॥ మునుకండన్ బయిపెచ్చు రుగ్ణుఁడ నినున్ ముక్త్యర్థమై వేఁడ కి
య్యదనన్ దేనినొ కోరి వేఁడు టుపహాస్యంబే యగున్, బ్రస్తుత
మ్మది యావశ్యక మెందుకేనియును నిన్నే నమ్మి నే నుంటిఁ,త్వ
త్పదముల్ నమ్మి చెడం డెవండనుచు మద్భావంబు కామేశ్వరీ॥

మ॥ భగవద్భక్తులకేని యాపదలు సంప్రాప్తించుఁ, బ్రాప్తించుఁగా
క గజేంద్రాదుల యాపదల్ వలెనె సుక్కుంచేతు రీవో? మఱి
న్నగసంవాసియొ లేక తద్ధరుఁడొ నీనామంబు సర్వాపదా
పగ, మీయమ్మ మొఱింగియే తలఁతు నేఁ బల్మాఱుఁ గామేశ్వరీ॥

మ॥ ఒక రుద్రాక్షను దెచ్చి నా కొసఁగె విప్రోత్తంసుఁడొక్కండు నేఁ
టికి వారానకు మున్ను స్వప్నమున; నాఁడే తోఁచె నేదో మహా
సుకృతం బబ్బెడి నంచు వెంబడిగ సుశ్లోకుండు స్థాపం బిటుల్
ప్రకటింపన్వలెనంచు నచ్చెఁ గవియూ భద్రయ్య కామేశ్వరీ॥

మ॥ శివనామస్మరణమ్ముకన్న జనికిన్ శ్రేయమ్ము లే దెందు; నే
'నవుఁగా' దంచన లేల? విఘ్నపతి నీ కంబా! కుమారుండు, నా
కవు సోదర్యుఁడు, మీపురాణ మిది, భాగ్యం బిట్లు తానై వరిం
చె, విరించాభుఁడు వీరభద్రయ యశశ్శ్రీఁ గాంచుఁ గామేశ్వరీ॥

మ॥ అతఁడుం దాఁ గవియయ్యె నెందులకొ నన్నర్థించె, నీచేతఁ బ్రే
రితుఁడై యుండెడినేమొ? లేనియెడ నీవృద్ధున్మదిన్నమ్మి యే
కత మీ నా దరి కెట్లు వచ్చు? నిది సత్కార్యంబు నీపేర్మి యీ
యుతికర్తవ్యము నెగ్గఁజేయవలె నే నెవ్వండఁ గామేశ్వరీ॥ ౨౦౭

శా॥ దేవీభాగవతంబు నీదుబలమే దిద్దించె నాచేత, నా
ధీవైశద్యము గా దెఱుంగుదును నీదే శక్తి సర్వమ్ము; త్వ
త్సేవాతత్పరు లింగధారిసుకవిన్ శ్రీవీరభద్రయ్య సం
భావింపందగునంచు నిందు దిగితిన్ మన్నింపు కామేశ్వరీ॥

శా॥ స్కాందంబున్ దెలుఁగించు భద్రయ శివాకారుండు ప్రేరేప నీ
యందున్ భారము పెట్టి యాశువుగ నేఁ బ్రారంభమున్ జేసి సూ
రీందుల్ మెచ్చఁగ మాసమాత్రమున నాయీయూర నీభర్తకున్
విందున్ జేసితి మల్లికార్జునునకున్ విన్పింతుఁ గామేశ్వరీ॥ ౨౦౯

మ॥ జననీ! యీపొరుగూరియందున భవత్సాహాయ్యమున్నమ్మి మ
న్మనికిన్ గొన్ఘుకు నన్నుఁ బెంపిలియు సామర్థ్యమ్ము లేకుండియున్
వెనుకం జేయక చేయఁబూనితిఁ; గృపన్వీక్షించి యీభద్రముల్
జనసుత్యంబగునట్లొనర్పుటయె నీ సాయంబు కామేశ్వరీ॥ ౨౧౦

మ॥ అరసెన్ వీఁడు ధనమ్ముఁగూడ నిడు, దక్షైశ్వర్యముల్ నీ మగం
డలచేతం గలవాఁడు, పుట్టిని లహో! హైమాద్రి, నీ భర్తకీ
వెలిఁగింపంబనిలే దొసంగెదవు చేనే కొంకెదన్ గోర; నె
వ్వరో సంపూర్తిగ నిచ్చి రీ వాసగుహమీ భద్రంబు కామేశ్వరీ॥

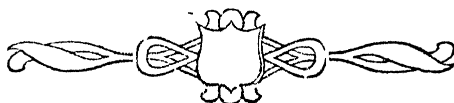
మ॥ శరభారాధ్యుఁడు కోటయాఖ్యుఁడు ప్రకాశం బల్ల యింగంటి చుం
డురి శ్రీ వేంకటరెడ్డి భద్రియయు వీ రున్నారు; నేఁ గోరుచో
మఱియున్ గొందఱు నుండి రేమిపని కంబా? చాలు నీవుంటి 'దే
వురుగా' ట్టందురు వార్ధకమ్మున నిటుల్ పోనిమ్ము కామేశ్వరీ॥

మ॥ మనుజుం డున్నది పుష్టిగాఁ దలఁచెడిన్, బశ్వాదికంబో కడున్
దినుటే పుష్టిగ నెంచు నీ వెఱుఁగవే? దీనత్వ మొందున్న యొ
క్కనిఁ గాసిమ్మని యుండికూడ నడుగంగాఁబోవుచో? లేనినాఁ
డనినన్ దప్పనిదే; అనామయతకై ప్రార్థింతుఁ గామేశ్వరీ॥

మ॥ అనుకొన్నట్టు సమస్తముం జరిగె, నీయవ్యాజకారుణ్యమే
మని వర్ణింతు? శరీరపాటవము శూన్యంబైన నాచేత నీ
ఘనమౌ భద్రమొనర్పఁజేసిన నినున్ గైవారముల్ సేతుఁ బ
ద్యనికాయమ్ములచేత నీచరిత ప్రస్తావింతుఁ గామేశ్వరీ॥ ౫౧౪

(సశేషము)

గద్య॥ ఇది శ్రీ తిరుపతి వేంకటీయంబు శ్రీ సౌభాగ్య కామేశ్వరీ స్తవము, ఉత్తరార్ధము (సశేషము) సమస్తసన్మంగళాని భవంతు. శ్రీ శ్రీ శ్రీ శ్రీ శ్రీ శ్రీ

*